

הקדמת המשנה ברורה על הלכות שבת

הענין	הידעת ?	המקור - הטעם
א. שבת הוא שורש אמונה.	הידעת?! דענין שבת, הוא שורש האמונה, לידע שהעולם הוא מחדש, וכיון שברא הכל, הוא אדון על הכל, ואנחנו עבדיו ומחויבים לעשות רצונו, ולעבדו בכל גופינו ונשמותינו וממוננו, כי הכל שלו.	דכתוב זכור את יום השבת לקדשו, ששת ימים תעבוד וכו', כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ.
ב. הזהירה התורה על שמירת שבת.	הידעת?! דהזהירה התורה, על שמירת השבת, שתיים עשרה פעמים.	
ג. כאילו מקיים כל התורה.	הידעת?! דכל המשמר את השבת, כאילו מקיים כל התורה.	דהשבת, הוא שורש האמונה.
ד. כאילו כפר בכל התורה.	הידעת?! דכל המחלל השבת, כאילו כפר בכל התורה כולה.	דהשבת, הוא שורש האמונה.
ה. שבת שקולה כנגד כל המצוות.	הידעת?! דמצונו בתורה ובנביאים ובכתובים, ששקולה שבת כנגד כל המצוות.	דכתוב בתורה, בשעה ששהא משה לומר להם מצות שבת, עד מתי מאנתם לשמור מצותי ותורת, ואחריו כתוב, ראו כי נתן לכם השבת ובנביאים כתוב, בהקדתי לא הלבן, ואחריו כתוב, ואת שבתותי חלל ובכתובים כתוב, ועל סיני ירדת ודברת עמהם, ואחריו כתוב, ואת שבת קדשך הודעת להם.
ו. השומר שבת כאילו שומר כל המצוות.	הידעת?! דאמר הקב"ה, אם תזכו לשמור שבת, מעלה אני עליכם כאילו שמרתם כל מצות שבתורה.	דכתיב, שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע.
ז. המחלל שבת כאילו חלל כל המצוות.	הידעת?! דאמר הקב"ה, אם חללתם שבת מעלה אני עליכם, כאילו חללתם כל המצוות.	דכתיב, שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע.
ח. העונש של המחלל שבת במזיד בהתראה.	הידעת?! דעונש על העון חילול שבת במזיד, מיתתו בסקילה.	משום שהוא כעובד כוכבים.
ט. עונש של המחלל שבת במזיד בלי התראה.	הידעת?! דעונש על העון חילול שבת במזיד בלי התראה, העונש כרת.	
י. העונש של המחלל שבת הוא החמורה שבמיתות.	הידעת?! דעונש על העון חילול שבת, בכמזיד, הוא החמורה שבמיתות, דמיתתו בסקילה, דהוא חמור מכל עונש אחר.	דסדר העונשין מקל לחמור, עשה לבד, איסור לא, מיתה בידי שמים, כרת, ואחריו מיתה בידי אדם על ידי חנק, ולמעלה מזה הרג בסוּיף, ולמעלה מזה אותן שמיתתן בשליפה, ולמעלה מכלם אותן שמיתתן בסקילה, כי הוא החמורה שבמיתות. והטעם דעונש של מחלל שבת, הוא בסקילה, משום שהוא כעובד כוכבים.
יא. המחלל שבת הוא מומר לכל התורה.	הידעת?! דאם הופקר אצלו איסור שבת, ועובר עליו כמה פעמים בפרהסיא, הוא מומר לכל התורה.	דהמחלל השבת, כופר במעשה בראשית, כמו עובד כוכבים.
יב. המחלל שבת דינו כעכו"ם.	הידעת?! דהמחלל שבת בפרהסיא, דינו כעכו"ם ממש, כגון לענין חצר בשבת, שאם דר ברשות ישראל צריך לשכור ממנו רשות, וכמו כן לענין שחיטה, דשחיטתו נבילה גמורה, אף אם איש ישראל אחר עומד עליו ורואה ששחט כדון, אפילו הכי שחיטתו נבילה גמורה, דהוא אינו בר זביחה כלל.	דהמחלל השבת, כופר במעשה בראשית, כמו עובד כוכבים.
יג. המחלל שבת לא יקים בעת התחיה.	הידעת?! דאם יחסר מהאדם השמירת שבת, כבר נסתלק כל עיקר החיות מנפשו הקדושה, וכשהוא חי בעולם הזה הוא חי רק בנפש הבהמית שלו, ולא יהיה לו במה להקים בעת התחיה.	דהמחלל השבת, כופר במעשה בראשית, כמו עובד כוכבים.
יד. הרמ"ח מצות שבתורה נגד הרמ"ח אברים שבאדם, והמצוה מחיה ויבנה את האבר.	הידעת?! דבזכות מצות שאדם מקיים באבריו, הם זוכים לחיות לעתיד חי העולם, וכל מצוה שברמ"ח מצות מחיה את האבר שברמ"ח השני, לו, ועל ידי הרמ"ח מצות עשין ושם"ה לאוין שנשמרה האדם בימי חייו יבנה לעתיד כל האדם.	דכתיב, אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, ונאמר, כי הוא חיך ואורך ימיך, וכתיב, את אלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם.
טו. הבושה לנצח, מהמצוה שחסר לו.	הידעת?! דבסוף בעת התחיה יתפרסם לעיני כל, איזה מצוה לא קיים, על ידי איזה אבר שיחסר לו, וכמה קלון וכלימה יסבול על זה לנצח.	דכתיב סוף דבר הכל נשמע, וזה על ידי שיתבוננו הכל איזה מצות עשה או לאו עבר בשאט נפש.
טז. זכות שמירת שבת מועיל שימחול לו.	הידעת?! דבזכות שמירת שבת כהלכה, מועיל למחול לו על כל עונותיו, ואפילו חטא כדור אנוש, מוחלין לו.	שנאמר, אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע, אל תקרי מחללו, אלא מחול לו.
יז. שומר שבת כהלכתה.	הידעת?! דשמירת שבת כהלכתה, פירושו, דלא יחלל השבת בשום פרט.	זה רמז כהלכתו, דידוע שיש ל"ט אבות מלאכות, ובכלל כל אב כמה וכמה תולדות וכו', ור' יוחנן וריש לקיש מצאו בכל אב ל"ט תולדות.
יח. העצה לשמור שבת כהלכתה בכל פרטיו.	הידעת?! דהעצה היעוצה לשמור שבת בכל פרטיו, שיראה, לזוז את עצמו ללמוד הלכות שבת, ולחזור עליה תמיד, כדי שידע האסור והמותר.	דאם לא ילמוד הלכותיה, אפילו אם ילמוד כל ענינים המוסרים המזרזים לשמירת שבת כראוי, לא יועיל לו.
יט. הלומד רק עניני מוסר המזרז לשמירת שבת כראוי.	הידעת?! דאם לא ילמוד גם הלכות שבת, לא יועיל לא הספרי מוסר לזוז לשמור שבת, דבמוסר לבד יכול להיות טועה בהענין, שיחשוב שאין זה איסור, ומה מועיל המוסר.	כדאיתא במשלי, לדעת חכמה ומוסר, דאם יש באדם חכמה, אז הוא יכול ללמוד מוסר.
כ. ללמוד הלכות שבת לידע מה מותר בשבת.	הידעת?! דמה מאוד נקל להכשל באיסור דאורייתא, והלומד הלכות שבת, יודע אופנים שמותרין.	כגון בצידה, או בליקיה, או באיסור בורה, וכמו כן דש, ובישול, וכו', ובקל עובר דאורייתא, ויש אופנים שמותרין.
כא. ללמוד כל הלכות שבת על בוריים היטב	הידעת?! דאי אפשר כלל במציאות, שינצל מאיסור שבת, אם לא ילמוד כל הדינים על בוריים היטב היטב.	דכן כתב היעירות דבש, שכן המציאות.
כב. ללמוד הלמוד הלכות שבת משו"ע לבד.	הידעת?! דהלכות שבת חמורה מאוד, ואי אפשר להבינה היטב מתוך השלחן ערוך, אם לא שידע מתחילה מקורי הדין מגמרא ופוסקים.	דכן כתב המציאות.
כג. מעלת הלומד הלכות שבת במשנה ברורה.	הידעת?! דמשנה ברורה מבאר כל דין ודין וטעמו ונימוקו מגמרא ופוסקים, וגם מבואר בו מסקנת האחרונים להלכה על כל פרט ופרט שנחלקו הפוסקים הקדמונים, וגם בהרבה מקומות יש פתיחה מתחילה, כדי שיהיה בניקל אחר כך להבין דברי השו"ע. ובכמה אבות מלאכות, ליקוט השרשים מדברי הראשונים כדי שידע ההלכה על בריה. וגם קובץ מספרי אחרונים כמה ענינים חדשים המצויים בזמננו למעשה.	דהמשנה ברורה חיבר זאת, הוא מטעם, דאחת מהסיבות אשר ימנע לעולם הידיעה בהלכות שבת, דאין לאדם פנאי בזמננו ללמוד מתחילה מקורי הדין מגמרא ופוסקים, לבד מה שיש כמה חלוקי דיעות בין הפוסקים בכל פרט ופרט.
כד. לכונן חבורות ללמוד הלכות שבת.	הידעת?! דראוי ונכון, לכל ירא לדבר ה', לכונן חבורות, ללמוד הלכות שבת, שלא יכשלו בהם.	כדאיתא בילקוט, אמר לו הקב"ה למשה, עשה לך קהילות גדולות, ודרוש לפנייהם רבים הלכות שבת.
כה. שמירת שבת הוא קרוב הגאולה.	הידעת?! ששמירת שבת כתקונה, הוא קרוב לגאולה.	כחז"ל, אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות, מיד היו נגאלין.

סימן רמ"ב
דיני להזהר בכבוד שבת

האופן / הדין	מותר - יעשה	הטעם	אסור - לא יעשה	הטעם
א. האם המצוות עונג שבת, הוא מן התורה.	יש פוסקים שסבירא ליה, דעיקר מצוות עונג שבת, הוא מן התורה, (אבל העונג והשמחה ביום טוב, במאכל ומשתה, הוא מן התורה, כמו שיתבאר בסימן תקכ"ט) (מ"ב א' שו"ע הרב א').	שהשבת בכלל מקראי קודש, שנאמר, וביום השביעי שבת שבתון מקרא קודש, ומקרא קדש פירשו חכמים, לקדשו ולכבדו בכסות נקיה, ולענגו בעונג אכילה ושתייה (מ"ב א').	העיקר מצוות עונג שבת, נתפרש לנו על ידי הנביאים, - ויש אומרים דהוא מדברי סופרים, ואפילו הכי צריך לזהר מאד בזה, כדלקמן (מ"ב א' שעה"צ א' שו"ע הרב א').	שנאמר, וקראת לשבת עונג, - (דהיינו אומרים סבירא ליה, דמקרא קדש הוא לקדשו באיסור עשיית מלאכה, אבל הכבוד בשבת ויום טוב והענג בשבת הן מדברי סופרים) (מ"ב א' שעה"צ א' שו"ע הרב א').
ב. לקדש ולכבד ולענג את השבת.	צריך לקדש את השבת, ולכבדו בכסות נקיה, ולענג את השבת בעונג אכילה ושתייה, - ואפילו לדעת היש אומרים דהוא מדברי סופרים צריך לזהר מאד בזה (מ"ב א' שעה"צ א').	שהכל נכלל בכלל מקרא קודש, - שחמורים דברי סופרים יותר מדברי תורה, והפליגו חז"ל מאד במצוה זו (מ"ב א' שעה"צ א' שו"ע הרב א').		
ג. שכר המענג השבת.	שכר המענג את השבת מפורש בקבלה, אז תתענג על ה'. והפליגו חז"ל מאד במצוה זו, ואמרו, דכל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, ונצול משעבוד מלכות, וזוכה עבור זה לעשירות, ומוחלין לו על כל עונותיו, וניצול מדינה של גיהנם (מ"ב א' שעה"צ א' שו"ע הרב א').			
ד. הא דאמרו, דצריך לענגו בדגים גדולים וראשי שומין ותבשיל של תרדין, דהיינו במאכלים חשובים, וכן בכל מקום ומקום לפי מנהגו, ולרוב בני אדם מן הסתם להרבות בבשר ויין ומגדנות כפי יכלתו, נאמר למי...	למי שאפשר לו, וכן אם יש לו אפילו מעט משלו, צריך לדחוק עצמו לכבד ולענג את השבת כראוי, וגם לצמצם בשאר ימים מהוצאותיו, כדי שיהא נשאר לו לכבד שבת במאכלים חשובים בכל מקום ומקום לפי מנהגו, ולרוב בני אדם מן הסתם להרבות בבשר ויין ומגדנות כפי יכלתו, ולא סגי בכסא דהרנסא לחוד, - וכן אדם נכבד שאין לו משלו, צריך אחרים ליתן לו משלהם מאכלים חשובים לפי מנהגם, ולרוב בני אדם מן הסתם, להרבות בבשר ויין ומגדנות (מ"ב א').	דאם אפשר לו, ויש בידו להוציא, מחיוב להוציאם על שבת, דצריך לכבד את השבת כפי יכלתו, וכל המרובה בהוצאת שבת ובתיקון מאכלים רבים וטובים, הרי זה משובח, והוא שידו משגת. - דאז נותנים לו לפי כבודו (מ"ב א' שו"ע הרב א').	אינו צריך לכבד את השבת במאכלים חשובים כל כך אם אין לו במה להשיג המאכלים חשובים, אפילו כדי לכבד את השבת, - וגם לא יטיל על אחרים הוצאות כבוד שבתותיו כדי לענגו כראוי (מ"ב א' שעה"צ ד').	דאפילו דבר מועט שעשאו לכבוד שבת קיים מצוות עונג שבת. - כיון דיכול להסתפק במועט (שעה"צ ד').
ה. הא דאמרו, אפילו דבר מועט שעשאו לכבוד שבת קיים מצוות עונג שבת, ואפילו כסא דהרנסא (דהיינו דגים קטנים מטוגן בשמן), נאמר למי...	למי שיש לו ממון כדי לקנות על כל פנים קצת יותר מג' סעודות, - ונכון דאפילו מי שהשעה דחוקה לו ביותר, דהוא פטור מדינא מסעודא שלישית, וכסא דהרנסא, מכל מקום נכון מאוד שיראה לצמצם מעט בשאר הימים, בענין שיעשה דבר מועט לענג שבת, כדי להשתדל להיות על כל פנים מן הכת האמצעית, דהיינו בקיום שלש סעודות וכסא דהרנסא, - וכן למי שאין לו כלום, ומוטל הכל על הצדקה, מחייבים ליתן לו ג' סעודות וכסא דהרנסא (מ"ב א' שו"ע הרב ד').	כדי שיקיים ג' סעודות וכסא דהרנסא. - נכון מאד שישתדל לכך, לצמצם מעט בשאר הימים, בענין שיעשה דבר מועט לענג שבת טוב יותר משיצטרך לבריות, - דאם הוא מוטל הכל על הצדקה, מחייבים ליתן לו על כל פנים מה שצריך (מ"ב א' שו"ע הרב ד').	לא נאמר אפילו דבר מועט שעשאו לכבוד שבת קיים מצוות עונג שבת, אם אפשר לו לכבד ביותר, אפילו שיצטרך לדחוק עצמו לענג כראוי, - וכן לא נאמר, למי שיש לו רק מזון ב' סעודות, דפטור מדינא, ואין צריך לבקש מאחרים, שיתנו לו, כדי לכבד את השבת, שכבר אמרו עשה שבתך כו' (מ"ב א' שו"ע הרב ד').	דאם אפשר לו צריך לכבד כפי יכלתו, - דאז פטור מדינא מג' סעודות וכסא דהרנסא, ולא יטול מן הצדקה להתענג בלבד (מ"ב א').
ו. הא דאמר ר' עקיבא, עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, נאמר למי...	למי שהשעה דחוקה לו ביותר, ואין לו רק למזון ב' סעודות לשבת, דהיינו אם אין ידו משגת כלום, ורוצה ליטול מן הקופה של צדקה המתחלקת בכל ערב שבת לא יטול, אם אינו צריך ליטול לצורך מזונותיו של ימות החול של שבוע הבא, ובשביל מזונות יום השבת גם כן לא היה צריך ליטול, אם היה נוהג כבחול ממש, לאכול בו שתי סעודות בלבד פת וקטניות כסעודותיו בחול, כגון שיש לו מזון י"ד סעודות לשבעה ימים, שעד ערב שבת אחת סעודה אחת לכל יום וסעודה אחת לכל לילה, אלא שרוצה ליטול כדי לאכול שלשה סעודות בשבת, וכל שכן אם רוצה ליטול כדי להתענג קצת יותר מימות החול, שאסור לו ליטול מן הקופה בשבוע זו, שכן אמרו חכמים עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, - ויש אומרים דהוא הדין למי שיכול ללות, אם אינו יודע מהיכן יוכל לפרוע (מ"ב א' שו"ע הרב ד').	דאז פטור מדינא מג' סעודות וכסא דהרנסא, ולא יטול מן הצדקה להתענג בלבד, שכן אמרו חכמים עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות. - דסבירא ליה דלא ילוה, אם אינו יודע מהיכן יוכל לפרוע (מ"ב א' שעה"צ י"ב שו"ע הרב ד').	לא נאמר עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, אם אפשר לו לכבד השבת אפילו במעט, - וכן אם ממילא נצטרך לבריות, וכבר בא לידי מדה לפשוט ידו ליטול, - וכן אם יכול ללות, או יש לו משכונות על מה ללות (מ"ב א' ג' שעה"צ י"ב).	דאם אפשר לו, צריך לכבדו כפי יכלתו, ויבטח בה' שיתן לו אחרים עבור זה דאינו בחשבון הקציבות לו מראש השנה. - דאם כבר בא לידי מדה זו, לפשוט ידו ולטול, נותנים לו גם לענג, דנותנין לו מזון ט"ו סעודות לאותה שבוע כדי שיהיה לו שלשה סעודות לאותו שבת, וגם נותנים לו דגים וירק לאותו שבת, שכיון שכבר נצרך לבריות נותנים לו כל צרכו, שנאמר די מחסורו אשר יחסר לו. ויכול להרבות בהוצאת שבת, כפי ערך מה שנותנים לו, (ובלבד שלא יוציא כל כך לשבתות, עד שתחסר פרנסתו בחול, ויצטרך להוסיף לו מן הצדקה מחמת הוצאותיו לשבתות, שנמצא מטיל כבוד שבתותיו על הבריות, וכבר אמרו עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות). - דאז צריך ללות, כדי שלא לבטל מצוות עונג שבת, כמו שאמרו חז"ל, בני לוו עלי ואני פורע (מ"ב א' ג' ד' שו"ע הרב ד').

האופן / הדין	מותר - יעשה	הטעם	אסור – לא יעשה	הטעם
ז. לכבד השבת כראוי, למי שצריך לאחרים, ויש לו מעט משלו.	לדעת המ"ב, מי שצריך לאחרים, ויש לו מעט משלו, צריך לענוגו כראוי, וזה יותר מכסא דהרסנא (באה"ל צריך).	דסבירא ליה דג' סעודות וכסא דהרסנא שוה לד' כוסות, ואפילו למי שהשעה דחוקה לו ביותר, מחויב בזה, אם כן מה שכתב המזהר, פירושו לכבדו כראוי (באה"ל צריך).	לדעת הט"ז, מי שצריך לאחרים, ויש לו מעט משלו, סגי לכבדו בכסא דהרסנא (באה"ל צריך).	דסבירא ליה דרבותא דשו"ע, דלא נימא, דהוא כמו שאין לו כלום, דדי לו בשתי סעודות (באה"ל צריך).
ח. לאכול דגים בסעודת שבת.	טוב שיאכל דגים בכל הסעודת שבת, דהיינו בכל השלש סעודות (מ"ב ב').		אינו צריך לאכול דגים, אם אין נאותים לו לפי טבעו, או ששונאו (מ"ב ב').	דשבת לענוג נתן, ולא לצער, דאין חיוב לאכול בשר ולשתות יין בשבת, אלא לפי שמן הסתם יש לרוב בני אדם ענוג באכילת בשר יותר מבשאר מאכלים, ובשתיית יין יותר מבשאר משקים, לכך יש להם להרבות בבשר ויין כפי יכולתם והשגת ידם (מ"ב ב' שו"ע הרב ב').
ט. לאכול תבשילין בסעודת שבת.	טוב ליזהר שלא יפחות משני תבשילין בסעודת שבת (מ"ב ב').		טוב ליזהר שלא יפחות משני תבשילין בסעודת שבת (מ"ב ב').	
י. לעשות תקנה שלא יקנו דגים, אם המוכרי דגים מיקרין השער, (ומחמת זה יש כמה בני אדם שאין יכולים ליקח דגים לשבת, שו"ע הרב ז').	יש אומרים, דאפילו אם המוכרי דגים היקרו השער בהוספה פחות משליש יוקר, מכמו שהיה מקודם, יש לעשות תקנה שלא יקנו דגים לאיזה שבתות, עד שיעמיד השער על מקומו (מ"ב ב').	דסבירא ליה שיש לעשות התקנה בשביל העניים, כדי שאחר כך יוזילו השער, ויוכלו הכל לקיים מצות ענוג שבת, וגם דאין בזה ביטול מצות ענוג שבת, דיכול לענוג השבת במאכלים אחרים (מ"ב ב' שו"ע הרב ז').	יש אומרים, דלא יעשה התקנה, רק אם המוכרי דגים היקרו השער, בהוספה על המקח יותר על שליש, מכמו שהיה מקודם (מ"ב ב').	דעד שליש מחיובים לקנות אפילו היקרו, דעל הידור מצוה מחיובים להוציא עליו עד שליש (באה"ט א').
יא. אם תקנו לאסור לאכול דגים כמה שבתות, ואחד קנה קודם התקנה.	אם תקנו לאסור לאכול דגים כמה שבתות, ואחד קנה הדגים מקודם שנאסר, מותר לאכול, אפילו בזמן שיש התקנה שלא לאכול דגים כמה שבתות (מ"ב ב').			
יב. לכבד את השבת, אם יש לו רק מעט מעות, ובא שכיר לתבוע עבור פעולתו.	יכבד את השבת בהמעט מעות, אם כבר גמר השכיר עבודתו מאתמול, – או אם יפייס השכיר, שיתרצה להמתין עד אחר השבת, לשלם לו עבור פעולתו, – או יש לו עצה, שלא לקבל החפץ שנגמר מן הפועל (באה"ל לכבד).	דאז אין עליו רק האיסור דבל תשהה, ודינו כשאר בעל חוב דעמלא. – כדי שלא יעבור על ביומו תתן שכרו, ולא תבוא עליו השמש. – דאז אינו עובר, אפילו אמר לו הפועל בוא וטול החפץ ממני, ואיני רוצה לעכבו תחת השכירות. (באה"ל לכבד).	לא יכבד את השבת בהמעט מעות, רק יתנם לשכיר שתבוע עבור פעולתו, אם גמר לו השכיר פעולתו היום. – ואם השוכר תלמוד חכם, יש לעיין, דאפשר שהוא צריך לתנם להפועל, אפילו גמרו מאתמול (באה"ל לכבד).	כדי לקיים, ביומו תתן שכרו, ולא תבוא עליו השמש, דחיוב לשלם השכיר בזמנו הוא מדאורייתא, (היינו הלאו דלא תלין). ולכבד השבת הוי רק מדברי קבלה, ואפילו להפוסקים שסבירא ליה דלכבד השבת הוא מדאורייתא אפילו הכי, לשלם השכיר הוי עשה ולא תעשה, ולא אתי עשה ודחי לא תעשה ועשה. – מטעם חילול ה' (באה"ל לכבד).
יג. ללות מאחרים, כדי לכבד השבת, כשאין לו במה לכבד את השבת.	ילוה מאחרים כדי לכבד השבת אם יכול להשיג ממי ללות, או אם יש לו משכונות על מה להלות, – ולדעת עטרת זקנים משמע דצריך ללות לכבד השבת רק אם משער שיהיה לו במה לפרוע, – ולדעת השעה"צ הכל לפי הענין (מ"ב ב' שעה"צ י"ב).	דאם יכול להשיג ללות, צריך ללות כדי שלא לבטל מצות ענוג שבת, ויבטח בה' שהוא יעזורנו לשלם לו, כמו שאמרו חז"ל, שאומר הקב"ה, בני לוו עלי ואינו פורע, כלומר שאין הוצאת שבת ויום טוב עולה בחשבון הקצבה, שנקצב לו בראש השנה למזונות כל השנה ושאר צרכיו, אלא אם מוסיף בהוצאת שבת ויום טוב, מוסיפין לו. – (מ"ב ב' שו"ע הרב ב').	לדעת עטרת זקנים, משמע דאפילו יכול להשיג ממי ללות לא ילוה מאחרים כדי לכבד השבת, אם אין לו חפצים למשכנם ולפרוע בהם, ומשער שלא יהיה לו במה לפרוע, – ולדעת השעה"צ הכל לפי הענין (שעה"צ י"ב שו"ע הרב ג').	כי מאחר שאין לו משלו, אין עליו חיוב כלל להרבות בהוצאת שבת יותר מהשגת ידו, – (שו"ע הרב ג').
יד. לזהר, שלא להוסיף בהוצאותיו בכל השנה.	יש לזהר, שלא יוסיף בהוצאותיו בכל השנה. – ובעונותינו הרבים יש אנשים שמהפכין הסדר ובאין על ידי זה לידי גזל וחילול השם (מ"ב ד' שעה"צ י"ז).	דכל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה, ופן לא קבצו לו כל כך. – (מ"ב ד').	יכול להוסיף בהוצאות שבת ויום טוב, והוצאות בניו לתלמוד תורה, וכן מה שמביאים התנוקות להרב שלהם בראש חודש (מ"ב ד' באה"ט א').	דכל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה, חוץ מאלו (מ"ב ד').
טו. ללות בריבית, לצורך סעודת שבת, או לצורך סעודת מצוה.	מותר ללות בריבית לצורך סעודת שבת או לצורך סעודת מצוה מאינו יהודי, או מישראל בדרך היתר, – ולדעת השו"ע הרב, מותר ללות בריבית של דבריהם, לצורך סעודת שבת ויום טוב או לצורך שאר סעודת מצוה, אם אי אפשר לו ללוות בלא ריבית (מ"ב ד' שו"ע הרב ט').	– דצורך מצוה הוא.	לא ילוה מישראל בריבית, אפילו לצורך סעודת שבת או לצורך סעודת מצוה, אפילו בריבית דרבנן (שעה"צ ט"ו).	

האופן / הדין	מותר - יעשה	הטעם	אסור – לא יעשה	הטעם
ט. להניח היפה לשבת.	אמרו עליו על שמאי הזקן, שכל ימיו היה אוכל לכבוד שבת, כיצד מצא בהמה נאה לוקחה, ואומר זו לשבת, מצא אחרת נאה הימנה לוקחה, ומניחה לשבת, ואוכל את הראשונה בחול, נמצא אוכלה לזו כדי שהיפה תאכל בשבת, ואף הלל מודה שכדברי בית שמאי יותר נכון לעשות (שו"ע הרב ט').	דכתוב זכור את יום השבת לקדשו וגו', ודרשו בית שמאי, שתהא זוכרו מאחד בשבת, שאם נזדמן לך חלק יפה, תהא מתקנו לשבת (שו"ע הרב ט').	הלל הזקן מדה אחרת היתה בו, שהיה אומר ברוך ה' יום יעמס לנו צרכינו (שו"ע הרב ט').	שהיה בוטח בה', שבודאי יזמין לו לשבת, מנה יפה מכל הימים (שו"ע הרב ט').
יז. אם שלחו לו דבר מאכל, שיאכלנו בשבת או לסעודת פורים, לשנותו למה שירצה.	לדעת השו"ע, אם שלחו לו דבר מאכל שיאכלנו בשבת או לסעודת פורים, יכול העני לשנותו למה שירצה (מ"ב ד').	דכיון שהגיע ליד העני, הרי הוא שלו (מ"ב ד').	לדעת הספר חסידים, אם שלחו לו דבר מאכל שיאכלנו בשבת, לא יאכלנו בחול, ויש מחמירין גם בפורים, אם שלחו לו דבר מאכל לסעודת פורים שלא לשנותו לדבר אחר (מ"ב ד').	ממדת חסידות, אבל מן הדין אין איסור בדבר עיין סימן תרצ"ד (שו"ע הרב ז').
יח. התקנת עזרא, לכבס בגדים לכבוד שבת.	עזרא תיקן, שיהיו מכבסים בגדים בחמישי בשבת, לכבוד שבת (שו"ע א').	שיהיה לו בגדים לבנים, ללבוש בשבת, מפני כבוד שבת (מ"ב ה').	לא יכבס בערב שבת, - ולדעת המג"א זה היה העיקר תקנת עזרא, שלא יכבס בערב שבת (מ"ב ה' שעה צ"ט ז').	- דבערב שבת אין פנאי לכבס, שצריך להתעסק בצרכי שבת (שו"ע הרב יא').
יט. לילך בחלוק אחד כמה שבתות.			צריך לזהר שלא ילך בחלוק אחד כמה שבתות (מ"ב ה').	כדי שלא יעבור על תקנות עזרא (מ"ב ה').
כ. ללוש שיעור חלה, לעשות מהם לחמים, לבצוע עליהם בשבת ויום טוב.	נוהגין ללוש כדי שיעור חלה בבית, לעשות מהם לחמים, לבצוע עליהם בשבת ויום טוב (רמ"א א').	דהוא מכבוד שבת ויום טוב, וגם כדי לקיים מצות חלה, לפי שאבדה את אדם הראשון, שהיה חלתו של אדם שנברא בערב שבת, וגם שרמזו בכתוב, והיה ביום הששי וגו' את אשר תאפו אפו (מ"ב י' באה"ל וחוא).	אין לשנות המנהג שנוהגין, ללוש כדי שיעור חלה בבית לעשות מהם לחמים, לבצוע עליהם בשבת ויום טוב, דהיינו שלא יקח חלות לשבת מן האופה, כמו בשאר ימים (רמ"א א').	דללוש החלה בבית, הוא מכבוד שבת ויום טוב (רמ"א א').
כא. לאכול פת פלטר בשבת ויום טוב, במקומות שאוכלים פת של נכרים כל ימות החול.			נכון לזהר, שלא לאכול פת פלטר בשבת ויום טוב, ואפילו הנוהגים לאכול פת פלטר בחול, מכל מקום בשבת ויום טוב, נכון לאכול רק מפת ישראל (מ"ב ו').	מפני כבוד שבת (מ"ב ו').
כב. לקדש על פת פלטר בשבת ויום טוב, במקומות שאוכלים פת של נכרים כל ימות החול.	יכול לקדש על פת פלטר בשבת ויום טוב, אם הוא אנוס, שאין לו על מה לקדש, כי אם עליו, כמו שמצוי לאנשי חייל העיברים (מ"ב ו').	פשוט (מ"ב ו').		
כג. לאכול בשבת מולייתא שקורין פשטיד"א.	יש שכתבו, שנהגו לאכול בליל שבת מולייתא שקורין פשטיד"א. וכתב המ"ב שכן המנהג במדינתנו (רמ"א א' מ"ב ח').	זכר למן, שהיה מכוסה למעלה ולמטה בטל, אף פשטיד"א מכסה הבשר בין דפי העיסה, והוא לזכר שלא ירד המן בשבת, ויש אומרים דוגמת שבת, היינו זכר ליום שכולו שבת, יין נגד יין המשומר, ובשר ודגים נגד שור הבר ולויתן, וכבר אמרו חז"ל דערב שבת נקרא שחקים שבו שחקים מן לצדיקים לעתיד לבא, ולפי זה מובן למה כתב הרמ"א ליל שבת ולא ביום טוב (מ"ב ז' באה"ל זכר).	הרמ"א כתב, לא ראיתי שחיישין להמנהג לאכול בליל שבת מולייתא שקורין פשטיד"א (רמ"א א').	

סימן רמ"ג דיני המשכיר שדה ומרחץ לאינו יהודי

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
<p>א. לומר לאינו יהודי, לעשות לו מלאכה בשבת.</p> <p>סעיף א'</p>			<p>אסור לומר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת, בין בחינם בין בשכר, ואסור אפילו לומר לו מערב שבת שיעשה המלאכה בשבת, ואפילו אם אין הישראל צריך לאותו מלאכה עד לאחר שבת (מ"ב ה' שעה"צ ז' שו"ע הרב א').</p>	<p>כיון שהנכרי עושה בשליחות הישראל, אף על פי שאין באינו יהודי תורת שליחות מן התורה, מכל מקום יש שליחות לאינו יהודי להומרא, ויש רמז לאיסור זה בשבת ויום טוב מן התורה, שנאמר ביום טוב, כל מלאכה לא יעשה בהם, משמע אפילו על ידי אחרים שאינם מצווים על השביתה, וקל וחומר מיום טוב לשבת (מ"ב ה' שו"ע הרב א').</p>
<p>ב. האיסור לומר לאינו יהודי, לעשות לו מלאכה בשבת.</p>			<p>בכל הפוסקים משמע דאסור רק מדרבנן לומר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת, ואין בו איסור מדאורייתא (מ"ב ה' שעה"צ ז' שו"ע הרב א').</p>	<p>דאף שיש רמז לאיסור זה בשבת ויום טוב מן התורה, שנאמר ביום טוב, כל מלאכה לא יעשה בהם, ומשמע אפילו על ידי אחרים שאינם מצווים על השביתה, וקל וחומר מיום טוב לשבת, מכל מקום אין זו אלא אסמכתא בעלמא, (ודלא כמו שכתב הב"י על המכילתא בשם הסמ"ג דספוקי מספקא לה אולי הוא דרשה גמורה) ועיקר איסור אמירה לאינו יהודי בין בשבת בין ביום טוב אינו אלא מדבריהם, כדי שלא תהא שבת קלה בעיני העם, ויבואו לעשות בעצמן (מ"ב ה' שעה"צ ז' שו"ע הרב א').</p>
<p>ג. מי שיש לו מרחץ שרוחצים בה הכל, ונותנים לו שכר, או שיש לו תנור שאופין בו, ונותנים לו שכר, או שיש לו רחיים שטוחנין בהן הכל, ונותנין לו שכר, לשכור אינו יהודי לעבוד לו לכל השנה, שיתעסק בכל המלאכות הצריכות במרחץ, או ברחיים, או בתנור, ויקבל האיני יהודי שכר מן הרוחצים, או הטוחנים, או האופים, ויביאהו להישראל, והישראל יתן לאינו יהודי דבר קצוב לכל השנה, עבור פעולתו, דהיינו בקבלנות.</p>			<p>אסור מדינא, לשכור אינו יהודי לעבוד לו כל השנה, כשהאינו יהודי יעשה בו מלאכה גם בשבתות, אם היהודי יטול כל הרווח של השבתות, וצריך היהודי גם למחות בהאינו יהודי, ולא יניחנו שיתעסק בהם בשבת בשביל אינם יהודים שירחצו ויטחנו ויאפו שם, – ואסור אפילו האיני יהודי רק יקבל השכר מהאינים יהודים, ואין האיני יהודי צריך לעבוד כלום בשבת, דהיינו שכר הכין הכל מערב שבת, – ואסור אפילו נתפרסם ששכרו לשנה, וגם הוא חוץ לתחום, דליכא מראית עין (מ"ב י' שו"ע הרב ג').</p>	<p>כיון דהמלאכה אינו קצובה, וכל יום ריוח לעצמו, דאם לא יעשה יום אחד יפסיד הישראל אותו היום, (והמג"א) סיום עוד דאף אם לא יעשה האיני יהודי בשבת יצטרך לשלם לו, והפרמ"ג הסכים דאינו תלוי אם לא יעשה האיני יהודי בשבת יצטרך לשלם לו, וכתב השעה"צ שצריך עיון בפרט זה), אם כן העיקר המלאכה בשביל ישראל, ומדינא אסור כמו שכיר יום, דאף דאין יהודי מקבל שכר לא אמרינן אדעתה דנפשה עביד הואיל ונהנה הישראל ממלאכת שבת, ואפילו להט"ז דמתיר להרמב"ם, אסור כזה מדינא דרגילות להקפיד על האיני יהודי כשמבטל איהו יום, – דמכל מקום, מה שהאיני יהודי הזה מקבל השכר מהאינים יהודים, הוא עושה זה בשביל הישראל, ולישראל עצמו אסור לו לקבל השכר של יום השבת, לכן אסור גם כן שיקבל האיני יהודי השכר מהאינים יהודים בשבת בשביל, – כיון דמדינא אסור, אם כן אסור אפילו נתפרסם ששכרו לשנה, וגם הוא חוץ לתחום ואין בו מראית העין (מ"ב י' שעה"צ י"ד שו"ע הרב ג').</p>
<p>ה. לשכור אינו יהודי בכך וכך ליום, ויעשה האיני יהודי בו מלאכה גם בשבתות.</p>			<p>איסור גמור לשכור אינו יהודי בכך וכך ליום ויעשה האיני יהודי בו מלאכה בשבתות, וצריך היהודי גם למחות בהאיני יהודי, ולא יניחנו להתעסק בשבת, – ומשמע בכל הפוסקים דאיסורו הוא רק מדרבנן (שו"ע א' מ"ב ה' שו"ע הרב ד').</p>	<p>שאף שהאיני יהודי מתכווין לטובת עצמו, כדי ליטול השכר שקצץ לו בעד כל יום ויום, מכל מקום כיון שהוא עושה כן מחמת דבורו של ישראל ששכרו להתעסק איהו ימים, הרי זה כעוסק בשליחות הישראל, שאף שהישראל לא אמר לו להתעסק בשבת אלא שכרו לאיהו ימים סתם מכל מקום האיני יהודי שמתעסק בשבת מסעסק הוא מחמת השכירות ששכרו הישראל לאיהו ימים, והרי בדעתו היום שהוא שכירו של ישראל היום והוא עושה שליחות הישראל, לפיכך אף שעושה בשביל טובת עצמו, אין זה מועיל כלום, שלענין שליחות אין לחלק בין העושה לטובת המשלה בין לעושה לטובת השליח בין כך ובין כך שלוחו הוא. – כמו שאמרו בכמה מקומות דאמירה לאינו יהודי שבות, ואסמכתא אקרא, דכל מלאכה לא יעשה בהם, ולא כתוב לא תעשה, לרמז דאפילו על ידי אחרים לא יעשה (מ"ב ה' שו"ע הרב ד').</p>

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
<p>סעיף ב'</p> <p>ת. מי שיש לו מרחץ שרוחצים בה הכל, ונותנים לו שכר, לשכור אינו יהודי לעבוד לו כל השנה, שיתעסק בכל המלאכות הצריכות במרחץ בהרווחים, דהיינו באריסות.</p>	<p>מותר לשכור אינו יהודי במרחץ לעבוד לו כל השנה באריסות, דהיינו שיחלוקו בהרווחים, אפילו האינו יהודי יעשה בו מלאכה גם בשבתות, ומותר אפילו אם לא יעשה האינו יהודי יום אחד יפסיד הישראל אותו היום, – אם השכירם שנה אחר שנה ונתפרסם הדבר שדרכו להשכיר, או אם רוב אנשי אותו המקום ליתנם באריסות, – וכן אם אין דרך אותו המקום רק להשכיר המרחץ, מותר לו גם לארס מרחץ שלו לאינו יהודי, – או כשהמרחץ הוא מחוץ לתחום של ישוב ישראל (ש"ע ב' מ"ב בהקדמה י"ב ג' י"א).</p>	<p>דכיון שיש קצת חלק לאינו יהודי ברוח השבתות, אמרינן דהאינו יהודי אדעתא דנפשה עביד, – דאם נתפרסם הדבר, שדרכו להשכיר או אם רוב אנשי אותו המקום להשכירם, או ליתנם באריסות תו ליכא חשדא שהישראל שכר האינו יהודי, – דאף דאין דרך המקום רק להשכיר, מכל מקום מותר גם באריסות, דיתלו דהשכירו לו. – שאז חזר להיות הדין במרחץ, כמו שהדין בשדה, וליכא מראית העין. – דליכא מראית עין כשאין חשש שיבוא שם ישראל בשבת (מ"ב בהקדמה ומ"ב ג' י"א).</p>	<p>אסור לשכור אינו יהודי במרחץ או ברחיים לעבוד לו כל השנה אפילו באריסות דהיינו שיחלוקו בהרווחים, כשהאינו יהודי יעשה בו מלאכה גם בשבתות, אם שם ישראל נקרא על המרחץ, בין על ידי שבנהו הישראל בעצמו, ובין על ידי שישב בה הישראל, והמרחץ הוא בתוך התחום של ישוב ישראל (מ"ב בהקדמה ומ"ב ג' י"א).</p>	<p>משום מראית העין, דיבואו לחשדו שהאינו יהודי עושה המלאכה בשבת בשליחותו של ישראל, דסתם מרחץ לא לאריסותא עביד, ואמרי שכל הרוח של ישראל, ושכר את האינו יהודי בכך וכך ליום, ונמצא שהאינו יהודי עושה מלאכה בשליחותו של ישראל, ולא אמרינן שיתלו לומר כפי האמת, משום דלא שכיח (ש"ע א' מ"ב בהקדמה ומ"ב ג' ד').</p>
<p>ו. להשכיר מרחץ שלו לאינו יהודי, לשנה או לחודש, והאינו יהודי יטול כל הרווחים, ויתן לישראל עבור מרחצו דבר קצוב לכל שנה דהיינו בשכירות.</p>	<p>מותר להשכיר מרחץ שלו לאינו יהודי, אפילו האינו יהודי יעשה בו מלאכה גם בשבתות, כשהאינו יהודי נוטל כל הרווחים, אם השכירם שנה אחר שנה, ונתפרסם הדבר שדרכו להשכיר, או אם מנהג רוב אנשי אותו המקום להשכירם, ואז מותר גם באריסות. – או אם היהודי רק שכרו או קנה מאינו יהודי, ומיד השכירם לאינו יהודי אחר קודם שישב בה (ש"ע ב' מ"ב י"א).</p>	<p>דאם נתפרסם הדבר שדרכו להשכיר, או אם מנהג רוב אנשי אותו המקום להשכירם, תו ליכא חשדא שהישראל שכר האינו יהודי, – דהרואה האינו יהודי שם בשבת, יתלו דהשכירו לו, וליכא מראית עין. – דאז אין שם ישראל נקרא עליו (ש"ע ב' מ"ב י"א).</p>	<p>אסור להשכיר או לארס מרחץ שלו לאינו יהודי אפילו לחודש או לשנה, אם שם ישראל נקרא על המרחץ, בין על ידי שבנהו הישראל בעצמו, ובין על ידי שישב בה הישראל (ש"ע א' מ"ב א' ג').</p>	<p>משום מראית העין, שנקראת על שמו של ישראל, ויאמרו הבריות דשכיר יום הוא, והאינו יהודי שליחו, ואפילו שגם הישראלים רחצו בתוכו לפעמים בחול, וראו שנכרי זה הוא המתעסק גם בחול, מכל מקום לא יעלה על דעתם שהישראל השכיר המרחץ לנכרי זה שיטול כל השכר לעצמו, ונכרי זה מתעסק בו לדעת עצמו, שלא בשליחות הישראל כפי האמת, משום דלא שכיח, לפי שאין דרך רוב העולם לשכור מרחץ, לפי שהוצאותיו מרובות ושכרו מועט, ואין השכר מספיק להשוכר ליתן דבר קצוב לבעל המרחץ, ושישתייר לו סך חשוב יתר על שכר טרחו ועמלו (מ"ב ג' ד' ש"ע הרב ו').</p>
<p>ז. לשכור אינו יהודי לעבוד לו לכל השנה, שיתעסק בכל המלאכות הצריכות בשדה, וכל הרווחים יהיה להישראל יתן לאינו יהודי דבר קצוב לכל השנה עבור פעולתו, דהיינו ליתן שדה בקבלנות.</p>	<p>מותר רק מדינא ליתן שדה בקבלנות לאינו יהודי, שיתעסק בכל המלאכות הצריכות בשדה וכל הרווחים יהיה להישראל, והישראל יתן לאינו יהודי דבר קצוב לכל השנה עבור פעולתו, אפילו האינו יהודי יעשה בו מלאכה גם בשבתות, ואינו אסור אלא משום מראית העין. – ולפי זה מותר אם השכירם שנה אחר שנה ונתפרסם הדבר שדרכו לשכור לעבוד לו לכל השנה, או אם רוב אנשי אותו המקום להשכירם, – או כשהשדה מחוץ לתחום של ישוב ישראל (ש"ע ב' מ"ב בהקדמה י"ב ג' י"א).</p>	<p>דליתן שדה בקבלנות לאינו יהודי, אינו אסור רק משום מראית העין, דהאינו יהודי אדעתא דנפשה עביד, כיון דהמלאכה קצובה ואפשר להשלימה בכל עת, ואין רוח לישראל במה שהאינו יהודי עושה בשבת, דאם לא יעשה היום יכול האינו יהודי לעשותה ביום אחר, משום הכי אינו אסור אלא משום דיבואו לחשדו כשיראו לבסוף שאין לו שום חלק בפירות. – דאם נתפרסם הדבר שדרכו לשכור לעבוד לו לכל השנה, או אם רוב אנשי אותו המקום כן, תו ליכא חשדא שהישראל שכר האינו יהודי, – דכשאין חשש שיבוא שם ישראל בשבת ליכא מראית עין (מ"ב בהקדמה ומ"ב ג' י"א ש"ע א' ג').</p>	<p>אסור לשכור אינו יהודי לעבוד לו לכל השנה שיתעסק בכל המלאכות הצריכות בשדה, וכל הרווחים יהיה להישראל, והישראל יתן לאינו יהודי דבר קצוב לכל השנה עבור פעולתו, אפילו האינו יהודי יכול לעשות מלאכתו בחול, והאינו יהודי ממחר לעשות מלאכתו בשבת רק בשביל עצמו, משום מראית העין. – (ולדעת הבאה ט"ו אסור מדינא ליתן שדה בקבלנות לאינו יהודי) (מ"ב בהקדמה שעה"צ א' באה"ט א').</p>	<p>שאף על פי דמדינא מותר, משום שהאינו יהודי אדעתא דנפשה עביד, דיכול לעשות מלאכתו בחול והאינו יהודי ממחר לעשות מלאכתו בשבת רק בשביל עצמו, מכל מקום אסור, דיבואו לחשדו שהאינו יהודי שכיר יום אצלו, ולא יתלו לומר שנתנו באריסות, כשיראו לבסוף שאין לו לאינו יהודי שום חלק בפירות הארץ. – (דסבירא ליה דהאינו יהודי שלחו של ישראל הוא, וישראל נהנה ממלאכה בשבת, דאף אם לא יעשה האינו יהודי מלאכה בשבת, יטול שכרו הדבר קצוב כל השנה, וליכא למימר דאינו יהודי אדעתא דנפשה עביד) (מ"ב י' באה"ט א').</p>
<p>ח. להשכיר שדהו לאינו יהודי, שיעבוד האינו יהודי עבודתה כל אימת שירצה, ולא יהיה מוכרח בעבודתו, ויטול כל הפירות לעצמו, רק שיתן לישראל דבר קצוב בכל שנה, דהיינו בשכירות.</p>	<p>מותר להשכיר שדהו לאינו יהודי לשנה או לחודש, אפילו האינו יהודי יעשה בו מלאכה גם בשבתות, כשהאינו יהודי נוטל כל הפירות, ונותן לישראל עבור שדהו דבר קצב לכל שנה, – אפילו נקראת שם ישראל עליו, ומותר אפילו כשאינו שכיח כל כך להשכיר שדה (מ"ב בהקדמה ומ"ב ג' ד').</p>	<p>דאסור אמירה לאינו יהודי בודאי לא שייך בשכירות, דבשכירות האינו יהודי אדעתא דנפשה עביד, כיון שהאינו יהודי נוטל הפירות, והאסור שכר שבת ליכא, דהא משכרת היא לו לשנה ולנפשה הוא עושה, – דאפילו שם ישראל עליו, דכל מחובר לקרקע שם בעליו עליו, מכל מקום מותר, דלא יחשדוהו בשכיר יום, שכן דרך לקבל שדה באריסות, והרואה אומר דאינו יהודי לקח השדה באריסות, ובאריסות מותר דאדעתא דנפשה עביד (ש"ע א' מ"ב ו').</p>		

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
ט. להשכיר שדהו לאינו יהודי, שיעבוד עבודתה כל אימת שירצה, ולא יהיה מוכרח בעבודתו, ויחלוקו בהפירות, דהיינו באריסות.	מותר לשכור אינו יהודי שיעשה המלאכה בשדה, אפילו האינו יהודי יעשה בו מלאכה גם בשבתות, אם יחלוקו בפירות השדה, דהיינו באריסות, אף על פי שהאינו יהודי לוקח רק שליש או רביע, ויש לישראל הנאה במה שהאינו יהודי עובד בשבת. - ואף על פי שאין דרך אותו המקום ואותו האיש רק להשכיר, מכל מקום מותר גם באריסות (שו"ע א' מ"ב בהקדמה ומ"ב ג' א').	דאפילו שם ישראל עליו, דכל מחובר לקרקע שם בעליו עליו, מכל מקום מותר, דלא יחשדוהו בשכיר יום, דליכא מראית העין באריסות, שכן דרך לקבל שדה באריסות, והאינו יהודי אדעתא דנפשיה עובד, כיון שהאינו יהודי לוקח על כל פנים שליש או רביע, ולא יבוא לחשדו שהאינו יהודי שכיר יום, כיון דהאינו יהודי לוקח חלק בהפירות לבטוף ושכן דרך לקבל שדה באריסות. - דאף דאין דרך המקום רק להשכיר, מכל מקום מותר גם באריסות, דיתלו דהשכירו לו (שו"ע א' מ"ב ו' ל"א).	יש לעיין, מה יהיה הדין, אם המנהג שזה לשכור פועלים כמו אריסות (באה"ל שכן).	דאפשר כדי שלא יחשדוהו בשכיר יום, בעינן דרוב העולם נותנים באריסות, ומה שכתוב שכן דרך לקבל שדה באריסות, הפירוש, דרוב העולם נותנים באריסות. אבל אם המנהג שזה, אפשר דלא יתלו באריסות (באה"ל שכן).
י. להשכיר רחיים או תנור שלו לאינו יהודי, והאינו יהודי יטול כל הרווחים, ויתן לישראל עבור שמוות בשדה, - ותנור מותר רק אם השכירם שנה אחר שנה, ונתפרסם הדבר על ידי כך, שאין דרכו לשכור פועלים, אלא להשכירם, וכן מותר להשכירם לאינו יהודי, אם מנהג רוב אנשי אותו המקום להשכירם או ליתנם באריסות (שו"ע א' ב' מ"ב ח').	מותר להשכיר רחיים שלו לאינו יהודי, והאינו יהודי יטול כל הרווחים, ויתן לישראל עבור שמוות בשדה, - ותנור מותר רק אם השכירם שנה אחר שנה, ונתפרסם הדבר על ידי כך, שאין דרכו לשכור פועלים, אלא להשכירם, וכן מותר להשכירם לאינו יהודי, אם מנהג רוב אנשי אותו המקום להשכירם או ליתנם באריסות (שו"ע א' ב' מ"ב ח').	כיון דדרכו של רחיים ליתנו באריסות כמו בשדה, ולפיכך מותר נמי להשכירו, שלא יחשדוהו בשכיר יום, שכן דרך לקבל רחיים באריסות, והרואה אומר דאינו יהודי לקח השדה באריסות, ולעצמו הוא עובד. - דתו ליכא חשדא, דכיון דדרך אותו מקום ליתן תנור באריסות, דינו כמו בשדה, דבאמת תלי כל אלו הדברים לפי מנהג המדינה בין להקל בין להחמיר (מ"ב ח' א').	אסור להשכיר תנורו לאפות בו לאינו יהודי, והאינו יהודי יטול כל הרווחים, ויתן לישראל עבור מרחצו דבר קצוב לכל שנה, כמו שאסור במרחץ. - ואסור להשכיר רחיים לאינו יהודי, אם אין דרך אנשי אותו המקום ליתן רחיים באריסות (שו"ע א' מ"ב ח').	משום מראית עין, דתנור אין דרך להשכירו, ואין דרך ליתנו באריסות, ויחשדו דהאינו יהודי שכיר יום הוא אצלו, כמו במרחץ. - דאז דינו כמו מרחץ לאיסור, דבאמת תלי בכל אלו הדברים לפי מנהג המדינה בין להקל בין להחמיר (מ"ב ח' א').
יא. באופנים שיש היתר להשכיר או לשכור, שישכיר או שישכור ליום שבת לחוד או לימים.	בכל אופנים שיש היתר להשכיר או לשכור, מיירי שמשכירו דרך הבלעה עם שאר ימות החול, כגון שהשכיר לו לשנה או לחודש, ואמר לו בעד כל שבוע תתן לי כך וכך, או אפילו בעד כל ג' ימים או כל ב' ימים תתן לי כך וכך (מ"ב בהקדמה שו"ע הרב י"א).	שנמצא שלא השכיר לו ליום השבת בפני עצמו, אלא בהבלעה עם ימים אחרים, ואחר כך כשהנכרי משלם לו השכר משלם בעד כל שבוע כך וכך, או בעד כל ג' ימים או כל ב' ימים כך וכך, נמצא שאין משלם לו שכר של יום השבת בפני עצמו, אלא בהבלעה עם יום אחר (שו"ע הרב י"א).	אסור מדינא להשכיר ליום שבת לחוד, אפילו בשדה או במרחץ כשנתפרסם. - וכן אסור מדינא, להשכיר לאינו יהודי לימים, דהיינו שיתן לו האינו יהודי כל יום ויום שישקנו כך וכך, - והיינו אפילו כשהישראל לא אמר לו להתעסק בשבת, אלא שכרו לאיזה ימים סתם, והאינו יהודי עושה בשביל עצמו, - ואז אף על פי שהנכרי משלם לו אחר כך בעד כל הימים בבת אחת, אסור לו ליטול שכר המגיע לימי השבתות (מ"ב בהקדמה ומ"ב ג' שו"ע הרב ד' י"ב).	דאף על גב דהאינו יהודי אדעתא דנפשה עביד, מכל מקום מדינא אסור, דהוי שכר שבת, כיון שהוא עושה מחמת דיבורו של ישראל ששכרו להתעסק איזה ימים, הרי זה כעוסק בשליחות הישראל. - דנמצא שיום השבת מושכר להנכרי בפני עצמו, שהרי כל יום מושכר לעצמו, - דבכל מקום הנכרי שמתעסק בשבת הוא מחמת השכירות ששכרו הישראל לאיזה ימים, והוא בדעתו שהוא שכיר יום, והוא עושה שליחות הישראל, ולענין שליחות אין לחלק בין עושה לטובת המשלח בין עושה לטובת השליח דבין כך ובין כך שלוחו הוא. - שהרי הנכרי מחשב עמו סכום ימים נפרדים, ומשלם לו בעד כן יום ויום, נמצא שמשלם בעד יום השבת בפני עצמו שלא בהבלעה, ואסור ליטול שכר שבת שלא בהבלעה, שאין משתכרים בשבת משום גזירת מקח וממכר (מ"ב ג' שו"ע הרב ד' י"ב).
יב. להשכיר או לארס מרחץ שלו או שדה שלו ליהודי מומר, כשהיהודי מומר יעשה בו מלאכה בשבת.	דבר שאסור רק מפני מראית עין, מותר מחוץ לתחום של ישוב ישראל (מ"ב ג').	דדבר שאסור משום מראית העין אינו אסור אלא בתוך התחום של ישראל (מ"ב ג').	אסור להשכיר או לארס מרחץ שלו או שדה שלו ליהודי מומר, כשהיהודי מומר יעשה בו מלאכה בשבת (מ"ב ב').	דעובר נמי משום לפני עור לא תתן מכשול (מ"ב ב').
יג. דבר שאסור מפני מראית עין.	דבר שאסור רק מפני מראית עין, מותר מחוץ לתחום של ישוב ישראל (מ"ב ג').	דדבר שאסור משום מראית העין אינו אסור אלא בתוך התחום של ישראל (מ"ב ג').	דבר שאסור מפני מראית עין, אסור בתוך התחום של ישוב ישראל (מ"ב ג').	דדבר שאסור משום מראית העין אינו אסור אלא בתוך התחום של ישראל (מ"ב ג').
יד. למחות באינו יהודי, העושה מלאכה של ישראל בשבת, בשביל הישראל.			צריך הישראל למחות ביד האינו יהודי העושה מלאכה של ישראל בשבת, בשביל הישראל, כגון אם יגיע לו ריוח לישראל, אפילו אחר השבת (מ"ב ה' שו"ע הרב ב').	
טו. למכור לאינו יהודי בכל ערב שבת שדה או תנור או רחיים או מרחץ, שיעבוד בו האינו יהודי כל השבתות, וכן להשכיר לאינו יהודי בערב שבת, במקום שמותר להשכיר.	מותר למכור לאינו יהודי שדה או תנור או רחיים או מרחץ בכל ערב שבת, שיעבוד בו האינו יהודי כל השבתות (מ"ב י').	דבזה לא שייך שכר שבת, דעל ידי המכירה קנוי לאינו יהודי לגמרי, מה שאין כן בשכירות, צריך שיהיה דוקא בהבלעה (שעה"צ ט"ו).	אסור להשכיר לאינו יהודי שדה או תנור או רחיים או מרחץ בערב שבת, אפילו במקום שמותר להשכיר, בסימן רמ"ו (שו"ע הרב י"ד).	דכשהנכרי עושה מלאכה בשבת סמוך ליום שהשכירם לו, דהיינו ערב שבת, הרי נראה כאלו עושה בשליחות הישראל שצוהו לעשות בשבת, כשיש ריוח לישראל במה שהוא רשאי לעשות בשבת, ויש ריוח להישראל במה שנשכרים לאינו יהודי גם ביום השבת, כי ידוע הוא, אף שמשכירם לו לשבוע או לחדש, אם היה משכיר לו חוץ משבתות שלא היה רשאי לעשות בהם מלאכה גם בשבת, היה האינו יהודי פוחת לו מעט משכירות שנתן עכשיו (סימן רמ"ו שו"ע הרב ב').

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
טו. להשכיר מרחץ שלו לאינו יהודי, כשהישראל שכר או קנה המרחץ מאינו יהודי.	מותר להשכיר מרחץ שלו ששכר מאינו יהודי, לאינו יהודי, ויש אומרים שמותר להשכירה רק כשלא ישב בה הישראל. - ויש אומרים שמותר להשכירה, אף שישב בה הישראל. - והב"י כתב בשם תשובת הגאונים דהוא הדין דמותר להשכיר מרחץ שלו שקנה מאינו יהודי, לאינו יהודי, תיכף קודם שישב בה, וכתב המ"ב דיש לסמוך על ז"ה (שו"ע ב' מ"ב י"ב י"ד).	כמו שכתב הב"י בקנה מאינו יהודי. - דלא נקרא שם ישראל עליו, אף שישב בה. - דלא נקרא שם ישראל עליו (מ"ב י"ב י"ד).	אסור להשכיר מרחץ שלו לאינו יהודי, כשקנה המרחץ מאינו יהודי, וישב בה הישראל. - ויש אומרים דאסור להשכיר מרחץ שלו אפילו כששכר מאינו יהודי, אם ישב בה הישראל (מ"ב י"ד).	דשם ישראל נקרא עליו. - כמו שכתב הב"י, בקנה מאינו יהודי (מ"ב י"ד).
יז. להשכיר מרחץ שלו לאינו יהודי, כשהמרחץ בבית דירה שלו, היינו שאין המרחץ ברשות הרבים, רק בחצרו באחד מהבית דירה שלו.	מותר להשכיר מרחץ לאינו יהודי, כשהמרחץ בבית דירה שלו, אם אף בחול אין רוחצין במרחץ, רק אותן שבביתו, ואנשים אחרים אינם יודעים שיש שם מרחץ (שו"ע ב').	דליכא מראית עין, דאנשים אחרים לא ידעו שיש שם מרחץ, ואותן שבביתו היודעים מהמרחץ הם יודעין שהשכירו לאינו יהודי (מ"ב ט"ו).	אסור להשכיר מרחץ לאינו יהודי, כשהמרחץ בבית דירה שלו, אפילו אם אף בחול אין רוחצין במרחץ, רק אותן שבביתו, ואנשים אחרים אינם יודעים שיש שם מרחץ (מ"ב ט"ו שעה"צ י"ח).	דנתפרסם שיש שם מרחץ, והמרחץ נקרא מכבר על שם ישראל, וכשיראו אחר כך שעשן יוצא ממנו בימי השבת, יתלו דהאינו יהודי בשליחות של ישראל היסק. - דסבירא ליה דאינו מותר אלא אם כן עומד ברשות אחר, ורוחצין בו רק שכניו, דהיינו עד שיהיה תרתי לטיבותא (מ"ב ט"ו).
יח. להשכיר מרחץ שלו לאינו יהודי, כשהמרחץ ברשות הרבים, במקום שרואין אותו.	יש מקילין להשכיר מרחץ לאינו יהודי, כשהמרחץ ברשות הרבים במקום שרואין אותו, אם עומד ברשות אחר בפני עצמו, אפילו רוחצין בו גם אנשים אחרים. - ולדעת המג"א, מותר אם רוחצין בו רק שכיני הדירה, וכן כתוב השו"ע הרב. - ולכולי עלמא מותר אם לא ישב בה הישראל מעולם (מ"ב ט"ו שעה"צ י"ח שו"ע הרב ט"ו).	דסבירא להו מסתמא אין הכל יודעים שהמרחץ שלו, והשכנים שיודעים שהמרחץ של ישראל, מסתמא נתודע להם גם שהשכירו לאינו יהודי. - דהמג"א מחמיר שיהיה שתיים לטובותא, דהיינו דהמרחץ עומד ברשות אחר, ורוחצין בו רק שכניו. - דאם לא ישב בה הישראל מעולם, אז אין שם ישראל עליו, וליכא מראית עין (מ"ב ט"ו שעה"צ י"ח).	אסור להשכיר מרחץ לאינו יהודי כשהמרחץ הוא ברשות הרבים, במקום שרואין אותו, אפילו רוחצין בו רק אותן שבביתו. - והשעה"צ לא ברירה לו, הסבירא של היש מקילין, להתיר אם ישב בה ישראל מקודם שהשכירו (מ"ב ט"ו שעה"צ י"ח).	משום מראית העין, דהכל יודעין שיש שם מרחץ, ואין הכל יודעין שהשכירו לאינו יהודי. - דאם ישב בו ישראל קודם שהשכירו, אם כן מה מהני כשהוא ברשות אחר, הלא שם ישראל עליו, ואם לא ישב בו ישראל קודם שהשכירו, פשיטא דמותר אפילו עומד ברשותו (מ"ב ט"ו שעה"צ י"ח).
יט. עבר והשכיר, במקום שאסור להשכיר, כתב הרמ"א יש אומרים (ב"י בשם הגאונים) דשכרו מותר, - ואחרונים הסכימו דלא פליגי, דמותר רק אם עבר והשכיר במקום שמותר מדינא להשכיר, כגון השכירו לשנה או חודש (שו"ע ב' מ"ב ט"ו).	אם עבר והשכיר, במקום שאסור להשכיר כתב הרמ"א יש אומרים (ב"י בשם הגאונים) דשכרו מותר, - ואחרונים הסכימו דלא פליגי, דמותר רק אם עבר והשכיר במקום שמותר מדינא להשכיר, כגון השכירו לשנה או חודש (שו"ע ב' מ"ב ט"ו).	- דאז ליכא שכר שבת, כיון שהשכירו בהבלעה, ואינו אסור אלא משום מראית עין, משום הכי בדיעבד מותר (מ"ב ט"ו).	אם עבר והשכיר, במקום שאסור להשכיר כתב הרמ"א יש אומרים (המרדכי) דשכרו אסור, וכן עיקר, - ואחרונים הסכימו דלא פליגי דאסור רק אם השכירו במקום שאסור מדינא להשכיר כגון השכירו לימים, ואז שכרו אסור, אפילו הביא האינו יהודי מעצמו המעות אסור לקבל ממנו, - (והשו"ע הרב כתב דאפילו אם שכר הנכרי לשנה, אם עבר ולא מיחה בידו, והניחו להתעסק בשבת, והביא הנכרי את השכר להישראל, אף על פי שלא הביא לו שכר שקיבל ביום השבת בפני עצמו, אלא הביאו בהבלעה עם שאר הימים, כגון שהביא לו בבת אחת שכר ארבעה וחמשה ימים ויום השבת ביניהם, שאין בזה איסור משום שכר שבת, אף על פי כן אסור להישראל ליהנות מן השכר שקיבל הנכרי ביום השבת) (מ"ב ט"ו שו"ע הרב ה').	- כיון דמדינא אסור משום שכר שבת - (דקנסוהו חכמים) (מ"ב ט"ו שו"ע הרב ה').

איזה מלאכות יכול האיננו יהודי לעשות בעד ישראל בשבת

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
<div>סעיף א'<div>א. להתנות עם אינו יהודי, שיעשה לו איזה מלאכה, בשכר דבר קצוב, דהיינו לשכור בקבלנות, בדבר שאינו מחובר.</div></div>	<div>מותר להתנות עם אינו יהודי שיעשה לו איזה מלאכה בשכר דבר קצוב, אפילו האיננו יהודי יעשה בשבת, כשאין הכל ממירין שזו המלאכה הנעשית בשבת של ישראל היא, - ואז מותר אפילו לעשותה בפרהסיא, אם אינו מינכר לסתם בני אדם שהיא של ישראל, אפילו שקצת יודעים שהיא מלאכת ישראל, - ומותר היינו שאינו צריך למחות בהאינו יהודי אם יעשה מלאכתו בשבת, - אבל בתנאי שלישאל אין קפידא שיעשה המלאכה בשבת, דאם לא יעשהו היום יעשהו למחר (שו"ע א' מ"ב ב' ג' ד' י"ז בה"ל בצניעה).</div>	<div>כיון דקצץ האיננו יהודי, אדעתה דנפשיה קעביד, למהר להשלים מלאכתו, - כיון דהמלאכה עצמה אין ידוע לכל שהיא של ישראל, - דאסור לומר לאינו יהודי לעשות בשבת, דלא עדיף מתלוש, - דאם קובע לו מלאכתו בשבת אסור, כדלקמן סימן רמ"ז סעיף א' (שו"ע א' מ"ב ב' ג' י"ז).</div>	<div>אסור להתנות עם אינו יהודי, שיעשה לו איזה מלאכה בשכר דבר קצוב, כשהאינו יהודי יעשה המלאכה בשבת, אם היתה המלאכה ידועה ומפורסמת שהוא של ישראל, והאינו יהודי עושה המלאכה במקום גלוי ומפורסם, - וכן אסור, אם הישראל יש לו קפידא שיעשה האיננו יהודי המלאכה בשבת, - וכן אסור, אם האינו יהודי עושה המלאכה בבית ישראל (שו"ע א' ד' מ"ב ב' כ"ג בה"ל בצניעה).</div>	<div>ההרואה את האיננו יהודי עוסק במלאכתו אינו יודע שקצץ, ואומר שהישראל שכר האיננו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת. - דקובע מלאכתו בשבת אסור, כדלקמן סימן רמ"ז סעיף א'. - דבבית ישראל אסור, אפילו אם הוא דבר שמנהג כל בני העיר לתנו בקבלנות, ולא אתי למחשדיה בשכיר יום, דיאמרו שצוה האיננו יהודי לעשותו בשבת (שו"ע א' מ"ב ב' סימן רמ"ב י"א).</div>
<div>ג. להתנות עם אינו יהודי, שיעשה לו איזה מלאכה, בשכר דבר קצוב, דהיינו לשכור בקבלנות, בדבר מחובר.</div>	<div>מותר להתנות עם אינו יהודי שיעשה לו איזה מלאכה בשכר דבר קצוב, בדבר מחובר, אם היתה המלאכה חוץ לתחום, וגם אין עיר אחרת שדר בו איזה יהודי בתוך תחומו של אותה מקום שעושים בו המלאכה, - או להיש אומרים ברמ"א סעיף ב' אם מצוי שידוע שאינו מפורסם שהיא של ישראל (שו"ע א' מ"ב י"ז).</div>	<div>דאז ליכא מראית עין והאינו יהודי קטרח בדידיה. (מ"ב י"א).</div>	<div>אסור להתנות עם אינו יהודי שיעשה לו איזה מלאכה, בשכר דבר קצוב בדבר מחובר, כגון לבנות לו חצירו או כותלו, אם המלאכה בתוך העיר, - או בתוך התחום, - אפילו עומד במקום שאין ידוע שהוא שלו והמלאכה אינה מפורסמת, וכן פסק המ"ב דאין להקל לענין מלאכת מחובר גופא, - או בתוך תחומו של דירתו אפילו דר בין אינם יהודים, - או שדר איזה יהודי בתוך התחום (שו"ע א' מ"ב י"א י"ב שעה צ"ג ח').</div>	<div>מפני הוראים שאינם יודעים שפסק, ויחשדוהו ששכירו לימים. - שרגילין אנשי העיר לפעמים לילך לשם. - דיש לחוש לשכניו שיודעים שהוא שלו, ובמלאכת מחובר לא פלוג רבנן, ואסרו אפילו אינה מפורסמת. - דיש ליחוש לאורחים דמקלעי לגבה ויחשדוהו, כיון שהוא בתוך תחום דרתו. - דלא גרע מחשש אורחים אחרים (שו"ע א' מ"ב י"ט י"א י"ב שעה צ"ג ח').</div>
<div>ג. להתנות עם אינו יהודי, בשכר דבר קצוב שיקצור לו שדהו, דהיינו לשכור בקבלנות שיקצור לו שדהו.</div>	<div>יש מקילין להתנות עם אינו יהודי בשכר דבר קצוב שיקצור לו שדהו, אם מנהג כל העיר בקבלות, אפילו העובדים המסייעים להקובלת, - או אם מנהג כל העיר בקבלות, והדרך תמיד שאין בעל הבית יודע כלל מכל העסק, רק הוא שוכר האדריכל, והאדריכל בעצמו דרכו לשכור לפעמים שכירי יום תחתיו. - ולדעת המ"ב יכול לסמוך על היש מקילין במקום הפסד (מ"ב ז' בה"ל א').</div>	<div>דאם המנהג בעיר בקובלת, לא יחשדוהו בשכיר יום. - דאם הדרך לשכור הפועלים אסור, שיחשדוהו ששכר המסייעים להקבלן בשכיר יום. - דתו היו זה גם כן בכלל קבלנות. (מ"ב ז' בה"ל א').</div>	<div>אסור להתנות עם אינו יהודי בשכר דבר קצוב שיקצור לו שדהו, אם אין המנהג בעיר בקבלות, אפילו דרך שדה באריסות. - ולדעת הט"ז אסור אפילו אם מנהג העיר לשכור בקבלנות (מ"ב ז').</div>	<div>דכשיארו בעת הקציר, שאין האיננו יהודי נוטל ריוח בפירות, ידעו למפרע דלאו ארוס הוא, ויחשדוהו ששכר האיננו יהודי בשכיר יום. - דאכתי יחשדוהו בשכיר יום, שגם שכיר יום רגילות (מ"ב ז').</div>
<div>ה. להתנות עם אינו יהודי, בשכר דבר קצוב לבנות לו בית, דהיינו לשכור בקבלנות לבנות לו בית.</div>	<div>יש מקילין להתנות עם אינו יהודי בשכר דבר קצוב לבנות לו בית, אם מנהג כל העיר לבנות ביתם בקבלות, והיינו אפילו העובדים המסייעים להקבלן מנהג כל העיר בקבלות, - או אם מנהג כל העיר בקבלות, והדרך תמיד שאין בעל הבית יודע כלל מכל העסק, רק הוא שוכר האדריכל, והאדריכל בעצמו דרכו לשכור לפעמים שכירי יום תחתיו. - או באופן שידוע לנו שאינו מפורסם, ואפילו שכנו ובני ביתו אינם יודעים שהוא של ישראל (מ"ב ז' י"ז שעה צ"ו בה"ל א').</div>	<div>דאם המנהג בעיר כן, לא יחשדוהו בשכיר יום. - דאם הדרך לשכור הפועלים, אסור שיחשדוהו ששכר המסייעים להקבלן בשכיר יום. - דבמחזור אסור רק בסתמא, דמסתמא שם ישראל עליו, ומשום לא פלוג, מה שאין כן שידוע לנו שאינו מפורסם (מ"ב ז' י"ז שעה צ"ב).</div>	<div>אסור להתנות עם אינו יהודי בשכר דבר קצוב לבנות לו בית, אם אין המנהג בעיר בקבלנות. - ולדעת הט"ז אסור אפילו אם מנהג העיר לשכור בקבלנות. - ולדעת המ"ב צריך עיון, אם יש להקל אפילו כשמנהג כל העיר הוא בקבלנות (מ"ב ז').</div>	<div>דיחשדוהו בשכיר יום. - דאכתי יחשדוהו בשכיר יום, שגם שכיר יום הוא רגילות. - דהוא נגד דעת כמה פוסקים (מ"ב ז').</div>
<div>ה. להתנות עם אינו יהודי, בשכר דבר קצוב לפנות זבלו מחצרו או מרחוב של רבים, דהיינו לשכור בקבלנות לפנות זבלו מחצרו או מרחוב של רבים.</div>	<div>יש מקומות שנהגין היתר להתנות עם אינו יהודי בשכר דבר קצוב, ליקח הזבל מרחוב של רבים, אף שהאינו יהודי עושה בשבת (מ"ב י"א).</div>	<div>דסבירא להו דבשל רבים, ליכא חשדא שיאמרו שהאינו יהודי עובד בשכיר יום (מ"ב י"א).</div>	<div>אסור להתנות עם אינו יהודי בשכר דבר קצוב, לפנות זבלו מחצרו, כשהאינו יהודי יעשהו בשבת. - ויש אוסרין להתנות עם אינו יהודי בשכר דבר קצוב, ליקח הזבל מרחוב אפילו של רבים, - וכתב המ"ב שאין להקל אפילו במקום רבים, במקום שלא נהגו היתר (מ"ב י"א).</div>	<div>כיון דהאינו יהודי מתקן החצר בזה, והוא בכלל מלאכת מחובר, דאסור לשכור בקבלנות במקום שיש חשש מראת העין. - דסבירא להו דאין נפקא מינה בין רבים ליחיד, ולא אמרינן דבשל רבים ליכא חשדא. - דיש חילול ה' בדבר (מ"ב י"א).</div>
<div>ו. להתנות עם אינו יהודי, בשכר דבר קצוב, לבנות בית הכנסת, דהיינו לשכור בקבלנות לבנות בית הכנסת.</div>	<div>מותר להתנות עם אינו יהודי בשכר דבר קצוב לבנות בית הכנסת, אם יש חשש שיתבטל חס ושלום הבנין בית הכנסת לגמרי, ובלבד שיהיה מפורסם לכל שהוא בקבלנות (מ"ב י"א).</div>	<div>כדי שלא יתבטל מלבנות הבית הכנסת לגמרי יש להיתר, כשהוא מפורסם לכל שהוא בקבלנות (מ"ב י"א).</div>	<div>אסור לבנות בית הכנסת בשבת, אפילו אם יתנה עם אינו יהודי לבנותו בשכר דבר קצוב, ומפורסם לכל שהוא בקבלנות. - ולא אמרינן דבשל רבים ליכא חשדא, כמו שיש מקומות שנהגין היתר להתנות עם אינו יהודי, בשכר דבר קצוב, ליקח הזבל מרחוב של רבים (מ"ב י"א).</div>	<div>דאין להתיר לבנות בית הכנסת בשבת, כי בזמננו יש האומות שכנינו מניחים לשום אדם לעשות מלאכה בפרהסיא ביום חגם, איכא חילול השם, אם נניח אנחנו לעשות ביום שבת יום טוב. - שתקון הרחוב אין ניקרא על שם ישראל כל כך (מ"ב י"א).</div>

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
ז. להתנות עם אינו יהודי שיעשה לו איזה מלאכה בשכר דבר קצוב בבית ישראל.			אסור להתנות עם אינו יהודי שיעשה לו איזה מלאכה בשכר דבר קצוב בבית ישראל, אפילו בקבלנות גמורה (ש"ע ד' מ"ב כ"ו).	
ח. שיפסול האיני יהודי אבנים של ישראל, או שיתקן הקורות של ישראל, כדי לשקעם בהבנין.	כתב הרמ"א יש אומרים דמותר שהאיני יהודי יפסול אבנים של ישראל, או שיתקן הקורות של ישראל בשבת, לצורך ישראל, אפילו כדי לשקעם בהבנין. אם ידוע לנו שהבנין אינו מפורסם על שם ישראל, - דהיינו שאינו צריך למחות בהאיני יהודי אם יעשה מלאכתו בשבת, - וכן כשהאיני יהודי עושה בביתו, או על כל פנים רחוק מהבנין, ומשמע בכמה אחרונים שכן ההלכה, - לענין סתות האבנים (ש"ע ב' מ"ב י"ד י"ח).	דסבירא להו דלא אסרו במחובר גמור קבלנות אלא בסתמא, דמסתמא שם הישראל נקרא עליו, אבל לא בידוע לנו שאינו מפורסם הבנין על שם ישראל, - דאסור לומר לאינו יהודי לעשות בשבת, דלא עדיף מתלוש. - כדי שלא יהא מינכר שהוא של ישראל, - דלענין מלאכת מחובר גופא אין להקל (מ"ב י"ז י"ד י"ח שעה"צ י"ח כ').	אסור שיפסול האיני יהודי אבנים של ישראל או שיתקן הקורות של ישראל כדי לשקעם בהבנין, אפילו בביתו של אינו יהודי, אם הוא רחוק מהבנין, וצריך למחות בידו (ש"ע ב' מ"ב י"ד שעה"צ ט"ו).	
ט. שיפסול האיני יהודי אבנים שלו, או שיתקן הקורות שלו בשבת לצורך ישראל, כדי לשקעם בהבנין, כשיש לאינו יהודי הברירה להחזיק האבנים לעצמו.	מותר שיפסול האיני יהודי אבנים שלו, או שיתקן הקורות שלו לצורך ישראל, כדי לשקעם בהבנין, אם הברירה עוד ביד האיני יהודי לסתת אבנים אחרות ולהחזיק אלו לעצמו, אם אינו בבית ישראל, אף שהוא מפורסם שעשה זה לצורך ישראל (מ"ב י"ח).	דאף שהוא מפורסם שעשה לצורך ישראל, מכל מקום לא נקרא עדיין מלאכת ישראל (מ"ב י"ד).	אפילו האבנים והקורות עדיין משום מראית העין, שלא יאמרו דהאיני יהודי שכירו הוא (מ"ב י"ד).	
י. לומר לאינו יהודי שיעשה המלאכה בשבת, כשמתנה עם אינו יהודי בשכר דבר קצוב, דהיינו כששכרו בקבלנות.	(אפילו באופן שמותר להתנות עם אינו יהודי בשכר דבר קצוב, דהיינו לשכור בקבלנות, מותר בתנאי שלא יאמר לו שיעשה האיני יהודי המלאכה בשבת. מ"ב י"ז).	(דלא עדיף ממלאכת תלוש, שאסור כשאומר לו לעשות בשבת. שעה"צ י"ח).	אסור לומר לאינו יהודי שיעשה המלאכה בשבת (מ"ב י"ז י"ח).	
יא. אם אינו יהודי פסל אבנים ותיקן קורות של ישראל בשבת בשכר דבר קצוב, דהיינו כששכרו באיסור.	אם האיני יהודי פסל אבנים ותיקן קורות של ישראל בשבת בקבלנות, מותר בדיעבד לשקעם בבנין (מ"ב כ').	בדיעבד יש לסמוך על ר"ת דמתיר בקבלנות (מ"ב כ').	לדעת הטור אסור לשקעם בבנין, ולדעת המחבר לפי הבה"ל רק נכון שלא ישקעם בבנין (ש"ע ב' בה"ל לא).	
יב. להכנס בבנין שבנו אינו יהודי לישראל בשבת באיסור, כשבנו שכיר יום, שאסור מדינא.	יש אומרים דמוצאי שבת אחר בכדי שיעשו מותר להכנס בבנין שבנו אינו יהודי לישראל בשבת באיסור, אפילו כשבנו שכיר יום, שאסור מדינא (מ"ב י"ט).	דסבירא להו דאפילו נעשה באיסור גמור, אינו אסור מדינא להכנס בבנין שבנו אינו יהודי לישראל בשבת, רק עד מוצאי שבת בכדי שיעשו, אלא שנוכון להחמיר שלא יכנסו בו לעולם, ואינו דומה לקבר, דגנאי הוא שיקבר בקבר מפורסם שנתחלל בו שבת בשבילו (שעה"צ כ"א).	אסור מצד הדין אפילו בדיעבד להכנס בבנין שבנו אינו יהודי לישראל בשבת לו לעולם, ולאחרים אסור בכדי שיעשו. - אבל נכון להחמיר, שלא יכנסו בו לעולם אפילו אחרים (מ"ב י"ט כ"א).	כיון שבנו באופן שאסור מדינא, והוא מילתא דפרהסיא, אסור לו לעולם, ולאחרים בכדי שיעשו, כמו בקבר שאסור לקברו שם עולמית, - (מ"ב י"ט שעה"צ כ"א).
יג. להכנס בבנין שבנו אינו יהודי לישראל בשבת באיסור, שהוא רק משום מראית העין, כגון בקבלנות בתוך התחום.	כתבו האחרונים דמותר בדיעבד לדור אפילו בעצמו בבנין שבנו אינו יהודי לישראל בשבת באיסור, שהוא רק משום מראית עין, כגון קבלנות בתוך התחום (מ"ב כ' כ"א).	דכשנבנו בקבלנות יש לסמוך בדיעבד על דעת ר"ת דמתיר קבלנות (מ"ב כ').	בבנין שבנו אינו יהודי לישראל בשבת באיסור, אפילו כשהאיסור רק משום מראית עין נכון להחמיר שלא יכנסו לעולם, ואפילו אחרים (ש"ע ג' מ"ב כ"א).	
יד. להנות מבנין שבנו אינו יהודי לישראל בשבת באיסור, כגון למכרה לאינו יהודי.	בנין שבנו אינו יהודי לישראל בשבת באיסור, אם האיסור היה רק משום מראית עין מותר ליהנות ממנה, ולמכרה לאינו יהודי. אבל בנין שבנו אינו יהודי לישראל בשבת באיסור שאסור אפילו בדיעבד להכנס בבנין, כשכיר יום, שאסור מצד הדין מותר רק לאחרים ליהנות ממנה ולמכרה לאינו יהודי (מ"ב כ"א שעה"צ כ"ד).		בנין שבנו אינו יהודי לישראל בשבת באיסור, כשכיר יום שאסור מדינא, אסור לו להנות ממנה, כגון למכרה לאינו יהודי (שעה"צ כ"ד).	
טו. להנות ממטלטלין שעשה בו אינו יהודי מלאכה בשבת, לצורך ישראל, בבית ישראל.			לדעת הא"ר דינו כקרקע, הנזכר לעיל (שעה"צ כ"ח).	
טז. להכנס או להנות מבנין שבנו אינו יהודי לישראל בשבת באיסור, וכן למחות, אם התנה הישראל עם אינו יהודי שלא לעשות לו מלאכה בשבת, והאיני יהודי עבר על תנאו כשהוא מלאכה בשבת, ואין צריך למחות עוד בעת שעשה המלאכה, - ואפילו לדעת המ"ב מותר אחר שמחאה בו (ש"ע ג' שעה"צ כ"ו).	אם התנה הישראל עם אינו יהודי שלא לעשות לו מלאכה בשבת, והאיני יהודי עבר על תנאו שהתנה עמו מקודם, ועשה בעל כרחו של ישראל בשבת למחר להשלים מלאכתו, לדעת רמ"א אין לחוש, ואין צריך למחות עוד בעת שעשה המלאכה, - ואפילו לדעת המ"ב מותר אחר שמחאה בו (ש"ע ג' שעה"צ כ"ו).	דסבירא ליה כיון דהתנה הישראל עם אינו יהודי שלא לעשות לו מלאכה בשבת, והאיני יהודי עבר על תנאו שהתנה עמו מקודם, ועשה בעל כרחו של ישראל, אין צריך למחות. - דפשוט דמחאה מהני לכולי עלמא אפילו בקרקע, דמאי הוה לה למעבד (ש"ע ג' שעה"צ כ"ו).	דכיון דהוא מחובר, והוי מלתא דפרהסיא, איכא חשדא דרואים שלא ידעו שהתנה (מ"ב כ"ב).	

משבצות		סימן רמד		חיים		יא			
האופן / הדין		מותר		הטעם		אסור		הטעם	
י. שיצטרך לפזר מעות שיפסיק האיני יהודי לעשות מלאכות בפרהסיא בשבת.		אם התנה מקודם שלא יעשה המלאכה בשבת, אין צריך ליתן להם מעות כדי שיפסקו לעשות המלאכה בשבת, - אלא שלדעת המ"ב יראה למחות לו ולמנעו מפעולתו. (מ"ב כ"ב).		כיון שבכך התנה מתחלה ונרצו לכך, אין צריך ליתן להם מעות על זה - (מ"ב כ"ב).		אם לא התנה מתחלה משמע מלשון הא"ר שצריך לפזר ממעותיו, כדי שיפסיקו לעשות מלאכה בשבת, ואין די במחאתו בלבד, - ולדעת המ"ב צריך עיון לדינא. (מ"ב כ"ב).		משום דפשע, דהיה לו להתנות מתחילה. - דמשו"ע משמע דמותר בקובלת למסור לכתחילה, אלא דכשיגיע יום שבת ימחנו, ולא יניחנו לעשות מלאכה. (מ"ב כ"ב בה"ל והאיני).	
סעיף ד'		מותר לשכור בקבלנות בדבר שאינו מחובר, אפילו שם ישראל נקרא עליהם, ודינו כמטלטלין דעלמא דמותר אם עושה המלאכה במקום צנעה. (מ"ב כ"ג).		דמטלטלין דעלמא מותר בקבלנות אם האיני יהודי עושה בבית ישראל		אסור מדינא לשכור בקבלנות בדבר שאינו מחובר, אם שם ישראל נקרא עליהם, אם עושה המלאכה במקום גלוי ומפורסם, אפילו אינו ברשות ישראל, - וכל שכן שאסור ברשות ישראל, - אבל בסימן רנ"ב סעיף ג' משמע מהמחבר דאינו אסור מדינא כל כך. (שו"ע ד' מ"ב כ"ג).		דינו כמלאכת מחובר. - דברשות ישראל אפילו דינו רק כמטלטלין דעלמא אסור. - דבסימן רנ"ב סעיף ג' כתב המחבר על דין זה, יש להחמיר ולאסור. (שו"ע ד' מ"ב כ"ג).	
יט. לשכור אינו יהודי לשנה או לשני שנים, בשכר דבר קצוב, שיעשה לו האיני יהודי מלאכה מיוחדת, כגון שיכתוב לו או שיארג לו.		מותר לשכור אינו יהודי לשנה או לשני שנים, בשכר דבר קצוב, שיעשה לו האיני יהודי מלאכה מיוחדת, אם שכרו כדרך השרים, שיש להם סופר מיתה, או חייט מיוחד, שבכל עת שצריך השר לכתוב מחיוב לכתוב, ובעת שאין צריך לו יושב בטל, כן כתוב המג"א שזה כוונת הרמב"ם, - ולדעת הט"ז מותר להרמב"ם, אפילו אם שוכרו לכתוב או לארוג תמיד, אם אינו מקפיד על האיני יהודי אם יבטל איזה יום. - וכל הנ"ל מותר רק כשאניו עושה בבית ישראל. (שו"ע ה' מ"ב כ"ד).		כיון שהוא עושה בכל עת שירצה, שהרי אין הישראל אומר לו לעשות בשבת, ואם רצה עושה בחול, ואין הישראל מרויח במה שעושה בשבת, ואפשר שלא יגע לישראל רווח על ידי שהוא עושה בשבת. - דסבירא ליה כיון שאינו מקפיד על האיני יהודי אם יבטל איזה יום חשוב להרמב"ם קבלנות. - דבבית ישראל אסור אפילו בקבלנות גמור. (מ"ב כ"ד כ"ז כ"ח).		לדעת המג"א אסור הרמב"ם, שיעשה האיני יהודי המלאכה בשבת, אם שוכרו לכתוב או לארוג תמיד, אפילו אם אינו מדקדק עליו על ביטול איזה יום. - ולכולי עלמא אסור אם יחשוב עמו יום יום, דהיינו שאם ידקדק ויקפיד עליו שלא ישב איזה יום בטל. - ויש מי שאוסר, והוא דעת הראב"ד שאוסר לשכור אינו יהודי לזמן, וכתב הבה"ל ולכתחילה טוב ונכון לצאת גם דעתו. (שו"ע ה' מ"ב כ"ד בה"ל ויש).		דהוי לה כמקפיד, ואם מקפיד עליו שלא ישב איזה יום בטל, הוי כאילו צוהו לעשות ביום השבת, - דאף על פי כן הוי זה כמצוה לו לעשות בשבת, ולא התיר הרמב"ם אלא כשאין עליו לגמור המלאכה, ואין מקפיד על ביטולו. (מ"ב כ"ד שעה"צ ל').	
ג. לשכור אינו יהודי לשנה או לשני שנים, בשכר דבר קצוב, שיגמור לו האיני יהודי מלאכה מיוחדת, כגון שיגמור לו ספר או שיגמור לו בגד, תוך אותו זמן.		מותר לשכור אינו יהודי לשנה או לשני שנים בשכר דבר קצוב, שיגמור לו האיני יהודי מלאכה מיוחדת, כגון שיגמור לכתוב לו ספר, או שיגמור לו בגד תוך אותו זמן, אם אפשר לגמור אם לא שיעשה גם בשבת, בלי שיאנס עצמו לעשות בלילה. (מ"ב כ"ד).		כיון שהוא עושה בכל עת שירצה, ואין הישראל אומר לו לעשות בשבת, ואם רצה עושה בחול, ואין הישראל מרויח במה שעושה בשבת. (מ"ב כ"ד).		אסור לשכור אינו יהודי לשנה או לשני שנים בשכר דבר קצוב, שיגמור לו האיני יהודי מלאכה מיוחדת, כגון שיגמור לכתוב לו ספר או שיגמור לו בגד תוך אותו זמן, אם ידוע דאי אפשר לגמור אם לא שיעשה גם בשבת, - ואף שאם יאנס עצמו וישב בלילה יוכל לגמור בחול. (מ"ב כ"ד).		דהוי לה כמקפיד, ואם מקפיד עליו שלא ישב איזה יום בטל, הוי כאילו צוהו לעשות ביום השבת, - דאף על פי כן הוי זה כמצוה לו לעשות בשבת, ולא התיר הרמב"ם אלא כשאין עליו לגמור המלאכה, ואין מקפיד על ביטולו. (מ"ב כ"ד שעה"צ ל').	
כא. לשכור אינו יהודי לשנה או לשני שנים, בשכר דבר קצוב, שיעשה לו כל המלאכות שיצטרך תוך זמן השכירות.		יש מתירים לשכור אינו יהודי לשנה או לשני שנים, בשכר דבר קצוב שיעשה לו כל המלאכות שיצטרך תוך זמן השכירות, - וכתב השו"ע הרב שאין לסמוך על סברא זו, כי אם לענין דליקה, משום הפסד, כמו שכתב בסימן של"ד, וכן לענין שליחות איגרת, כמו שכתב בסימן רמ"ז. (שו"ע הרב י"א).		לפי שהאיני יהודי אינו מעלה על דעתו שהישראל אינו מכריחו לעשות בשבת, ושלא ינכה לו כלום משכרו אף אם לא יעשה כלום בשבת, אלא הוא עושה מאליו לפי תומו, להשלים קבלנותו שקיבל עליו בתחילת שכירותו, לעשות כל המלאכות שיצטרכו לישראל בכל משך זמן שכירותו, כדי שישלם לו כל שכרו משלם, ולא יהיה לו עליו שום תרעומות. (שו"ע הרב י"א).		אסור לשכור אינו יהודי לשנה או לשני שנים אפילו בשכר דבר קצוב שיעשה לו כל המלאכות שיצטרך תוך זמן השכירות, ואסור אפילו אם לא יחשב עם האיני יהודי יום יום, - ויש למחות ביד השפחות כשעושין מלאכת אדונייהן בשבת, אפילו כשעושין שלא בבית ישראל, ושלא בצווי בעליהן, - וכל שכן כשעושין בבית ישראל. (רמ"א ה' מ"ב כ"ט בה"ל לכולי).		דאם הם שוכרין לכל המלאכות קרוב לוודאי שיצטרך למחר מלאכה אחרת, ואם כן מרויח הישראל במלאכת האיני יהודי בשבת, ואין להתיר מפני שהאיני יהודי עושה לטובת עצמו כדי לקבל כל שכרו, שהרי אף אם לא יעשה בשבת לא ינכה לו כלום, כמו שכתב בסימן רמ"ג. - מטעם ה"ל דהא הם שוכרין לכל המלאכות, - דבזה אסור אפילו בשכר למלאכה מיוחדת. (מ"ב כ"ט שו"ע הרב י"א).	
גב. שיעשה השפחה מלאכת עצמה בבית בעליה.		הא"ר הביא בשם סה"ת דמלאכת עצמה מותר, ודעתו שגם רבינו שמחה מודה לזה. - וכתב הח"א דלתקן בגדיה לכולי עלמא מותר, אפילו בעל הבית. (מ"ב ל').		דסבירא ליה דלא אסור בבית ישראל, רק מלאכת ישראל. - כיון שהוא ניכר שמלאכת עצמה היא עושה. (מ"ב ל').		הט"ז מביא בשם רבינו שמחה, דהוא אסור לשפחה לעשות אפילו מלאכת עצמה בבית בעליה. (מ"ב ל').		מפני הרואים, שלא יאמרו מלאכה של ישראל היא עושה. (מ"ב ל').	
סעיף ו'		מותר לשכור אינו יהודי לקבל המכס בשבת, כשהמקבל המכס צריך לכתוב, אף על פי שהישראל קובע לו מלאכתו שיעשה בשבת, - כשאומר לו בסתמא אם תגבה כך וכך אתן לך סך כך וכך דהיינו בקבלנות. - או להשכיר לו את גוף הרייח. (שו"ע ו' מ"ב ל"ב כ"ה).		דאין בזה רק משום מראית העין, שייאמרו שהוא עושה לצורך ישראל שכרו לכתוב בשבת ולקבל המכס, וכיון דמדינא שרי כמו בעורות לעבדו, בריש סימן רנ"ב, דמותר ליתן לו קודם שקיעת החמה אם הוא בקיבולת, משום דאדעתא דנפשיה קעביד, אף על גב דאסור שם לקבוע לו מלאכתו בשבת, ועוד דהיה לו לאסור מטעם שהוא מילתא דפרהסיא, כיון שהעסק היה ידוע לכל שהוא של ישראל, וכמו שהיה עושה האיני יהודי עתה בבית ישראל, מכל מקום התיירו בזה משום פסיידא, דאדם בהול על ממנו, ואי לא שרית ליה אתי לגבות בעצמו, ויבוא לידי איסורא דאורייתא, דשמא יכתוב פתקא כדרך המוכסים, וגם לית כאן שטר שבת כלל שכר מהשר המכס של כל השנה עם השבתות בכלל. - דאז לא הוי שכיר יום. (מ"ב ל"ב כ"ה).		אסור לשכור אינו יהודי לקבל המכס בשבת בשכיר יום ממש בכל גווני. (מ"ב ל"ה).		דכשאסור מדינא לא התיירו משום פסיידא. (מ"ב ל"ה).	

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
כה. יהודי שקנה מכס, במקום שהמקבל המכס אינו צריך לכתוב, כגון שמקבל למכס כמיני מאכל. לשכור אינו יהודי לקבל המכס בשבת.	לדעת ה"ז והמג"א מותר לשכור אינו יהודי לקבל המכס בשבת, אף על פי שהישראל קובע לו מלאכתו שיעשה בשבת, אפילו כשהמקבל המכס אינו צריך לכתוב, כגון שמקבל למכס כמיני מאכל, - כשאומר לו בסתמא אם תגבה כך וכך אתן לך סך כך וכך, דהיינו בקבלנות, - או להשכיר לו את גוף הריח (מ"ב ל"ב).	דאין בזה רק משום מראית העין, שיאמרו שהוא עושה לצורך ישראל, שישראל שכרו לקבל המכס, מכל מקום התירו בזה, משום פסידא, לדעת ה"ז שלא יבא לידי איסור חמור, דהיינו על ידי עצמו, דאדם בהול על ממונו, ואי לא שרית ליה אתי לגבות בעצמו. ולדעת המג"א מותר דאין בזה משום אמירה לאינו יהודי שבות, לפי שקבלת המכס אין בה איסור אפילו לישראל, אלא משום שבות, והרי זה שבות דשבות, שיש מתיירין אותו במקום הפסד, כמו שכתב בסימן ש"ה, ואף שיש אוסרין אף במקום הפסד אם לא לצורך מצוה, כמו שכתב שם, מכל מקום כאן חשוב דבר מצוה, שאם לא יטול המכס מהאינו יהודי בשבת, לא יוכל לגבותו אחר השבת, וישתקע הממון ביד האיני יהודי, והרי הוא עושה מצוה במה שמציל הממון מידם, כמו שכתב בי"ד סימן קמ"ט ושע"ב (מ"ב ל"ב ל"ד שעה"צ ל"ב שו"ע הרב י"ב).	להבית יוסף משמע, דאסור לשכור אינו יהודי לקבל המכס בשבת במקום שהמקבל המכס אינו צריך לכתוב, כגון שמקבל למכס כמיני מאכל (מ"ב ל"ב).	כיון שלא יבא לידי איסור דאורייתא, אפילו אי לא שרינן ליה (מ"ב ל"ב).
כה. יהודי שקנה מכס, שיקבל הישראל המכס בעצמו בשבת.			אסור להישראל לקבל המכס בעצמו, אף שהמקבל המכס אינו צריך לכתוב, כגון שמקבל למכס כמיני מאכל, ואפילו אם לא הובא מחוץ לתחום, ולא שייך בו חשש צידה או מחובר (מ"ב ל"ב).	משום ממצוא חפצך (מ"ב ל"ב).
כו. יהודי שקנה מכס, שישכיר המכס לאינו יהודי לכל השבתות.	מותר להשכיר המכס לכל שבתות לאינו יהודי, כשהאינו יהודי יקח הריח של השבתות לעצמו (רמ"א ו' מ"ב ל"ה).	דלא חיישין שיאמרו לצורך ישראל הוא עושה, דבמקום פסידא כהאי גוונא לא חששו, דמדינא שרי, דאינו יהודי כי עביד אדעתא דנפשיה עביד, וכתב המג"א דגם משום שכר שבת לית בזה, אף שהוא משכירו לשבת לתוך, משום דהרי הוא כאלו קנה ממנו המכס, והוא ליה כאילו יודע שביאנו לו אינו יהודי סהורה בשבת ומכרה בערב שבת להאינו יהודי שהוא יקבלה ממנו בשבת, דפשיטא דשרי, והו' שכתב הרמ"א ולא חיישין וכו' דבמקום פסידא וכו' ולא הוזכר כלל משכר שבת (מ"ב ל"ד).		
כז. יהודי שקנה מכס, שישכור אינו יהודי בשכיר יום.			אסור בכל גווני לשכור אינו יהודי בשכיר יום ממש, - אפילו למאן דמתיר שבות דשבות במקום הפסד (מ"ב ל"ה שעה"צ ל"ה בה"ל דבמקום).	דשכיר יום אסור אפילו במקום פסידא, - דמתיר רק כשאין לו עצה אחרת, אבל לא אם יכול לתקן מערב שבת בקבלנות או שיקנה לו מבעוד יום (מ"ב ל"ה שעה"צ ל"ה).
כח. יהודי ששכר בישול המלח מן השר, שישכור לו פועלים אינם יהודים בקבלנות.	מותר ליהודי ששכר בישול המלח מן השר, להשכיר לו פועלים בקבלנות, שאם יעשה לו כך וכן מלח, יתן לו כך וכך וקצץ להם שכרם, ולא קבע לו מלאכתו בשבת, - ואף שאם לא היו עושים בשבת היה מגיע הפסד לישראל, שרי הישראל שכר המלח שיבשל בתוך שנתו, והימים שהחסיק ולא בישל מהם אין להם תשלומים, שלא ינכה לו השר כלום משכרו, וגם לא יניחנו לבשל כנגדם בשנה האחרת, ובשביל כך כשהישראל שוכר פועלים לחדש או לשנה הוא מקפיד עליהם מאד שלא יבטלו אפילו יום אחד, וזאת מוכרחים לעשות גם בשבת מחמת קפידתו, - מכל מקום בשביל כך אין צריך למחות בידם שלא יעשו בשבת, אלא די שיאמר להם שאינם מוכרחים לעשות בשבת בשבילו ואם ירצו שלא לעשות בשבת הרשות בידם, ואם אף על פי כן הם עושים מאליהם כדי להרבות בשכרם, אין צריך לומר להם כלום, אף על פי שמגיע לישראל הנאה גדולה מה, אין בכך כלום. - ולדעת הפרמ"ג מותר אפילו שכרו לחדש אפילו שקובע לו מלאכתו לשבת (מ"ב ל"ב שעה"צ ל"ג שו"ע הרב כ').	הנכרים הם קבולנים שעושים לטובת עצמן, כדי להרבות בשכרן, שהרי אין שכרם משתלם לפי הימים או חדשים, אלא לפי סכום המלאכה שגומרין וכן משלם להם, נמצא שהם מתכוונים בעשייתם בשבת לטובת עצמן, - כיון שהנכרים מתכוונים לטובת עצמן. ואין לאסור מפני מראית העין, לפי שהרואה אינו יודע שבישול זה הוא של ישראל, שהכלים שמבשלים בהם וכן העצים שמבעירים בהם אין שם הישראל נקרא עליהם, דהיינו שאין מפורסם לרבים שהן של ישראל. - דסבירא ליה שבשול המלח דומה למכס, ומותר משום פסידא (מ"ב ל"ב שעה"צ ל"ג).	יש אומרים דאסור ליהודי ששכר בישול המלח מן השר להשכיר לו פועלים אפילו בקבלנות, אם קבע לו מלאכתו בשבת, - ואם הוא בענין שיש חשש מראית העין אין להתיר מחמת הפסד מרובה שיפסיד הישראל בכל שבתות השנה, אלא אם כן הוא בענין שמפסיד הרבה מכיסו ממה שצריך לשלם להשר ולפועלים ויתר הוצאותיו, אבל אם הוא בענין שלא יפסיד כלום מכיסו אלא שמפסיד הריוח שהיה יכול להריוח הרבה בעשיית המלח גם בשבתות אסור (מ"ב ל"ב שעה"צ ל"ג שו"ע הרב כ').	דסבירא להו דבישול המלח לא מקרי פסידא, כמו לגבי מכס, - דאין מתיירין לו בשביל כך איסור של מראית העין, ואינו דומה למכס ולמטבע, שאף אם הוא בענין שלא יפסיד כלום מכיסו אלא משום שלא יפסיד הריוח של השבתות התירו לו איסור מראית העין, לפי שהמכס כבר נתחייבו בו הנכרים הסוחרים העובדים בשבת ליתנו להמלך, והישראל כבר קנה חיוב זה מהמלך, נמצא שאם לא יטלנו הישראל מהסוחרים, הרי זה כמפסיד הריוח שבא כבר לכיסו (מ"ב ל"ב שעה"צ ל"ג שו"ע הרב כ').
כט. יהודי ששכר בשול המלח מן השר, שישכור לו פועלים אינם יהודים על שבת או חודש.	לדעת הפרמ"ג מותר אפילו שכרו לחודש שקובע לו מלאכתו לשבת (שעה"צ ל"ג).	דסבירא ליה שבישול המלח דומה למכס, ומותר משום פסידא (שעה"צ ל"ג).	אסור לשכור אינו יהודי על שבת או חודש (שעה"צ ל"ג).	דמכל מקום מרויח הישראל במלאכתו, ואין היתר אלא בקבלנות (שעה"צ ל"ג).

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
<p>ל. יהודי ששכר בשול המלח מן השר, מותר להשכירו בקבלנות לאינם יהודים, אף על פי שהכלים ועצים הוא של ישראל, אם מסר להם מערב שבת כל מה שרוצה למסור לצורך המלאכה, ויוציאום מרשותו מערב שבת (מ"ב ל"ב).</p>	<p>יהודי ששכר בשול המלח מן השר מותר להשכירו בקבלנות לאינם יהודים, אף על פי שהכלים ועצים הוא של ישראל, אם מסר להם מערב שבת כל מה שרוצה למסור לצורך המלאכה, ויוציאום מרשותו מערב שבת (מ"ב ל"ב).</p>	<p>דאף על פי שמבשלים בכלים של ישראל, מותר להניחם שיעשו בשבת, שאין אדם מצווה על שביתת כליו, כמו שכתב בסימן רמ"ו (שו"ע הרב כ').</p>	<p>יהודי ששכר בשול המלח מן השר אסור להשכירו בקבלנות לאינם יהודים, כשהכלים ועצים הוא של ישראל, כשהאינו יהודי יביאו הכלים והעצים מרשות ישראל בשבת. - ואפילו אם מסר להם העצים מערב שבת, אלא שלא הוציאום מרשותו עד שחשכה, אסור להניחם שיוציאו בשבת (מ"ב ל"ב שו"ע הרב כ').</p>	<p>שכל קבלנות אינה מותרת אלא אם כן מסר להם מערב שבת כל מה שרוצה למסור לצורך המלאכה, - מפני מראית העין שיאמרו שבשבת מסר להם וכמו שיתבאר בסימן רמ"ו (מ"ב ל"ב).</p>
<p>לא. יהודי המחזיק בית משקה, שיקח אינו יהודי על יום השבת, לעסוק במדידת המשקה.</p>	<p>מותר ליקח אינו יהודי על יום השבת לעסוק במדידת המשקה, באופן שציינו השו"ע והרמ"א כנ"ל, או שיקנה לו מערב שבת כל הדברים שנותן לו, וימכור לו על ידי משיחה וכסף, ועל פי הדחק בכסף לחוד (מ"ב ל"ה שעה צ' ל"ו).</p>	<p>דאף דעל כל פנים עדיין העסק נקרא על שם ישראל, מכל מקום מותר משום פסידא (מ"ב ל"ה).</p>	<p>אסור לשכור אינו יהודי בשכיר יום ממש - אפילו למאן דמתיר שבות דשבות במקום הפסד (מ"ב ל"ה שעה צ' ל"ה).</p>	<p>דאסור לשכור אינו יהודי בשכיר יום אפילו במקום פסידא, דאף אם נחשוב מניעת ריות יום השבת להפסד גדול, מכל מקום הלא לא התיר בשכיר יום ממש, וגם דאילו הוא רק בכלל מניעת הריעות, כמו שכתבו האחרונים לענין תנור ומרחץ, - דמאן דמתיר שבות דשבות במקום הפסד, מתיר רק כשאין לו עצה אחרת, אבל לא אם יכול לתקן מערב שבת בקבלנות או שיקנה לו מבעוד יום (מ"ב ל"ה שעה צ' ל"ה).</p>
<p>לב. להתיר שכר משום פסידא.</p>	<p>הט"ז מתיר שכר שבת משום פסידא, כשיש פסידא גדול, וכן מקיל הבה"ל, - ולדעת המג"א מותר במקום דחשבינן הפסידא שכל יום בפני עצמו כמכס (בה"ל דבמקום).</p>	<p>דכתב גבי מכס הטעם שהתירו משום עסק גדול, וכן גבי מטבע לא אסרינן משום שכר שבת דאדם בהול על ממונו, ואי לא שרית ליה אתי לידו איסור יותר גדול, משום הכי שרינן לה בכל גזוני משום פסידא - (בה"ל דבמקום).</p>	<p>המג"א לא פסיקא ליה לפי המסקנא, אם מקלינן כלל משום פסידא, לענין שכר שבת (בה"ל דבמקום).</p>	<p>דכתב דהטעם במכס דחשבינן לכל יום בפני עצמו, מה שאין כן מרחץ דרק מניעת ריות, ואחר כך מתרץ דאין במכס שכר שבת, דאינו יהודי קונה המכס, ואינו בכלל שכירות, ומדמתרץ דאין כאן שכירות רק קנין, אם כן שמע מינה לא פסיקא לה, דאפשר דמותר שכר שבת משום פסידא (בה"ל דבמקום).</p>
<p>לג. ישראל הממונה על מטבע של מלך. (אפילו שהוא מילתא דפרהסיא וידוע שהישראל שכרו מהמלך, בה"ל ל"ה).</p> <p>להשכיר אינו יהודי שיעשה מן הכסף בשבת בקבלניות, או להשכירו לאינו יהודי ליום השבת.</p>	<p>כתב הרמ"א ישראל הממונה על מטבע של מלך, מותר ליתן הכסף לאינו יהודי מערב שבת בקבלנות, שאם יעשה מן הכסף כך וכך יתן לו כך וכך, או שישכיר לו הישראל הריחוק שיעלה מזה בשבת להאינו יהודי, ומותר אפילו שהוא מילתא דפרהסיא, וידוע שהישראל שכרו מהמלך, ואפילו משמיעים קול בשבת בהכאת המטבע, - וכן מותר להשכירו לאינו יהודי ליום השבת (שו"ע"י מ"ב ל"ו).</p>	<p>דאין בזה רק משום מראית העין, שיאמרו שהוא עושה לצורך ישראל, שישאל שכן, ומשום פסידא התירו, כדין הממונה על המכס, וכתב המג"א דגם משום שכר שבת לית בזה, אף שהוא משכירו לשבת לחוד משום דהיי הוא כאילו מוכר לו הורמנא בעלמא מה שיש לו מהמלך, והוה ליה כאלו יודע שיביאו לו אינו יהודי סחורה בשבת ומכרה בערב שבת לאינו יהודי שהוא יקבלה ממנו בשבת דפשיטא דשרי (מ"ב ל"ד ל"ו).</p>	<p>ישראל הממונה על מטבע של מלך אסור לשכור אינו יהודי בשכיר יום ממש, - וכן שלא במקום פסידא אסור ליתן הכסף לאינו יהודי מערב שבת אפילו בקבלנות (מ"ב ל"ה שעה צ' ל"ה).</p>	<p>דלשכור יום בשכיר יום ממש אסור אפילו במקום פסידא. - דאינו מותר בקבלנות, אלא אם כן האיני יהודי עושה בביתו, כדי שלא יהיה שם הישראל נקרא על זה (מ"ב ל"ה שעה צ' ל"ה).</p>
<p>לה. שישב הישראל אצל האיני יהודי בשבת, או להושיב ישראל אצל האיני יהודי בשבת כשעוסק במלאכתו במטבע או בקבלת</p>	<p>לדעת הט"ז מותר לישראל לישב מרחוק ולשמור שלא יגנוב האיני יהודי מהעסק או מן המכס, ואפשר דגם המג"א מודה במקום דיש לחוש לפסידא, וכתב על זה המ"ב, אך שיהיה שלא יתערב בהעסק, ושלא ידבר עמו כלום מענינים ההם, והוא דבר שקשה ליהרר שלא לדבר כלום כשיושב שם, אך העולם נוהגין להתיר, והנח להם מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין. - ולדעת השו"ע הרב אם מתיירא שמא יגנוב הרבה יכול להושיב אצלו ישראל או לישב בעצמו לשמור שלא יגנוב כשישראל היושב אינו משיגין ומעיין על האיני יהודי, רק שיהיה הכל לתיבת המכס או המטבע ולא יגנוב לעצמו כלום (מ"ב ל"ה ל"ז שעה צ' ל"ט שו"ע הרב י"ז י"ח).</p>	<p>שהט"ז סבירא ליה דמה שאסור לישב שם, היינו כדי לידע מה היא ההתעסקות שעושה האיני יהודי, וכדי לקבל הימנו חשבון על זה למחר, דזה אסור משום מצוא חפצך. אבל אם אינו יושב שם אלא כדי לשמור את האיני יהודי שלא יגנוב מן המכס מותר, שמותר להיות יושב ושומר בשבת כשאינו עושה כלום רק לשמור, דשמירה מותר כשמור לי פירות שבתחומך. - כיון שיש חשש הפסד מרובה, ובמקום הפסד מרובה אין חוששים למראית העין (ט"ז י' שו"ע הרב י"ז).</p>	<p>הרמ"א כתב ויזהר שלא ישב הישראל אצל האיני יהודי בשבת כשעוסק במלאכתו במטבע או בקבלת המכס, ולדעת המג"א אסור היינו אפילו אם השכירו לאינו יהודי לשבתות, ואין לו עסק בכך, - ולכולי עלמא אסור לישב אצל האיני יהודי בשבת כדי לידע מה היא ההתעסקות שעושה האיני יהודי, וכדי לקבל הימנו חשבון על זה למחר. וכתב המ"ב, דהבוטח בה' ואינו יושב אפילו לשמור שלא יגנוב האיני יהודי מהעסק, משום שאינו מחפש צדדי קולות על שבת אשריו (מ"ב ל"ה ל"ז בה"ל במלאכת שו"ע הרב י"ז).</p>	<p>מפני מראית העין, שלא יאמרו דאינו יהודי לצרכו הוא עושה. - משום ממצוא חפצך (מ"ב ל"ז בה"ל במלאכתו).</p>
<p>לה. לדבר עם האיני יהודי, או לעיין ולידע מה הוא ההתעסקות שעושה האיני יהודי, כשישב הישראל כשעוסק במלאכתו בשבת, או להושיב ישראל אצל האיני יהודי בשבת, כשעוסק במלאכתו במטבע או בקבלת המשקה.</p>	<p>העולם נוהגין היתר לדבר עם האיני יהודי, כשישב הישראל אצל האיני יהודי בשבת, כשעוסק במלאכתו במטבע או בקבלת המכס, אפילו שקשה ליהרר שלא לדבר כלום כשיושב שם, והנח להם דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין (מ"ב ל"ה שו"ע הרב י"ח).</p>	<p>העולם נוהגין היתר לדבר עם האיני יהודי, כשישב הישראל אצל האיני יהודי בשבת, כשעוסק במלאכתו במטבע או בקבלת המשקה, או להושיב ישראל אצל האיני יהודי בשבת, כשעוסק במלאכתו במטבע או בקבלת המשקה.</p>	<p>כשישב הישראל אצל האיני יהודי בשבת, כשעוסק במלאכתו במטבע או בקבלת המשקה, או להושיב ישראל אצל האיני יהודי בשבת, כשעוסק במלאכתו במטבע או בקבלת המשקה, או להושיב ישראל אצל האיני יהודי בשבת, כשעוסק במלאכתו במטבע או בקבלת המשקה.</p>	<p>דאסור משום ממצוא חפצך. - דכיון שבשבת עצמה אסור ליקח ממנו חשבון, אסור לו גם כן לעיין עליו בשביל החשבון שלמחר, שכל דבר שאסור לעשותו בשבת, אסור להכין ולהזמין את עצמו כדי לעשותו אחר השבת, כמו שכתב בסימן ש"ו (מ"ב ל"ז שו"ע הרב י"ח).</p>

סימן רמ"ה
דיני ישראל ואינו יהודי שותפין איך יתנהגו בשבת

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
<p>א. ישראל ואינו יהודי שעושים בשדה או בתנור או במרחץ... (דהיינו שהוא של שניהם בעצם או שקבלו מאחד להתעסק בו בשבת, בה"ל שיש) מתחילה כשנשתתפו, עבוד אתה בשבת, ואני עבוד כנגדך ביום חול.</p>	<p>... מותר להתנות מתחילה עם אינו יהודי קודם שלוקחים השותפות, עבוד אתה בשבת ותקח כפי מלאכתך - הן רב והן מועט, ואני אעבוד כנגדך יום אחד בחול ואטיל כפי מלאכתי, - והוא הדין אפילו לא פרשו בפירוש הן רב והן מועט ואני אעבוד כנגדך יום אחד בחול ואטיל כפי מלאכתי, ובשעת חלוקה יטול האיני יהודי שכר עבור השבת והישראל יטול יום א' כנגדו הן רב או מעט. - וגבי שדה צריך שיאמר לו, תעמול לזרוע ולחרוש בשבת, ותטול בשעת קצירה, כנגד עמלך בשבת, ואני או שלוחי אעמול בחול, ואטול גם כן כנגד יום שלי (מ"ב בהקדמה א' ג' בה"ל אס).</p>	<p>הטעם דבעינן התנו, דאם לא התנו מתחלה בשעת עשיית השותפות, היה מוטל המלאכה על שניהם יחדו, אבל כיון שהותנו בתחלה, לא הוטל על הישראל כלל מעיקרא לעשות בשבת, ואין האיני יהודי שלוחו כשעובד האיני יהודי בשבת. - דכיון דאינם מחשבינן זה כנגד זה ליטול בשוה, אם כן אינם שותפים כלל ביום שבת וביום א' רק בשאר הימים - דמסתמא כן הוא - (מ"ב א' ב' ד' בה"ל אס).</p>	<p>... אפילו אם התנו מתחילה כשנשתתפו, עבוד אתה בשבת, ואני אעבוד כנגדך יום אחד בחול, אסור להתנות עמו בשעת התנאי, שלבסוף כשיבואו לחשבון, יהיה השכר לשניהם בשוה (מ"ב ד' בה"ל אס).</p>	<p>דאז על כרחך הוא עמו כשותף גם ביום השבת (מ"ב ד').</p>
<p>ב. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בשדה או בתנור או במרחץ... ולא התנו כשנשתתפו, שיחזירו ויקנוהו בשותפות, ויתנו בשעת הקניה. וכן אם נשתתפו בחנות ולא התנו, יש תיקון על ידי שיחזירו כל אחד חלקו, ויבטלו השותפות, ואחר כך יחזרו להשתתף, ויתנו בתחילה. וכן אם קבלו הקרקע לעשות בו מלאכה בשותפות ולא התנו, יש תיקון על ידי שיתבטלו השותפות, וימחלו זה לזה, ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחילה (ש"ע ג' מ"ב י"ד).</p>	<p>... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, יש תיקון על ידי שיחזירו המוכר להם דמי הקרקע, או ימכרוהו לאיש אחר ויחזירו ויקנוהו בשותפות, ויתנו בשעת הקניה. וכן אם נשתתפו בחנות ולא התנו, יש תיקון על ידי שיחזירו כל אחד חלקו, ויבטלו השותפות, ואחר כך יחזרו להשתתף, ויתנו בתחילה. וכן אם קבלו הקרקע לעשות בו מלאכה בשותפות ולא התנו, יש תיקון על ידי שיתבטלו השותפות, וימחלו זה לזה, ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחילה (ש"ע ג' מ"ב י"ד).</p>	<p>דעל ידי שיתנו אחר כך מתחלה מותר. דהיתר גמור הוא, אם ישראל יש לו איזה עסק או מלאכה בשותפות עם האיני יהודי, שיתנו מתחלה קודם שלוקחין בשותפות עבוד עתה בשבת ותקח כפי מלאכתך הן רב או מעט ואני אעבוד כנגדך יום אחד בחול ואטול כפי מלאכתי, ובשעת חלוקה יטול האיני יהודי שכר עבור השבת, והישראל יטול יום א' כנגדו הן רב או מעט (ש"ע ג' מ"ב בהקדמה).</p>	<p>... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, לא סגי כשחזור ומשתתף שיחזירו לו הדמים והשטר מכירה בלי קנין מחדש (מ"ב י"ד).</p>	<p>דבח"מ איתא שצריך עתה קנין מחדש להקנות להמוכר ולא סגי בזה שיחזירו לו הדמים והשטר מכירה (מ"ב י"ד).</p>
<p>ג. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בתנור או במרחץ... ולא התנו כשנשתתפו, שיחזירו ויקנוהו בשותפות, ויתנו בשעת הקניה. וכן אם נשתתפו בחנות ולא התנו, יש תיקון על ידי שיחזירו כל אחד חלקו, ויבטלו השותפות, ואחר כך יחזרו להשתתף, ויתנו בתחילה. וכן אם קבלו הקרקע לעשות בו מלאכה בשותפות ולא התנו, יש תיקון על ידי שיתבטלו השותפות, וימחלו זה לזה, ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחילה (ש"ע ג' מ"ב י"ד).</p>		<p>דכיון שהשותף בעצמו אינו עובד, ואינו מעמיד האיני יהודי לפועל בידיים, לא חשוב שלוחו לעבוד עבורו בשבת. - דלא חיישינן משום מראית העין שיאמרו לצורך ישראל הוא עושה, כיון שידוע שיש לאינו יהודי חלק בו (מ"ב א').</p>	<p>... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, אסור לומר להאיני יהודי עשה אתה לבדך בשבת וטול לך כל הריחו של שבת, ואני אעשה לבדי יום אחד בחול כנגדו, ואטול אותו לעצמי הריחו של אותו יום. - וכן אם לא התנו מתחילה כשנשתתפו, אסור לומר בשעת חלוקה לאינו יהודי, טול אתה כנגד עמלך בשבת, ואני מיום חול (מ"ב בהקדמה א').</p>	<p>דהוי לה כאילו מעמיד את האיני יהודי לפועל בידיים, וכאילו אומר לו עשה אתה עבורי בשבת, ואני אעשה נגד זה עבורך בחול, והוי שלוחו ממש, אף על פי שהנכרי מתכוין בעבודתו בשבת לטובת עצמו, ומותר לומר לנכרי עשה מלאכה בשבת לצורךך כמו שיתבאר בסיומן ש"י, מכל מקום, כיון שעבודת השדה מוטלת בכל יום ויום על שניהם בשוה, חצי יום על זה וחצי יום על זה, אם כן כשהישראל אומר להנכרי שיעבוד בשבת כל היום, והוא יעבוד כנגד זה יום אחד שלם בחול, הרי זה כמעמיד פועל במקומו שיעשה מלאכתו בשבת - (מ"ב א' ש"ע הרב א').</p>
<p>ד. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בתנור או במרחץ... ולא התנו כשנשתתפו, שיחזירו ויקנוהו בשותפות, ויתנו בשעת הקניה. וכן אם נשתתפו בחנות ולא התנו, יש תיקון על ידי שיחזירו כל אחד חלקו, ויבטלו השותפות, ואחר כך יחזרו להשתתף, ויתנו בתחילה. וכן אם קבלו הקרקע לעשות בו מלאכה בשותפות ולא התנו, יש תיקון על ידי שיתבטלו השותפות, וימחלו זה לזה, ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחילה (ש"ע ג' מ"ב י"ד).</p>	<p>אם שותפו האיני יהודי בעצמו אינו עושה כלום, רק שאינם יהודים אחרים הבאים לאפות מסיקין בו בתנור של השותפות, ונותנים סך מה בשכרם יכול הישראל לקבל משותפו שכרו המגיע לו לפי חלקו בהבלעה עם שאר ימים, אפילו אם לא התנו מתחילה כשנשתתפו, - ולא חיישינן למראית עין, שיאמרו לצורך ישראל עושה (מ"ב א').</p>	<p>דכיון שהשותף בעצמו אינו עובד, ואינו מעמיד האיני יהודי לפועל בידיים, לא חשוב שלוחו לעבוד עבורו בשבת. - דלא חיישינן משום מראית העין שיאמרו לצורך ישראל הוא עושה, כיון שידוע שיש לאינו יהודי חלק בו (מ"ב א').</p>	<p>... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, לדעת המחבר אסור לישראל לחלוק בהריחו בשוה אפילו סתם, רק האיני יהודי נוטל השכר השבתות, והשאר חולקים אותו, אפילו לא אמרו לו עבוד בשבת ואני בחול. ואם לא נודע הריחו של שבת, יטול האיני יהודי שביעית מהריחו לבדו, והשאר יחלקו (ש"ע א' מ"ב י"ד).</p>	<p>כדי שלא יהיה שכר שבת (מ"ב א').</p>
<p>ה. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בשדה או בתנור או במרחץ... ולא התנו כשנשתתפו, שיחזירו ויקנוהו בשותפות, ויתנו בשעת הקניה. וכן אם נשתתפו בחנות ולא התנו, יש תיקון על ידי שיחזירו כל אחד חלקו, ויבטלו השותפות, ואחר כך יחזרו להשתתף, ויתנו בתחילה. וכן אם קבלו הקרקע לעשות בו מלאכה בשותפות ולא התנו, יש תיקון על ידי שיתבטלו השותפות, וימחלו זה לזה, ואחר כך יחזרו להשתתף ויתנו בתחילה (ש"ע ג' מ"ב י"ד).</p>	<p>... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, יש מתירין בדיעבד לחלוק סתם, דהיינו שבשעת חלוקה לא הזכיר לו ישראל את השבת, לומר אתה תטול כנגד יום עמלך בשבת ואני אטול כנגד יום עמלי בחול, אלא חלקו סתם בשוה, וגם שלא אמר לו בתחלה עבוד אתה בשבת, ואני אעבוד כנגדך בחול, אלא האיני יהודי עשה מעצמו שלא בצווי. - וכתב הרמ"א דבהפסד גדול יש לסמוך עליהו (ש"ע א' מ"ב א' ח).</p>	<p>דאם הזכיר לו ישראל את השבת, או אמר לו בתחלה עבוד אתה בשבת, אסור לכולי עלמא, דגלי דעתו דשלוהו היה על שבת, והוא עמל כנגדו בחול, כיון שמתחלה הוטל על שניהם יחד. - דהרא"ש פסק לקולא בהאבעיא שבגמרא דלא אפשיטא, והרמ"א בהג"ה פסק כהרא"ש במקום הפסד גדול (מ"ב בהקדמה ח').</p>	<p>... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, לדעת המחבר אסור לישראל לחלוק בהריחו בשוה אפילו סתם, רק האיני יהודי נוטל השכר השבתות, והשאר חולקים אותו, אפילו לא אמרו לו עבוד בשבת ואני בחול. ואם לא נודע הריחו של שבת, יטול האיני יהודי שביעית מהריחו לבדו, והשאר יחלקו (ש"ע א' מ"ב י"ד).</p>	<p>דהמחבר כתב סתמא לאסור בלא התנו, אפילו אם לא אמר לו עבוד אתה בשבת ואני בחול, וגם בשעת חלוקה לא הזכיר לו של שבת, אלא רוצה לחלוק עמו סתם בשוה, אפילו הכי אסור, כיון שלא התנו קודם שנשתתפו, דהמחבר פסק כהרמב"ם, שפסק לחמורא בהאיבעיא שבגמרא דלא איפשיטא (מ"ב בהקדמה א').</p>

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
ג. ישראל ואינו יהודי שעושים שותפות בשדה או בתנור או במרחץ... והתנו מתחילה כשנשתתפו. שיתנה עמו בשעת התנאי שלבסוף יבואו לחשבון שיהיה השכר לשניהם בשוה.	... והתנו מתחילה כשנשתתפו, מותר שיחלקו בשוה אפילו לדעת המחבר, אם בשעת החלוקה נתרצו לחלוק בשוה, רצה לומר לפי מה שהתנו הן רב או מעט עלה על חלק השבת יותר מיום אחד החול של ישראל, ובשעת חלוקה נתרצה האינו יהודי לחלוק בשוה, כשהחלוקה בשוה היה בסתמא שלא על ידי עשיית חשבון מריות שני הימים (מ"ב בהקדמה א' ג').	דכיון דהתנו מתחילה, מותר אף להרמב"ם, דלא אמרינן איגלאי למלתא למפרע דהאינו יהודי היה שלוחו למלאכת שבת, דמתנה בעלמא הוא דיהיב ליה האינו יהודי, כיון דהתנו מתחלה שיהיה יום השבת שייך לו לבדו (מ"ב בהקדמה ג').	אפילו אם התנו מתחילה כשנשתתפו, אסור להתנות עמו בשעת התנאי שלבסוף יבואו לחשבון שיהיה השכר לשניהם בשוה, אפילו כשמתנה עמו בתחילה, עבוד אתה בשבת, ואני אעבוד כנגדך יום אחד (מ"ב ד' בה"ל אס).	דאז על כרחך הוא עמו כשותף גם ביום השבת (מ"ב ד').
ז. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בשדה או בתנור או במרחץ... והתנו מתחילה כשנשתתפו, שיחלקו בשוה, אם נתרצה האינו יהודי לחלוק בשוה בסתמא, שלא על ידי עשיית חשבון מריות שני הימים.	... והתנו מתחילה כשנשתתפו, יש מתירין לחלוק בשוה אפילו על ידי עשיית חשבון, רצה לומר שהישראל אמר לאינו יהודי בשעת חלוקה את שקלית בשבת ק' זוזי, ואנא שקילנא ביום החול נ' זוזי, מלא לי החסרון, ונתרצה האינו יהודי להשלים לו, וכן להיפך אם ריוח יום החול היה יותר מיום השבת, והאינו יהודי אמר לישראל מלא לי החסרון (מ"ב ה' י"ג שעה"צ י').	כיון דהתנו מתחלה, ויש אומרים דהרמב"ם גם כן סבר כזה להקל (מ"ב ה' שעה"צ ד').	... והתנו מתחילה כשנשתתפו, לדעת הט"ז והמג"א אסור לחלוק בשוה, אם בשעת החלוקה באו לחשבון, שאמר הנכרי לישראל אתה נטלת בלבדך בחול מנה, ואני נטלתי בשבת צ' זוז, מלא לי עד שיהיה לנו חלקים שווים, וכל שכן אם אמר כן הישראל להנכרי לומר כמה נטלת אתה מרובה ואני מועט נחלק המותר שיהיה לשניהן בשוה, וכן פסק השו"ע הרב (מ"ב ה' י"ג שעה"צ ד' שו"ע הרב ד').	דסבירא להו דאגלאי מילתא למפרע, דהתנאי שהתנו בתחלה שיהא שכר השבת להנכרי בלבדו הן רב הן מעט לא היה אלא הערמה בעלמא, והנכרי התעסק בשבת גם בעד הישראל, ובשביל זה התעסק הישראל בחול גם בעד הנכרי, לכך הם חולקים אחר כך בשוה, ונמצא שגם הישראל נוטל שכר שבת, ונוטלו שלא בהבלעה, שהרי מוזכר לו את יום השבת בפירוש (מ"ב ה' שו"ע הרב ד').
ח. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בשדה או בתנור... והתנו מתחילה כשנשתתפו, שיחלקו בשוה, שיבאו לחשבון על ידי עשיית חשבון מריות שני הימים, דהיינו שיאמר הישראל לאינו יהודי מלא לי החסרון.	... אם התנו בתחילה, ולא נודע הריוח שבכל יום, מותר להכריע האינו יהודי לחלוק בשוה (מ"ב ו' שעה"צ ה').	כיון דהתנו מותר שכר של יום נגד יום השבת שעובד האינו יהודי, ומשום שלא נודע אינו צריך הישראל להפסיד (שעה"צ ה').	... אסור להכריע האינו יהודי לחלוק בשוה, אם לא הותנו בתחילה, – וכן אוסר המג"א להכריע האינו יהודי לחלוק בשוה אפילו הותנו בתחילה, אם יודע הריוח שבכל יום (מ"ב בהקדמה ח').	- דסבירא ליה דאם מכריע האינו יהודי לחלוק בשוה, אגלאי מילתא למפרע דהתנאי מעיקרא הערמה בעלמא הוי (מ"ב בהקדמה ה').
ט. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בשדה או בתנור... להכריע האינו יהודי לחלוק בשוה.	... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, כתב הרמ"א יש מתירין לחלוק בשכר הריוח בהבלעה עם שאר ימים אם שניהם עוסקים בו ביחד כל ימי החול ובשבת עוסק האינו יהודי לבדו (שו"ע א').	כיון דאינו יהודי אדעתא דנפשיה עביד בשביל חלקו, והוה ליה כאריס, דמותר מדינא, וכנ"ל בריש סימן רמ"ג, דכיון שהוא לוקח בפירות אדעתיה דנפשיה עביד, וחלק הישראל נטבח ממילא, והוא הדין כאן, אלא דשם אסור בתנור משום מראית העין, שיאמרו שכירו הוא, וכאן ליכא מראית העין, דהכל יודעין שיש לאינו יהודי חלק בו, ואין הישראל נהנה במלאכתו בשבת, רצה לומר דהתנאו הוא רק הנאה דממילא, אבל אין האינו יהודי עושה מלאכתו בשבילו להנותו דלהוי כשלוחו בזה, כיון דאין מוטל כלל על ישראל בזה לעשות בשבת, שאין הישראל פורע להנכרי כלום בעד עבודתו בשבת, דהא בחול מחממין שניהם ובשבת אין האינו יהודי יכול לכופו שיעסוק עמו, משום הכי בודאי אדעתיה דנפשיה (שו"ע א' מ"ב י"א שו"ע הרב ח').	... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, כתב הרמ"א דאפילו לדעת היש מתירין, לא יטול השכר שבת שלא בהבלעה עם שאר ימים, אף על פי שמעיקר הדין אין כאן איסור משום שכר שבת, שהרי אין להישראל חלק כלל במלאכת הנכרי בשבת, ומה שחולק עמו בשוה מתנה הוא שנותן לו, – וכן אסור אם מוטל על הישראל לעבוד בשבת, – או אם מצוה לעבוד בשבת (שו"ע א' מ"ב ח' שו"ע הרב ח').	דמכל מקום יש לאסור לפי שנראה הדבר כאלו הוא נוטל שכר שבת, כיון שיש לו חלק באותו דבר שהנכרי עושה בו המלאכה בשבת, ומחזי כשכר שבת. - דאז הישראל נהנה ממלאכת אינו יהודי בשבת המוטלת עליו לעשות. - דגלי דעתו דשלוחו הוא על שבת (מ"ב י"ב שו"ע הרב ח').
י. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בשדה או בתנור... ולא התנו בתחילה כשנשתתפו, ושניהם עוסקים בו ביחד כל ימי החול ובשבת עוסק האינו יהודי לבדו, שיחלקו עם האינו יהודי כל השכר בשוה.	... כשאין לאינו יהודי חלק בגוף הרחיים או בתנור, והישראל מקבל חלק בריוח במה שהאינו יהודי אופה ומסיק התנור, לדעת המג"א מותר אם הוא בהבלעה וגם התנו כן בתחילת השותפות, כגון טול אתה שנים ושלשה ימים ואני שנים או שלשה ימים. - ויש מהאחרונים שסוברין, דבהבלעה מותר אפילו לא התנו בתחלת השותפות. - ואם האינו יהודי נוטל חצי הריוח בכל יום עבור פעולתו בהבלעה לא בעינן אפילו לדעת המג"א דוקא שיתנה מתחלת השותפות, אם נתפרסם שהוא אינו שכיר יום (מ"ב ח' שעה"צ ז').	דכיון שנוטל בהבלעה אינו כמשכירו לו על שבת. - כיון דהוא בהבעלה. - דזהו ליה כאריס ממש דמותר, וליכא מראית עין אם נתפרסם שהוא אינו שכיר יום (מ"ב ח' שעה"צ ז').	... כשאין לאינו יהודי חלק בגוף הרחיים או בתנור, והישראל מקבל חלק בריוח במה שהאינו יהודי אופה ומסיק התנור, יש אומרים דאסור שלא בהבלעה אפילו אם מתנה בתחילה טול אתה חלקך בשבת ואני בחול, וכתב המג"א דיש ליחוש להחמיר כדעה זו, וכן פסק השו"ע הרב (מ"ב ח' שו"ע הרב י"א).	כיון שגוף התנור הוא של ישראל, הוה ליה כמשכירו לו תנורו על שבת שייסיק לו בשביל זה השכר יום אחד של חול, ואסור ליטול שכר שבת (מ"ב ח').

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
יג. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בעסק, והאינו יהודי נתן מעות לישראל להתעסק בהם בחול והאינו יהודי שהישראל יקבל שכר מן הריח שנוול בשבת.	מותר לישראל לקבל שכר מן הריח שנוול בשבת, אם התנה הישראל עמו מעיקרא שלא יהיה מוטל עליו יום השבת כלל (מ"ב ט').	דאז אין האינא יהודי שלוחו של ישראל כשמתעסק ומרויח בשבת (מ"ב ט').	אם לא התנה מתחלה שאין על הישראל להתעסק בשבת, אסור לקבל מן האינא יהודי שכר מן הריח שנוול בשבת (מ"ב ט').	כיון דהמלאכה מוטלת על ישראל, האינא יהודי עושה שלוחותו (מ"ב ט').
יד. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בשדה או בתנור או במרחץ... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, שישכיר או שישכירו אחר כך להאינא יהודי כשאפשר לבטל השותפות.	... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, לדעת הרמ"א מותר להשכיר או לשכרו להאינא יהודי בקבלנות, בין לאינו יהודי שותפו בין לאינו יהודי אחר. - ולפי דעת הרמ"א ההיתר הוא כשהוא גם בהבלעה, דהיינו שמשכיר לו כל ימי השבתות שלו עם ב' וג' ימים מימי החול, ומה שמותר בקיבולת מיירי גם כן, שלא יתחד לו שבת בהקיבולת, אלא בסתמא כל אימת שתעשה בעצמך ותרויח לי כך וכך אתן לו כך וכך, וכן מסיק הט"ו לדינא דאינו מותר בזה אלא בהבלעה (ש"ע ג' מ"ב ט"ו בה"ל ואם).	דסבירא ליה שמותר כדין מכס ומטבע, וכל שכן כאן, שהוא שותף עם האינא יהודי. - דלפי הרמ"א הטעם דכשהוא גם בהבלעה תו ליתא כאן משום שכר שבת, וסבירא ליה דעיקר רבותא של הרמ"א דקא משמע לן דלא חיישינן בזה למראית עין שיאמרו לצורך ישראל הוא עושה, כיון שידוע שיש לאינו יהודי חלק בו (ש"ע ג' מ"ב ט"ו).	... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, לדעת הט"ו והרמ"א אסור להשכיר או להשכירו להאינא יהודי, אם אינו בהבלעה עם שאר ימים, שלא במקום הפסד, וכן דעת הר"א (מ"ב ט"ו שעה"צ י"ב).	דהמג"א וט"ז נתקשו בזה על הרמ"א מאד דלמה יהיה מותר, ואינו דומה למכס הנזכר בסימן רמ"ד, דשם מותר משום פסידא של עסק גדול, ואדם בחול על ממנו (מ"ב ט"ו שעה"צ י"ב).
יז. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בשדה או בתנור או במרחץ... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, להשכיר או להשכירו אחר כך להאינא יהודי כשאי אפשר לבטל השותפות.	... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, לדעת הרמ"א מותר בפשטות להשכיר או לשכרו להאינא יהודי בקבלנות. - ואפשר דמותר אפילו לדעת הרמ"א (ש"ע ג' שעה"צ י"ב בה"ל ואם).	דסבירא ליה שמותר כדין מכס ומטבע, וכל שכן כאן שהוא שותף עם האינא יהודי. - דהשעה"צ לא ברירא דעתו לפי המסקנא היכי דאי אפשר לבטל השותפות (ש"ע ג' שעה"צ י"ב).	... ולא התנו מתחילה כשנשתתפו, לדעת הט"ו אסור להשכיר או להשכירו להאינא יהודי, אם אינו בהבלעה עם שאר ימים (מ"ב ט"ו).	דאינו דומה למכס הנזכר בסימן רמ"ד, דשם מותר משום פסידא של עסק גדול ואדם בחול על ממנו (מ"ב ט"ו שעה"צ י"ב).
טו. נתן לאינו יהודי מעות להתעסק בהם, שיתעסק בהם האינא יהודי בשבת ויחלוק השכר.	נתן לאינו יהודי מעות להתעסק בהם, מותר שיתעסק בהם האינא יהודי בשבת ויחלוק השכר, כשהאינא יהודי נושא ונותן לחוד עם המעות, - ואין המלאכה זו מוטלת על ישראל לעשותה, ולא אמר לאינו יהודי שיתעסק בהם בשבת, אלא שהאינא יהודי בעצמו עושה כן. - וגם אין העסק ניכר ממי הוא, - וחולק הריח בהבלעה (ש"ע ד' מ"ב י"ז).	כיון שאין מלאכה זו מטלת על ישראל לעשותה אין האינא יהודי עושה שלוחותו, - שאם מוטלת על ישראל אסור אם לא הותנה, - דאם ניכר השם ישראל אסור כמו גבי מרחץ, - דאם אינו בהבלעה מחזי כשכר שבת (מ"ב ט"ו י"ז י"ח).	נתן לאינו יהודי מעות להתעסק בהם, אסור שיתעסק בהם האינא יהודי בשבת ויחלוק השכר אם אמר לאינו יהודי שיתעסק בהם בשבת, - וכן אסור אם לא הותנה מתחלה. - וכן אסור אם מוטלת על ישראל לעשותה, - וכן אסור אם ניכר שהעסק מישראל הוא, ונקרא על שם ישראל (ש"ע ד' מ"ב ט"ו י"ח י"ט).	פשוט שאז הוה ליה שליחו, - דאז כיון שהישראל עושה יום אחד בשביל האינא יהודי הוה ליה האינא יהודי כשלוחו לעשות כל יום השבת בשבילו, - שאם היה מוטלת עליו אסור מדינא, כמו שכתב בסעיף א', - שאם לא התנה הרי זה אסור, - שאז יש מראית עין, כמו שכתב סימן רמ"ג ס"א גבי מרחץ (מ"ב ט"ו י"ח שעה"צ י"ד).
טז. נתן לאינו יהודי סחורה למכור, שימכור הסחורה בשבת.	נתן לאינו יהודי סחורה למכור, מותר שימכור האינא יהודי הסחורה בשבת, אם קצץ לו שכר או שיתן לו חלק מהריח שיריח, ולא אמר לו מכר בשבת. - ואין לאסור מפני מראית העין, שיאמרו שהוא שלוחו של הישראל (ש"ע ה' ש"ע הרב ט"ז).	דאז אמרינן דאינו יהודי אדעתא דנפשיה עביד, ומתכוין בעסקו בשבת לטובת עצמו, להרבות בשכרו, והישראל נהנה מאליו כשנוטל גם שכר שבת בהבלעה ואינו כשלוחו. - לפי שאין הכל יודעין שסחורה זו הן של ישראל (מ"ב כ' ש"ע הרב ט"ז).	נתן לאינו יהודי סחורה למכור, אסור לומר לו מכור הסחורה בשבת. - וכן אסור אפילו בסתמא, אם היום השוק שמוכרין מתקיים ביום השבת (ש"ע ה' מ"ב כ"א).	דאז הוה ליה שליחו למכור בשבת. - דאם היום השוק בשבת הוי לה כאילו אסור להאינא יהודי מכור לי בשבת (מ"ב כ"א).
יז. תנור שלקחו ישראל משכון מאינו יהודי, וקבל עליו האינא יהודי, שמה שיעלה שכר התנור יתן לישראל בריבית מעותיו, מותר ליטול שכר שבת, אפילו שלא בהבלעה, ואין צריך להתנות כלום (ש"ע ה' מ"ב ט"ד).	תנור שלקחו ישראל משכון מאינו יהודי, וקבל עליו האינא יהודי, שמה שיעלה שכר התנור יתן לישראל בריבית מעותיו, מותר ליטול שכר שבת, אפילו שלא בהבלעה, ואין צריך להתנות כלום (ש"ע ה' מ"ב ט"ד).	לפי שהוא ברשות האינא יהודי, ואין לישראל חלק בו, והאינא יהודי טרח בנפשו לקיים תנאו (ש"ע ה').	תנור שלקחו ישראל משכון מאינו יהודי, וקבל עליו האינא יהודי, שמה שיעלה שכר התנור יתן לישראל בריבית מעותיו, אסור לישראל לומר לו לעסוק בשבת (ש"ע ה').	שאז הוה ליה שליחו
יח. אם אפו אינם יהודים בתנורו של ישראל, שיקבל מעות או פת בשכר התנור.	אם אפו אינם יהודים בתנורו של ישראל גם בשאר ימים מותר לקבל מהם גם השכר שבת בהבלעה, אפילו לא היה האפיה בעל כרחך, דהיינו שנתן להם רשות לאינם יהודים לאפות בשבת (מ"ב כ"ג כ"ד).	דאף דעשה איסור במה שהרשה להם וכן"ל בריש סימן רמ"ג, מכל מקום בדיעבד אין לאסור שכרו, דהאיסור בזה הוא רק משום מראית העין, וכמו שכתב בסוף סימן רמ"ג במ"ב ס"ק ט"ו (מ"ב כ"ג).	אם אפו אינם יהודים בתנורו של ישראל רק בשבת, וקבל הישראל מעות או פת בשכר התנור, משמע מלישנא דש"ע דאסור אפילו כבר קיבל (בה"ל אסור).	דאם הישראל יקבל שכר על זה, הוה ליה שכר שבת שאסור אפילו בדיעבד (מ"ב כ"ג).
יט. אם אפו אינם יהודים בתנורו של ישראל רק בשבת, וקבל הישראל מעות או פת בשכר התנור.	אם אפו אינם יהודים בתנורו של ישראל רק בשבת, וקבל הישראל מעות או פת בשכר התנור, יש אומרים דאם כבר קיבל בדיעבד מותר בהנאה (בה"ל אסור).		אם אפו אינם יהודים בתנורו של ישראל רק בשבת, וקבל הישראל מעות או פת בשכר התנור, דאסור אפילו כבר קיבל (בה"ל אסור).	

סימן רמז

דיני השאלה והשכרה לאינו יהודי בשבת

האופן / הדין	מותר - יעשה	הטעם	אסור - לא יעשה	הטעם
א. להשכיר לאינו יהודי ערב שבת, כלים שעושים בהם מלאכה דאורייתא, כגון מחרישה או ריחים וכיוצא בה, וכן כלי אומנות, או גיגית, או קדרה (מ"ב ב').	מותר להשכיר כליו לאינו יהודי אפילו ערב שבת, אפילו כלים שעושים בהם מלאכה דאורייתא, ואפילו אם האינו יהודי יעשה בהם מלאכה בשבת (ש"ע א').	מפני שאין אנו מצווים על שביית הכלים שלנו, שלא יעשה בהם הנכרי מלאכה בשבת, או שלא תיעשה בהן מלאכה בשבת מאלה, כמו שכתב בסיומן ר"ב. והוא דעת הרי"ף והרמב"ם, דס"ל דהא דתניא לא ישכיר כליו לאינו יהודי בערב שבת, ובד' וה' מותר, אתיא בבית שמאי, דס"ל אדם מצווה על שביית כליו, כמו על שביית בהמתו. אבל בית הלל ס"ל דאין אדם מצווה על שביית כלים, וממילא מותר להשאל ולהשכיר כליו אפילו בערב שבת, ואפילו כלים שעושים בהם מלאכה (ש"ע א' מ"ב א' ש"ע הרב א').	יש אומרים דאסור להשכיר לאינו יהודי ערב שבת כלים שעושין בהם מלאכה, כגון מחרישה או ריחים, וכן כיוצא בה כל כלי אומנות, וכתב הפמ"ג דהוא הדין כלים שאין עושין בעצמן מלאכה, כגון גיגית, שהשכר נעשה בה, או קדרה שמבשלין בה, וכל כהאי גוונא אסור להשכיר לאינו יהודי בערב שבת, וכן פסק הרמ"א והשו"ע הרב דעיקר כסברא זו (ש"ע א' מ"ב ב' ש"ע הרב ב').	הוא דעת הרב רבינו יונה, דסבירא ליה דהך ברייתא לא אסרה משום שביית כלים, אלא אתיא ככולי עמא, והטעם דכשמוסר בערב שבת את הכלים שעושין מלאכה בהן והאינו יהודי עושה מלאכה בשבת סמוך ליום שהשכירם לו, דהיינו ערב שבת, הרי נראה כאלו עושה בשליחות הישראל, שצוהו לעשות בשבת, כיון שיש ריוח לישראל במה שהוא רשאי לעשות בשבת, וזה אסור דאמירה לאינו יהודי שבות. ואף על גב דבסימן ר"ב ס"ב איתא דשרי ליתן עורות לעבדן עם השבת, דאינו יהודי אדעתיה דנפשיה קעביד כיון דקצץ לו דמים, שאני התם שאין ריוח לישראל במה שהאינו יהודי עושה בשבת, אבל בשכירות כלים ידוע הוא שאם יתנה עם האינו יהודי שישבות בהכלים בשבת, לא יתן לו שכירות כל כך, הילכך כיון שיש ריוח לישראל במה שהכלים נשכרים אצל האינו יהודי בסתמא, ועושה בהן מלאכה בשבת מחזי כשלונו של ישראל לזה (מ"ב א' ב' ש"ע הרב ב').
ב. להשכיר לאינו יהודי ערב שבת, כלים שעושים בהם מלאכה דרבנן. (כשאינו סמוך לחשיכה).	אפשר דמותר להשכיר ערב שבת כלים שעושים בהם מלאכה דרבנן, אפילו להיש אומרים שאוסר להשכיר לאינו יהודי ערב שבת כלים שעושין בהם מלאכה (בה"ל כנו).	כיון דבכלים שעושים בהם מלאכה דרבנן, לא מיחזי רק כעובר על שבות דשבות (בה"ל כנו).		
ג. להשכיר לאינו יהודי ביום החמישי ולפניו, כלים שעושים בהם מלאכה דאורייתא, כגון מחרישה וכיוצא בה.	מותר להשכיר כליו לאינו יהודי ביום החמישי ולפניו, אפילו בכלים שעושים בהם מלאכה דאורייתא, אפילו להיש אומרים שאוסר להשכיר לאינו יהודי ערב שבת כלים שעושין בהם מלאכה (ש"ע א').	דשמוסר לו ביום ד' או ביום ה', לא מיתחזי כולי האי כשלונו (מ"ב א').		
ד. להשכיר לאינו יהודי ערב שבת, כלים שאין עושים בהם מלאכה. (כשאינו סמוך לחשיכה).	מותר להשכיר לאינו יהודי ערב שבת חלוק וטלית וכהאי גוונא, כלים שאין עומד לעשות בה מלאכה, אפילו להיש אומרים שאוסר להשכיר לאינו יהודי ערב שבת כלים שעושין בהם מלאכה (מ"ב ב').			
ה. ליטול השכר על מה שהשכיר, באופן שמותר להשכיר.	באופן שמותר להשכיר, מותר ליטול השכר רק בהבלעה, כגון שישכיר לחודש או לשבוע (ש"ע א').	דאסור ליטול שכר שבת שלא בהבלעה, ואין היתר להשכיר רק בהבלעה (מ"ב ג').	אפילו באופן שמותר להשכיר, אסור ליטול שכר על שבת לחוד שלא בהבלעה, אפילו אם משכירם בתחלת השבוע, ואפילו בכלי שאין עושין בו מלאכה. - וכן הדין כשמשכיר לו חדר לדור בו, אסור לכולי עלמא ליטול שכר על שבת לחוד, וכמו שיתבאר לקמן בסיומן ש"ו ס"ד, - וכן אם השכיר לו לימים נפרדים בעד כל יום ויום כך וכך, לא יטול ממנו שכר המגיע לימי השבת (ש"ע א' מ"ב א' ג' ש"ע הרב א').	דליטול שכר על שבת לחודו, הוי שכר שבת, ולא מצוין מי שמקבל - - כמו שנתבאר בסיומן רמ"ג (מ"ב א' ש"ע הרב א').
ו. להשאל לאינו יהודי ערב שבת, כלים שעושים בהם מלאכה דאורייתא. (כשאינו סמוך לחשיכה).	מותר להשאל כליו לאינו יהודי אפילו ערב שבת, - אפילו כלים שעושים בהם מלאכה דאורייתא, - ואפילו ליום השבת לחוד (ש"ע א').	דכיון שאין ריוח לישראל במלאכת האינו יהודי, אין נראה כאלו עושה בשליחותו, ולא יאמרו שלוחו הוא לזה, - אפילו בכלים שיעשה האינו יהודי מלאכה בהן, - ועל כן מותר להשאל לו אפילו ליום השבת לחוד (מ"ב ד').		
ז. להשאל לאינו יהודי ערב שבת, כלים שעושים בהם מלאכה דאורייתא, בשכר שהאינו יהודי יחזור וישאל לו. (כשאינו סמוך לחשיכה).	כתב הרמ"א מותר להשאל לאינו יהודי ערב שבת, אפילו כלים שעושים בהם מלאכה דאורייתא, אפילו אם מתנה עם האינו יהודי שיחזור וישאל לו, היינו אף על פי שאינו משאילו חנם, כי אם בשכר שישאלנו אחר כך (ש"ע א' מ"ב ה').	דלא אמרינן בכהאי גוונא דהוי כשכירות, כיון דלא הוי בדרך שכירות ממש, לומר אתן לך כך, כדי שתשאלני כלי שלך (ש"ע א' מ"ב ה').	צריך עיון אם מותר להשאל לאינו יהודי ערב שבת כלים שעושים בהם מלאכה דאורייתא, אם מתנה שיתן לו האינו יהודי אחר כך בשביל שהשאלו את כליו ליום השבת, יחזור האינו יהודי וישאל לו לב' ימים (בה"ל ו' א').	שהרי יש לישראל ריוח על ידי זה, ואפשר שהוא בכלל איסור שכירות, אפילו שאינו בדרך שכירות ממש, שאינו דומה למקבל יום כנגד יום, שהשאל אינו מקבל יותר ממה שנותן, ואינו מרויח במה ששאל (בה"ל ו' א').

האופן / הדין	מותר - יעשה	הטעם	אסור – לא יעשה	הטעם
ח. להשאיל לאינו יהודי בשבת, כלים שאין עושים בהם מלאכה, בשכר שהאינו יהודי יחזור וישאיל לו, ופשוט שמיידי בעיר המקפת חומה (בה"ל ומותר).	מותר להשאיל לאינו יהודי אפילו בשבת, כלים שאין עושים בהם מלאכה, בשכר שהאינו יהודי יחזור וישאיל לו, ופשוט שמיידי בעיר המקפת חומה (בה"ל ומותר).	דלא מיקרי שכר שבת (בה"ל ומותר).		
ט. להשאיל כליו לאינו יהודי בשבת.	מותר להשאיל לאינו יהודי בשבת כלים שאין עושין בהם מלאכה, - כשהעיר מוקפת חומה ומעורבת, והאינו יהודי דר גם כן במקום המעורב. הט"ז מיקל בזה בפשיטות אבל המג"א והשו"ע הרב כותבים שיש להקל רק לעת הצורך (שעה"צ ז' שו"ע הרב ה').	דלא מיקרי שכר שבת - (בה"ל ומותר).	אסור להשאיל בשבת כלים שעושין בהם מלאכה, אפילו בעיר המוקפת חומה, - וכן אסור להשאיל בשבת כלים, אפילו כשאין עושין בהם מלאכה, במקום שאין העיר מוקפת חומה. - ויש חולקין על כל זה, ואומרים שאפילו בעיר המוקפת חומה ומעורבת, ואפילו האינו יהודי דר גם כן במקום המעורב, אסור להשאילו בשבת, או אפילו בערב שבת, כל שאינו יוצא מפתח ביתו מבעוד יום (שו"ע ב' בה"ל מותר שו"ע הרב ה').	שלא יאמרו שעושה המלאכה בשליחות של ישראל - מפני שהרואה סבור שישאיל צווה להוציאו לחוץ לרשות הרבים. - לפי שהרואה אותו יוצא מבית ישראל בשבת וחפץ ישראל בידו, יאמר שמכר לו חפץ זה בשבת, או הלווה לו לזמן מרובה, דהיינו יותר מל' יום שהיא נקראת הלואה, ולא התירו בשבת אלא שאלה, שהוא לזמן מועט כמו שכתב בסימן ש"ו. או יאמר הרואה שנתנו לו למשכון, ואסור ליתן משכון בשבת, כמו שכתב שם. או יאמר הרואה שנתנו לו לתקנו ולעשות בו מלאכה, ואסור ליתן בשבת שום דבר לעשות בו מלאכה אפילו בקבלנות, ואפילו קצץ עמו מערב שבת (שו"ע ב' מ"ב ט' שו"ע הרב ה').
י. להשאיל כליו לאינו יהודי בשבת, בעיר מוקפת חומה ומעורבת, כשידוע לו שהנכרי יוליכנו היום חוץ לתחום.	מותר להשאיל כליו לאינו יהודי בשבת באופן להראותם לאינו יהדי, ולומר לו שישטלם מעצמו, אפילו כשידוע לו שהנכרי יוליכנו היום חוץ לתחום. - ויש מתירין אפילו למסור לו בידים, וכתב השו"ע הרב שכן עיקר (שו"ע הרב ה').	כיון שאינו מוסרם לו בידים, - כיון שהנכרי הוא המוציאן חוץ לתחום מדעתו לצורך עצמו, והישראל אינו אלא גורם בעלמא (שו"ע הרב ה').	אסור להשאיל כליו לאינו יהודי בשבת, כשידוע לו שהנכרי יוליכנו היום חוץ לתחום (שו"ע הרב ה').	לפי שחפצו של ישראל שהיו ברשותו בבין השמשות, קנו אצלו שביתה בשביתה, דהיינו אלפים אמה לכל רוח ולא יותר, ואף שאין אדם מזהיר על תחום כליו כמו שאינו מצווה על שביתה כליו, מכל מקום כיון שקנו שביתה אצלו, ואין להם אלא אלפים אמה, אסור לו לגרום להם בידים שיובאו חוץ לתחום, על ידי שימסרו ביד האיננו יהודי (שו"ע הרב ה').
יא. להשאיל או ליתן כליו במתנה לאינו יהודי ערב שבת סמוך לחשיכה, בעיר המוקפת חומה, שמותר לטלטל בכולה.	לדעת הט"ז והא"ר מותר בפשיטות להשאיל כליו או ליתן כליו במתנה לאינו יהודי בערב שבת סמוך לחשיכה, בעיר המוקפת חומה שמותר לטלטל בכולה, בכלים שאין עושין בהם מלאכה, אם האינו יהודי דר במקום המעורב, שמותר לטלטל בו, או אפילו דר במקום שאינו מעורב, אלא הוא בענין שאין לחוש למראית העין של הרואה אותו יוצא מביתו של ישראל, כגון שביתו של ישראל רחוק כל כך ממקום שאינו מעורב בענין שהרואה אותו יוצא מביתו של ישראל אינו רואה כשהוא יוצא למקום שאינו מעורב. אבל לדעת המג"א והשו"ע הרב, יש להקל רק בעת הצורך (מ"ב ט' שעה"צ ז' בה"ל ומותר).	דבשאלה כשיודוע לו האמת אין כאן חשד כלל, ואף אם ידמה לו שהשאילו בשבת, הרי מותר להשאיל בשבת, ולא מיקרי שכר שבת (בה"ל ומותר שו"ע הרב ה').	אסור להשאיל ערב שבת סמוך לחשיכה כלים שעושין בהם מלאכה, אפילו בעיר המוקפת חומה, אלא אם כן יוציאם אינו יהודי מפתח ביתו קודם השבת. - ויש חולקין על כל זה, ואומרים שאפילו בעיר המעורבת, ואפילו הנכרי דר גם כן במקום המעורב, אסור להשאילו אפילו בערב שבת, כל שאינו יוצא מפתח ביתו מבעוד יום (מ"ב ט' שו"ע הרב ה').	שלא יאמרו שעושה המלאכה בשליחות של ישראל, - לפי שהרואה אותו יוצא מבית ישראל וחפץ ישראל בידו, יאמר שמכר לו חפץ זה בשבת, או הלווה לו לזמן מרובה, דהיינו יותר מל' יום שהיא נקראת הלואה, ולא התירו בשבת אלא שאלה שהוא לזמן מועט, כמו שכתב בסימן ש"ו. או יאמר הרואה שנתנו לו למשכון, ואסור ליתן משכון בשבת כמו שכתב שם. או יאמר שנתנו לו לתקנו ולעשות בו מלאכה, ואסור ליתן בשבת שום דבר לעשות בו מלאכה אפילו בקבלנות, ואפילו קצץ עמו מערב שבת (מ"ב ט' שו"ע הרב ה').
יב. להשאיל או ליתן כליו במתנה לאינו יהודי ערב שבת סמוך לחשיכה, בעיר שאין לה חומה, שאסור לטלטל בכולה.	מותר להשאיל או ליתן כליו במתנה לאינו יהודי בערב שבת סמוך לחשיכה, אפילו בעיר שאין לה חומה, שאסור לטלטל בכולה, אם יצא האינו יהודי מפתח ביתו מבעוד יום (שו"ע ב').	דכיון שיצא האינו יהודי מפתח ביתו מבעוד יום, ליכא מראית העין שהישראל צוה להוציאו לחוץ לרשות הרבים בשבת (שו"ע ב').	אסור להשאיל או ליתן לו במתנה כלים אפילו כשאין עושין בהם מלאכה, במקום שאין העיר מוקפת חומה אם הוא סמוך לחשיכה, כל שאין שהות להוציאו מפתח ביתו של המשאיל קודם חשיכה, והיינו קודם שתשקע החמה, ואסור אפילו לדיעה ראשונה דסבירא ליה דמותר להשכיר כליו לאינו יהודי ואף על פי שהאינו יהודי יעשה בהם מלאכה בשבת. - ואסור אפילו בעיר שאין בה רשות הרבים, אלא כרמלית שאין אסור של תורה אפילו לישראל להוציא לתוכה מרשות היחיד, ואפילו לדידן דלית לן רשות הרבים גמורה (שו"ע ב' מ"ב ו' ח' שו"ע הרב ד').	מפני מראית העין שהרואה את הנכרי יוצא מבית הישראל וחפץ ישראל בידו, יחשוד את הישראל שהוא שולח חפציו בשבת על ידי נכרי זה, והוא צוה להוציאו לחוץ לרשות הרבים, שלא יעלה על דעתו שהשאיל לו והוא מוציאו לצורך עצמו. - כיון שמדברי סופרים אסור להוציא אפילו על ידי נכרי שלא לצורך מצוה, דאמירה לאינו יהודי שבות הוא, אפילו במילי דרבנן, כמו שיתבאר בסימן ש"ו אם כן יחשדוהו שהוא עובר על דברי סופרים (שו"ע ב' מ"ב ט' שו"ע הרב ד').
יג. למכור או להשכיר כליו לאינו יהודי ערב שבת סמוך לחשיכה.	אם מכר לאינו יהודי ערב שבת סמוך לחשיכה צריך שיצא מפתח ביתו מבעוד יום אפילו היא עיר מוקפת חומה ומעורבת (שו"ע הרב ה').	לפי שיש לחוש שמא יודע להרואה אותו יוצא מבית ישראל שהישראל מכרו לו, כיון שכן הוא האמת, ויחשדהו שעשה כן בשבת (שו"ע הרב ה').	אסור למכור או להשכיר כליו לאינו יהודי ערב שבת סמוך לחשיכה אפילו כלים שאין עושין בהם מלאכה אפילו אם העיר מוקפת חומה דמותר לטלטל בכולה והאינו יהודי גם כן דר שם אם לא שיצא מפתח ביתו מבעוד יום (מ"ב ט' שו"ע הרב ה').	שלא יאמרו שמכרו או השכירו לאינו יהודי בשבת, לפי שיש לחוש שמא יודע להרואה אותו יוצא מבית ישראל שהישראל מכרו לו, כיון שכן הוא האמת, ויחשדהו שעשה כן בשבת (מ"ב ט' שו"ע הרב ה').

האופן / הדין	מותר - יעשה	הטעם	אסור – לא יעשה	הטעם
י. להלות לאינו יהודי ערב שבת סמוך לחשיכה לזמן מרובה, דהיינו יותר משלשים יום.	אם לווה לאינו יהודי ערב שבת סמוך לחשיכה לזמן מרובה יותר משלשים יום צריך שיצא מפתח ביתו מבעוד יום אפילו היא עיר מוקפת חומה ומעורבת (שו"ע הרב ה').	לפי שיש לחוש שמא יודע להרוואה אותו יוצא מבית ישראל שהלוהו כיון שכן הוא האמת ויחדשו שיעשה כן בשבת (שו"ע הרב ה').	אסור להלות לאינו יהודי לזמן מרובה יותר משלשים יום, ערב שבת סמוך לחשיכה אפילו אם העיר מוקפת חומה דמותר לטלטל בכולה והאינו יהודי גם כן דר שם אם לא שיצא מפתח ביתו מבעוד יום (מ"ב ט' שו"ע הרב ה').	לפי שיש לחוש שמא יודע להרוואה אותו יוצא מבית ישראל שהלוהו כיון שכן הוא האמת ויחדשו שיעשה כן בשבת (שו"ע הרב ה').
סו. ליתן משכון לאינו יהודי ערב שבת סמוך לחשיכה.	אם נתנו לאינו יהודי למשכון ערב שבת סמוך לחשיכה צריך שיצא מפתח ביתו מבעוד יום אפילו היא עיר מוקפת חומה ומעורבת (שו"ע הרב ה').	לפי שיש לחוש שמא יודע להרוואה אותו יוצא מבית ישראל שהלוהו כיון שכן הוא האמת ויחדשו שיעשה כן בשבת (שו"ע הרב ה').	אסור ליתן לאינו יהודי משכון ערב שבת סמוך לחשיכה אפילו אם העיר מוקפת חומה דמותר לטלטל בכולה והאינו יהודי גם כן דר שם אם לא שיצא מפתח ביתו מבעוד יום (מ"ב ט' שו"ע הרב ה').	לפי שיש לחוש שמא יודע להרוואה אותו יוצא מבית ישראל שהלוהו כיון שכן הוא האמת ויחדשו שיעשה כן בשבת (שו"ע הרב ה').
סו. ליתן לעשות בו מלאכה לאינו יהודי ערב שבת סמוך לחשיכה.	אם נתן לאינו יהודי לעשות בו מלאכה ערב שבת סמוך לחשיכה צריך שיצא מפתח ביתו מבעוד יום אפילו היא עיר מוקפת חומה ומעורבת (שו"ע הרב ה').	לפי שיש לחוש שמא יודע להרוואה אותו יוצא מבית ישראל שהלוהו כיון שכן הוא האמת ויחדשו שיעשה כן בשבת (שו"ע הרב ה').	אסור ליתן לאינו יהודי לעשות בו מלאכה בערב שבת סמוך לחשיכה אפילו אם העיר מוקפת חומה דמותר לטלטל בכולה והאינו יהודי גם כן דר שם אם לא שיצא מפתח ביתו מבעוד יום (מ"ב ט' שו"ע הרב ה').	לפי שיש לחוש שמא יודע להרוואה אותו יוצא מבית ישראל שהלוהו כיון שכן הוא האמת ויחדשו שיעשה כן בשבת (שו"ע הרב ה').
יז. ליתן בשבת חפצים של אינו יהודי, לאינו יהודי, כשהיו מופקדים ביד ישראל.	מותר ליתן בשבת חפצים של אינו יהודי שהיו מופקדים ביד ישראל, לאינו יהודי, כשבא האינו יהודי לטלו מישאל בשבת, ואף על פי שיוציאו לרשות הרבים (שו"ע הרב ו').	כמו שכתב בסיומן של"ה (שו"ע הרב ו').		
ית. לעשות מלאכה בשבת על ידי בעלי חיים שיש לו.			אסור לעשות מלאכה בשבת על ידי בהמתו, והוא הדין על ידי חיות ועופות שהם שלו, ואסור אפילו על ידי מינים שבים (כה"ל שבתת).	דגם כן מצווה על שבתתם (כה"ל שבתת).
יט. להשכיר או להשאל בהמתו לאינו יהודי, כשישנה הבהמה אצל האינו יהודי בשבת.	מותר להשכיר או להשאל בהמה דקה לאינו יהודי, אפילו כשישנה הבהמה אצל האינו יהודי בשבת (כה"ל בהמתו).	כיון שאין דרך לעשות בה מלאכה, לא חיישינן שהאינו יהודי יעשה בה מלאכה (כה"ל בהמתו).	אסור להשכיר או להשאל בהמתו לאינו יהודי, כשישנה הבהמה אצל האינו יהודי בשבת, ואז אסור אפילו ביום ראשון, ואפילו בהבלעה. - אף על גב דהשכיר הבהמה לאינו יהודי (שו"ע ג' מ"ב י"א).	שאדם מצווה על שבתת בהמתו, דכתיב למען ינוח שורך וחמורך. - דהא קיימא לן דשכירות לא קניא, והוא ליה בהמתו של ישראל ומצווה על שבתתה (שו"ע ג' מ"ב י"ב).
כ. להשכיר או להשאל בהמתו לאינו יהודי כשישנה יעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת, כששכר הישראל הבהמה מאינו יהודי.	מותר להשכיר בהמתו לאינו יהודי כששכר הישראל הבהמה מאינו יהודי, אפילו כשיעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת (מ"ב י"ב).	דאם שכרה מאינו יהודי וחזר והשכירה לאינו יהודי מותר ממה נפשך, דאי אמרינן שכירות לא קניא, הבהמה של האינו יהודי שהשכירה ממנו, ואי אמרינן שכירות קניא, הבהמה קניא להאינו יהודי שהשכירה לו (מ"ב י"ב).	יש אומרים דאפילו כששכר הישראל הבהמה מאינו יהודי אסור להשאלו לאינו יהודי כשישנה יעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת אפילו ביום ראשון ואפילו בהבלעה, - וכן הישראל בעצמו מצווה על שבתתה, - ונכון להחמיר (שו"ע ג' מ"ב י"ב).	יש אומרים דאפילו כששכר הישראל הבהמה מאינו יהודי אסור להשאלו לאינו יהודי כשישנה יעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת אפילו ביום ראשון ואפילו בהבלעה, - וכן הישראל בעצמו מצווה על שבתתה, - ונכון להחמיר (שו"ע ג' מ"ב י"ב).
כא. להשכיר או להשאל בהמה לאינו יהודי כשישנה יעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת, כשהישראל קנה הבהמה מאינו יהודי בכסף לחוד.			אסור להשכיר או להשאל בהמה לאינו יהודי אם קנה הבהמה מאינו יהודי או מכר הבהמה לאינו יהודי במשיכה לחוד או בכסף לחוד (מ"ב י"ב).	דהוי ספיקא דדינא ואולינן לחומרא לענין שבתת בהמה ושמה קנה הישראל הבהמה מאינו יהודי (מ"ב י"ב).
כב. שיהא אדם מצווה על שבתת בהמתו, כשהישראל קנה הבהמה מאינו יהודי במשיכה לחוד או בכסף לחוד.	כשהישראל קנה הבהמה מאינו יהודי במשיכה לחוד או בכסף לחוד מספיקא מצווה שבתתו (מ"ב י"ב).	דהוי ספיקא דדינא ואולינן לחומרא לענין שבתת בהמה ושמה קנה הישראל הבהמה מאינו יהודי (מ"ב י"ב).		
כג. להשכיר או להשאל בהמה לאינו יהודי כשישנה יעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת, כשהישראל מכר הבהמה לאינו יהודי במשיכה לחוד או בכסף לחוד.			אסור להשכיר או להשאל בהמה לאינו יהודי אם מכר הבהמה לאינו יהודי במשיכה לחוד או בכסף לחוד (מ"ב י"ב).	דהוי ספיקא דדינא ואולינן לחומרא לענין שבתת בהמה ושמה עדיין לא קנה האינו יהודי (מ"ב י"ב).
כד. שיהא אדם מצווה על שבתת בהמתו, כשהישראל מכר הבהמה לאינו יהודי במשיכה לחוד או בכסף לחוד.	כשהישראל מכר הבהמה לאינו יהודי במשיכה לחוד או בכסף לחוד, מספיקא מצווה שבתתו (מ"ב י"ב).	דהוי ספיקא דדינא ואולינן לחומרא לענין שבתת בהמה ושמה עדיין לא קנה האינו יהודי (מ"ב י"ב).		

משבצות חיים - שבת מנדל, חיים מאיר עמוד מס 34הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

האופן / הדין	מותר - יעשה	הטעם	אסור – לא יעשה	הטעם
א. אם השכיר או השאיל בהמתו לאינו יהודי, והתנה עמו שיחזירנה לו קודם השבת, ועיכבה האינו יהודי בשבת. שימכור הבהמה לאינו יהודי, להינצל מאיסורא דאורייתא, דשמה יעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת.	אם השכיר או השאיל בהמתו לאינו יהודי, והתנה עמו שיחזירנה לו קודם השבת, ועיכבה האינו יהודי בשבת, מותר למכור הבהמה לאינו יהודי, כשמוכר בהמתו לאינו יהודי במכירה גמורה על כל ימי השבוע (מ"ב י"ד).		אם השכיר או השאיל בהמתו לאינו יהודי, והתנה עמו שיחזירנה לו קודם השבת, ועיכבה האינו יהודי בשבת, אסור למכור הבהמה לאינו יהודי על יום השבת לחוד (מ"ב י"ד).	מפני חשדא, שאין הכל יודעים מן המכירה, ואתי לידי חשדא, שיאמרו בהמתו של ישראל עושה מלאכה בשבת (מ"ב י"ד).
ב. המוכר בהמתו לאינו יהודי, וקצב לו דמים, ומסרו הבהמה לאינו יהודי לנסות, ואם נימצא מום יכול להחזירו לו, אבל אם רוצה יחזיק בה האינו יהודי, כתב בספר תוספות ירושלים, שלפי הירושלמי הישראל מזהר עליו משום שביתת בהמתו (בה"ל אסור).	המוכר בהמתו לאינו יהודי, וקצב לו דמים, ומסרו הבהמה לאינו יהודי לנסות, ואם נימצא מום יכול להחזירו לו, אבל אם רוצה יחזיק בה האינו יהודי, כתב בספר תוספות ירושלים, שלפי הירושלמי הישראל מזהר עליו משום שביתת בהמתו (בה"ל אסור).		המוכר בהמתו לאינו יהודי, וקצב לו דמים, ומסרו הבהמה לאינו יהודי לנסות, ואם נימצא מום יכול להחזירו לו, אבל אם רוצה יחזיק בה האינו יהודי, כתב רע"א בשם הר"ן דאין הישראל מזהר עליו משום שביתת בהמתו כל זמן שלא גילה האינו יהודי הלוקח דעתו, שאינו חפץ בה (בה"ל אסור).	דכל זמן שלא גילה דעתו שאינו חפץ בה, הוי בחזקת הלוקח (בה"ל אסור).
ג. שיזכה אדם בהבהמה שהפקירה בעליה על שבת, להינצל מאיסורא דאורייתא.	ביום השבת גופא בשעה שהנכרי עושה בה מלאכה בודאי הוא הפקר גמור - ויכול אדם אחר לזכות בה בשעה שהנכרי עושה בה. - ואפילו הכי אינו צריך לחוש שמא יזכה בה אחר (רמ"א ג' מ"ב י"ח שו"ע הרב ט').	דגם ליום אחד או אפילו לשעה אחת הרי הוא הפקר גמור לאותו יום או לאותה שעה, כמו שכתב בה"מ סימן רע"ג - דאי לאו הכי לא מועיל להפקיע איסור שביתת בהמתו, דהא עדיין בהמתו היא. - שבודאי האינו יהודי לא יניחנו כל זמן שהיא תחת ידו למלאכתו, ואף אם יניחנו הנכרי, מכל מקום אותה רגע שזוכה בה היא בטלה ממלאכת הנכרי, וחזרתה היא להיות של ישראל (רמ"א ג' מ"ב י"ח שו"ע הרב ט').	אין שום אדם יכול לזכות בהבהמה שהפקיר בעליה כדי להינצל מאיסורא דאורייתא, אפילו אם הפקירה לפני ג' בני אדם כדין שאר הפקר, - ואף בשבת אינה הפקר, אלא בשעה שעושה בה מלאכה (רמ"א ג' מ"ב י"ח שו"ע הרב ט').	דודאי אין כוונתו רק כדי להפקיע מעליו איסור שבת, רצה לומר שבודאי לא היה בדעתו שישאר הפקר לעולם כי אם ליום השבת בלבד בשעה שהנכרי עושה בה מלאכה, ובמציאות שבת מיד היא חזרת להיות שלו, ואין שום אדם יכול לזכות בה, - שהרי לא הפקירה אלא כדי להנצל מאיסור עשיית המלאכה שהנכרי עושה בה בשבת, ואם כן בשעה שאינו עושה בה כלום, היא חזרת להיות שלו, ואין שום אדם יכול לזכות בה, אלא בשעה שהנכרי עושה בה, ואז לא יניחנו הנכרי, ואף אם יניחנו הנכרי, מכל מקום אותה רגע שזוכה בה היא בטלה ממלאכת הנכרי, וחזרתה היא להיות של ישראל (רמ"א ג' מ"ב י"ח שו"ע הרב ט').
ד. להשכיר או להשאיל בהמתו לאינו יהודי, כששמה יעשה בה האינו יהודי מלאכה ביום טוב, דהיינו האם יש שביתת בהמתו ביום טוב.	לדעת הרמ"א מותר להשכיר או להשאיל בהמתו לאינו יהודי, אפילו יעשה בה האינו יהודי מלאכה ביום טוב, - כשמשכירו בהבלעה עם שאר ימים (שו"ע ג' מ"ב י"ט).	דסבירא ליה דאין אדם מצווה על שביתת בהמתו ביום טוב, למען ינוח שורו וחמורו כמון, והאי קרא בשבת כתיב, ולא איתקש שבת ויום טוב רק ל"ט מלאכות ותולדותיהם, ולא לענין שביתת בהמתו ומחמר, שיש רק לאו, לפי שאינה בכלל מלאכה אלא מצוה אחרת היא, - דלא יהיה שכר יום טוב (רמ"א ג' מ"ב י"ט שו"ע הרב ט').	לדעת המרש"ל אסור להשכיר או להשאיל בהמתו לאינו יהודי, כששמה יעשה בה האינו יהודי מלאכה ביום טוב. - וכתב המ"ב וכן כתב השו"ע הרב דיש להחמיר כדעת המהרש"ל, ויש אומרים אפילו ביום טוב שני דרבנן (מ"ב י"ט שו"ע ח').	שסבירא ליה דיום טוב ושבט שוין הן בזה, כמו בכל מלאכות, ואין בין יום טוב לשבת אלא מלאכות שהותרו בגלל אוכל נפש, שנאמר כל מלאכה לא יעשה בהם, אך אשר יאכל לכל נפש וגו'. - דהמג"א והביאור הגר"א מצדיקין כדעת מהרש"ל (מ"ב י"ט שו"ע הרב ט').
ה. להשכיר או להשאיל סוס לאינו יהודי, כששמה ירכוב עליו האינו יהודי בשבת.	לדעת הבאה"ט בפשטות מותר להשכיר או להשאיל סוס לאינו יהודי, כששמה ירכוב עליו האינו יהודי בשבת (באה"ט ג' בה"ל בהמתו).	דכתב הבאה"ט דלרכוב האינו יהודי על בהמת ישראל אין להפקיד, דחי נושא את עצמו (באה"ט ג' בה"ל בהמתו).	לדעת הבה"ל אסור להשכיר או להשאיל סוס לאינו יהודי, כששמה ירכוב עליו האינו יהודי בשבת, - ובפרט במקומותינו שהסוס מיוחד גם כן למשא (בה"ל בהמתו).	דהוא נוגע לאיסור דאורייתא דבודאי יש ליהוש שמה יטענו באיזה משא או ימשוך בו בקריו. וכתב הבה"ל דמה שכתב הבאה"ט אין הכוונה להתייר להשכיר סוס. - דאז פשוט שאסור (בה"ל בהמתו).
ו. להשאיל או להשכיר בהמתו לאינו יהודי, שיחרוש בהם האינו יהודי בשבת, כשקיבל עליו האינו יהודי אחריות.	יש מתירין להשאיל או להשכיר בהמתו לאינו יהודי, אפילו שיחרוש בהם האינו יהודי בשבת, אם גם בימות החול גוף הבהמה קנוי להנכרי, אף על פי שלא הקנה לו קנין גמור שיהא רשות בידו למוכרה וליתן להישראל דמיה, אלא לא הקנה אותה לו רק לענין יוקר וחול ואחריות מיתה, דהיינו ששם אותה בדמים להנכרי בשעה שהשכירה או השאילה לו, דאם תתייקר בסוף משך זמן שכירותו או שאילתו כשיתחזרה להישראל יהיה העודף להנכרי, ואם תחול יתחייב לשלם לו העודף מביתו, אף על פי שהוא אנוס בחול זה, וכן אם תמות אפילו באונס יתחייב לשלם, ונמצא ריוח בהמה זו וחסרונו הכל לנכרי, כאילו היתה בהמתו ממש, - ואף על פי שמחזירה בעין אם לא יקרה לה כלום. - ואין לחוש למראית העין, - ומכל מקום יש לו לפרסם לרבים שעשה דרך היתר (שו"ע ד' שו"ע הרב ט').	דעל ידי זה הוי הבהמה כמו של אינו יהודי, לפיכך אין הישראל מצווה על שביתתה, שאף שגוף הבהמה משועבד לו שלא יוכל הנכרי למוכרה שלא מדעתו, מכל מקום כל זמן שהיא מחוסרת גוביינא, שעדיין לא גבה אותה מבית הנכרי לביתו, הרי היא כבהמת הנכרי, כיון שאין להישראל עליה אלא שעבוד בעלמא, וכל חסרונה ורוונה להנכרי, - דמכל מקום השתא ברשות האינו יהודי קאי לגמרי, כיון דגם ליוקרא וחולא ברשותו היא, - כיון שאינה של הנכרי בשבת לבד, אלא בכל זמן משך שכירותו או שאילתו אפילו בימות החול, אם כן הרי זה דומה למוכר בהמתו לנכרי, והנכרי עושה בה מלאכה בשבת, שאין שם חשש מראית העין לפי שיש פרסום לדבר - כיון שלא מכרה לו ממש, שכל מה שאפשר לו לעשות להוציא את עצמו מידי חשד, יש לו לעשות (מ"ב כ' מ"ב י"ט שו"ע הרב ט').	דלא עדיף משואל, דגם הוא חייב באונסין, ושאלה לא קניא. - דס"ל כיון דאין האינו יהודי יכול למכרה על כרחך נקראת בהמת ישראל (שו"ע ד' שו"ע כ"ד).	

האופן / הדין	מותר - יעשה	הטעם	אסור – לא יעשה	הטעם
<p>סעיף ה'</p> <p>לג. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בבהמה, מותר שיעשה האינו יהודי בה מלאכה בשבת, אם בתחילה כשקנו הבהמה ועשו השותפות התנו ביניהם שיטול האינו יהודי בשבת והישראל יטול ביום חול. ואז מותר אחר כך אפילו לחלוק בשוה, ואין בזה משום שכן שבת. – ואז מותר אפילו אם אחריות שניהם בשוה כל ימות השבוע בין בחול ובין בשבת (ש"ע ה' מ"ב כ"ב).</p>	<p>ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בבהמה, מותר שיעשה האינו יהודי בה מלאכה בשבת, אם בתחילה כשקנו הבהמה ועשו השותפות התנו ביניהם שיטול האינו יהודי בשבת והישראל יטול ביום חול. ואז מותר אחר כך אפילו לחלוק בשוה, ואין בזה משום שכן שבת. – ואז מותר אפילו אם אחריות שניהם בשוה כל ימות השבוע בין בחול ובין בשבת (ש"ע ה' מ"ב כ"ב).</p>	<p>דכיון שהתנה, נמצא שלא קנויה הבהמה כלל לישראל ביום השבת. – כמו שכתב סימן רמ"ה ס"ב, דאם התנו מותר אחר כך לחלוק בהשכר אם נתרצו. – דאין הישראל מצווה על שבייתה מחמת שאחריותה גם עליו בשבת, כיון שהתנה עמו שיטול כל שכן השבת לעצמו, הרי היא קנויה לו בלבדו לשבת, ואין לישראל חלק בה כלל, ומה שאחריותה גם על הישראל זהו תנאי אחר, שהריות הישראל להנכרי משלו, וקובל גם עליו אחריות השבת, שאז היא של הנכר, והנכרי הריהו משלו להישראל, וקובל גם עליו אחריות יום אחד בחול, שאז היא של הישראל (מ"ב כ"ב ש"ע הרב י"א).</p>		
<p>לג. ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בבהמה, ולא התנו בתחילה כשקנו הבהמה ועשו השותפות ביניהם, שיטול האינו יהודי בשבת והישראל יטול ביום חול. שיעשה האינו יהודי בבהמה מלאכה בשבת ויחלוקו בשכר.</p>	<p>ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בבהמה, הב"מ מצדד לומר דמותר לחלוק סתם, אפילו לא התנו בתחילה כשקנו הבהמה ועשו השותפות ביניהם שיטול האינו יהודי בשבת והישראל יטול ביום חול, אם אף לאחר שנשתתפו לא התנה לומר טול אתה בשבת ואני כנגדו בחול, אלא חולקין סתם השכר כל השבוע בשוה, ומשמע בהמג"ל שיש לסמוך על זה לומר שאין כאן איסור דשבייתת בהמתו, – ולפי דעת הרמ"א בסימן רמ"ה א' אין להתיר לחלוק סתם אחר כך אלא בהפסד גדול (מ"ב כ"ד).</p>	<p>כדיון שנוטל שכר שבת בהבלעה, וסבירא ליה דאין כאן איסור דשבייתת בהמתו, דהא האינו יהודי עושה בעל כרחך בשבת מחמת חלקו שיש לו, ואך דעשה בזה איסור מתחלה כשנשתתף עם האינו יהודי, שהיה לו לחוש שיעשה האינו יהודי בשבת מלאכה בהבהמה, והוה ליה להתנות מתחלה שיטול האינו יהודי בשבת והישראל יטול ביום חול, – דס"ל שיש לסמוך על המתירין רק בהפסד גדול (מ"ב כ"ד).</p>	<p>ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בבהמה, אסור שיעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת ויחלוקו בשכר, אם לא התנו ששנשתתפו, אמרו לו טול אתה בשבת ואני כנגדו בחול. – ומלשון השו"ע משמע, דאסור אף אם לאחר שנשתתפו לא התנה לומר טול אתה, אלא חולקין סתם השכר כל השבוע בשוה בשבת ואני כנגדו בחול (מ"ב כ"ג ד"ד).</p>	<p>דאף אם נאמר שאין איסור בזה מחמת שבייתת בהמתו, כיון שיש לאינו יהודי חלק בה וע"כ של ישראל עושה מלאכה, מכל מקום אסור, דהא הוא נוטל יום אחד כנגד יום השבת, והוי שכר שבת שלא בהבלעה. – דמלשון השו"ע דכתב דאסור אף על פי שהתנו אחר כך, משמע דכל שכן דאם לא התנה לומר טול אתה וכו', משמע דלא רצה לסמוך לומר דאין כאן איסור דשבייתת בהמתו, משום דהאינו יהודי עושה בעל כרחך בשבת מחמת חלקו שיש לו, אלא כיון שיש לישראל חלק בהבהמה בשבת אסור משום שבייתת בהמתו (מ"ב כ"ג כ"ד שעה"צ י"א).</p>
<p>לד. ישראל ואינו יהודי שיש להם בהמה בשותפות, שיעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת, על ידי שילוח האינו יהודי הבהמה באחריות, ואחר כך יחלוק בשוה, אם הלוח לו בהלואה גמורה, שיהא רשות לאינו יהודי להוציאה אם ירצה בלי רשות ישראל, וגם יוקרא וזולא ואחריות על האינו יהודי, היינו ששם אותם בדמים כפי מה שהיא עכשיו, ואם תתיקר או תזול יהיה הכל ברשותו (ש"ע ה' מ"ב כ"א).</p>	<p>ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בבהמה, מותר שיעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת, על ידי שילוח לאינו יהודי הבהמה באחריות, ואחר כך יחלוק בשוה, אם הלוח לו בהלואה גמורה, שיהא רשות לאינו יהודי להוציאה אם ירצה בלי רשות ישראל, וגם יוקרא וזולא ואחריות על האינו יהודי, היינו ששם אותם בדמים כפי מה שהיא עכשיו, ואם תתיקר או תזול יהיה הכל ברשותו (ש"ע ה' מ"ב כ"א).</p>	<p>כדיון במשכיר שאם כל האחריות על האינו יהודי וגם יכול למכרה, אם כן הבהמה ברשות האינו יהודי לגמרי בשבת (מ"ב כ' שעה"צ י"ב).</p>	<p>ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בבהמה, יש אוסרין שיעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת, על ידי שילוח לאינו יהודי הבהמה באחריות, ואחר כך יוקרא וזולא על האינו יהודי, אם אינו יכול להוציאה בלי רשות ישראל (ש"ע ה' מ"ב כ"ה).</p>	<p>דאם לא אמר לו מעכשיו, היינו אפילו אם אמר לו אם לא אתן לך המעות לזמן פלוני יהיו שלך, כיון דלא אמר לו מעכשיו יהיו שלך, לא קנאם הישראל למפרע, כשלא יפרעו האינו יהודי, ואין לו עליהם עתה רק שעבוד בעלמא, אבל אם אמר לו מעכשיו, נעשה למפרע הבהמה של ישראל בשבת (מ"ב כ"ד).</p>
<p>לט. ישראל ואינו יהודי שיש להם בהמה בשותפות, שיעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת, על ידי שילוח לאינו יהודי הבהמה, ויזקוף הדמים במלוה, ויעשה הבהמה אפותיקי (פי' אפו תהא קאי כלומר לא יהיה לך פרעון אלא מזה) או משכון, ואחר כך יחלוק בשוה.</p>	<p>ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בבהמה, יש אומרים דמותר שיעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת, אפילו אין להאינו יהודי רשות להוציאם כשהלוח אותה לאינו יהודי ושם אותה בדמים והדמים זקוף עליו במלוה, ועושה הבהמה אפותיקי. – או עושה הבהמה משכון. – ובין שעשאה אפותיקי ובין שנטלה למשכון ואפילו אם מכרה לו במכירה גמורה שיהא רשות בידו למוכרה שלא מדעתו יש לו לפרסם לרבים שעשה דרך היתר (ש"ע ה' מ"ב כ"א ש"ע הרב ט"ז).</p>	<p>דס"ל דלכולי עלמא מותר באפותיקי – או משכון, דלא דעל ידי זה שעשה אותה האינו יהודי אפותיקי לישראל תו אין לו רשות למכרה, אפילו הכי מותר, דאכתי גוף הבהמה ברשות אינו יהודי הוא. – דאז רוק לגמרי ברשות האינו יהודי, הוה מכח משכון אין לו רשות למכרה. – שכל זמן שלא מכרה האינו יהודי הם שותפים בה, ויש חשש מראית עין (מ"ב כ"ד ש"ע הרב ט"ז).</p>	<p>ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בבהמה, אסור שיעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת, אפילו אם עשה הבהמה אפותיקי או משכון, אם אמר לו מעכשיו (ש"ע ה').</p>	<p>דאם לא אמר לו מעכשיו, היינו אפילו אם אמר לו אם לא אתן לך המעות לזמן פלוני יהיו שלך, כיון דלא אמר לו מעכשיו יהיו שלך, לא קנאם הישראל למפרע, כשלא יפרעו האינו יהודי, ואין לו עליהם עתה רק שעבוד בעלמא, אבל אם אמר לו מעכשיו, נעשה למפרע הבהמה של ישראל בשבת (מ"ב כ"ד).</p>
<p>מ. ישראל ואינו יהודי שיש להם בהמה בשותפות, שיעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת, על ידי שיהיה האינו יהודי שלא יעשה בה מלאכה בשבת, ואחר כך יחלוק בשוה.</p>	<p>ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בבהמה, יש מתירין אף על פי שאין לו לאינו יהודי רשות למכרה על ידי שיהיה הישראל האינו יהודי שלא יעשה בה מלאכה בשבת, ואם יעבור ויעשה, אזי היא קנויה לו ליום השבת, ותהיה אחריות עליו אפילו מאונסים, ויכתוב גם כן בערכאותיהם. וכתב המ"ב דמייני נמי שקבלה עליו ברשותו לענין יוקרא וזולא. ולא כא"ר דסבירא ליה אונסין לחוד מהני (ש"ע ה' מ"ב כ"ט שעה"צ ל"ד ש"ע הרב י"ב).</p>	<p>הוא דעת המתירין במשכיר אפילו אין האינו יהודי יכול למכרה, אפילו הכי מותר אם קיבל עליו כל האחריות, דאם יעשה אז מלאכה נמצא כשבא הנכרי לעשות בה בשבת אינה בהמת ישראל כלל, שהי קנאה הנכרי להתחייב באונסיה. ואף שאינה קנויה לו אלא בשבת בלבד, אין לחוש למראית העין, כיון שכתב כן בערכאותיהם, יש לדבר קול ופרסום (ש"ע ה' מ"ב כ"ט ל' ש"ע הרב י"ב).</p>	<p>ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות בבהמה, לדעת האוסרין במשכיר בהמתו, אם אין האינו יהודי יכול למכרה אם ירצה, אסור שיעשה בה האינו יהודי מלאכה בשבת על ידי שיהיה האינו יהודי שלא יעשה בה מלאכה בשבת (מ"ב כ"ט).</p>	<p>דס"ל כיון שאין האינו יהודי רשות למכרה אם ירצה נקראת בהמת ישראל (ש"ע ד').</p>

האופן / הדין	מותר - יעשה	הטעם	אסור – לא יעשה	הטעם
מא ישראל ואינו יהודי שיש להם בהמה בשותפות, שיעשה בהן אינו יהודי מלאכה לכתחלה בשבת על ידי שיעשה מהיתרים הנ"ל.	לדעת הרמ"א יכול לעשות כל צדדי היתר איזה מהן שירצה, רק שיפרסם שעשה דרך היתר, היינו דאף קבלת אחריות בלחוד שכתב המחבר לבסוף דבריו מהני גם בזה, אף דאין לו רשות לאינו יהודי למכרה, כיון דעומדת ברשותו לענין יוקרא וחולא, וסתם הרמ"א בזה כדעת היש מתיירין בסעיף ד' – וכתב המ"ב דהיות טוב שכלל ההיתרים, שיקנה אותם לו בחול במכירה גמורה, ויתן לו אויפגא"ב על זה, ויתר הדמים יזקוף עליו במלוה, ויעשם אפותיקי לישראל שיהיה בטוח במעותיו, – והנכון שיעשה ענין המכירה בפני דייני העיר, (רמ"א ה' מ"ב ל"א ל"ד).	דכל צדדי היתרים אלו הלכתא נינהו, ויכול לעשות איזה מהן שירצה, – כדי לצאת גם דעת המחמירין, שסבירא ליה שיש בזה חשש דאורייתא משום שביתת בהמתו – כדי שיעשה דין תורה, וגם שיפרסם הדבר שלא יהיה חשש מראית העין (רמ"א ה' מ"ב ל"א ל"ד).	כתב הבה"ל שאין להקל בענין זה כי אם בשעת הדחק, וגם אז יראה שיהיה השטר עשוי כדין תורה על פי הוראת חכם ופרסום כמו שכתב הרמ"א, ובמ"ב כתב כל בעל נפש יחוש לעצמו, שלא לעשות זה כי אם בשעת הדחק ועל פי הוראת חכם. (אף שאין למחות ביד המקלין למכור בכונה את שווריק לאינו יהודי, כדי שיעשה בהן מלאכה בשבת, והמלאכה נקראת על שם ישראל, שיש להם על מה לסמוך, דהיינו המחבר שמתיר) (מ"ב ל"ד בה"ל רק).	דסבירא ליה דמה שמקל המחבר בשותפות, אפשר משום דמצריך לזה גם דעת הריב"ש, דסבירא ליה דבשותפות כיון דבעל כרחו של ישראל הוא עושה, לית בזה משום שביתת בהמתו (מ"ב ל"ב שעה"צ ל"ו).
מב לעשות אחד מכל צדדי היתרים כשהבהמה כולה של ישראל.	לדעת הרמ"א יכול לעשות כל צדדי היתר איזה מהן שירצה, אפילו אם הבהמה כולה של ישראל כאלו היה בשותפות האינו יהודי, היינו דאף קבלת אחריות בלחוד שכתב המחבר לבסוף דבריו, מהני גם בזה, אף דאין לו רשות לאינו יהודי למכרה, כיון דעומדת ברשותו לענין יוקרא וחולא, וסתם הרמ"א בזה כדעת היש מתיירין בסעיף ד', ומסיים הרמ"א רק שיפרסם שעשה דרך היתר (שו"ע ה' מ"ב ל"א ל"ב).	דבמקום מצוה אין להחמיר - שצריכין למחר הליכתם, וזכות הרבים שיקיימו המצוה בשעתה, - כיון דאינו לחרישה, רק להוליך משאות. - דליכא מראית העין (בה"ל רק באה"ט י"ב).	המג"א כתב שלדעת המחבר אסור באחריות כשהבהמה כולה של ישראל ואינם שותפות בבהמה, כדעת המחמירים בסעיף ד', שסבירא ליה דאם אינו יכול למכרה נקראת בהמת ישראל (מ"ב ל"ב שעה"צ ל"ו).	דסבירא ליה דמה שמקל המחבר בשותפות, אפשר משום דמצריך לזה גם דעת הריב"ש, דסבירא ליה דבשותפות כיון דבעל כרחו של ישראל הוא עושה, לית בזה משום שביתת בהמתו (מ"ב ל"ב שעה"צ ל"ו).
מג. ישראל שיש להם סוסים ועגלות המוליכות משאות בשכר, למכור סוסים ועגלות לאינו יהודי ככוונה כדי להפקיע אסור בשבת.	לדעת הרמ"א יכול לעשות כל צדדי היתר איזה מהן שירצה, אפילו אם הבהמה כולה של ישראל כאלו היה בשותפות האינו יהודי, היינו דאף קבלת אחריות בלחוד שכתב המחבר לבסוף דבריו, מהני גם בזה, אף דאין לו רשות לאינו יהודי למכרה, כיון דעומדת ברשותו לענין יוקרא וחולא, וסתם הרמ"א בזה כדעת היש מתיירין בסעיף ד', ומסיים הרמ"א רק שיפרסם שעשה דרך היתר (שו"ע ה' מ"ב ל"א ל"ב).	דבמקום מצוה אין להחמיר - שצריכין למחר הליכתם, וזכות הרבים שיקיימו המצוה בשעתה, - כיון דאינו לחרישה, רק להוליך משאות. - דליכא מראית העין (בה"ל רק באה"ט י"ב).	יש אומרים דאסור למכור סוסים ועגלות לאינו יהודי ככוונה כדי להפקיע אסור בשבת, - וראוי לקנסם (בה"ל רק באה"ט י"ב).	דסבירא ליה דמה שמקל המחבר בשותפות, אפשר משום דמצריך לזה גם דעת הריב"ש, דסבירא ליה דבשותפות כיון דבעל כרחו של ישראל הוא עושה, לית בזה משום שביתת בהמתו (מ"ב ל"ב שעה"צ ל"ו).
מד. כשעשה אחד מכל צדדי היתרים הנ"ל, שיעשה האינו יהודי מלאכת ישראל בשבת.	לדעת הרמ"א יכול לעשות כל צדדי היתר איזה מהן שירצה, אפילו אם הבהמה כולה של ישראל כאלו היה בשותפות האינו יהודי, היינו דאף קבלת אחריות בלחוד שכתב המחבר לבסוף דבריו, מהני גם בזה, אף דאין לו רשות לאינו יהודי למכרה, כיון דעומדת ברשותו לענין יוקרא וחולא, וסתם הרמ"א בזה כדעת היש מתיירין בסעיף ד', ומסיים הרמ"א רק שיפרסם שעשה דרך היתר (שו"ע ה' מ"ב ל"א ל"ב).	דבמקום מצוה אין להחמיר - שצריכין למחר הליכתם, וזכות הרבים שיקיימו המצוה בשעתה, - כיון דאינו לחרישה, רק להוליך משאות. - דליכא מראית העין (בה"ל רק באה"ט י"ב).	יש אומרים דאסור למכור סוסים ועגלות לאינו יהודי ככוונה כדי להפקיע אסור בשבת, - וראוי לקנסם (בה"ל רק באה"ט י"ב).	דסבירא ליה דמה שמקל המחבר בשותפות, אפשר משום דמצריך לזה גם דעת הריב"ש, דסבירא ליה דבשותפות כיון דבעל כרחו של ישראל הוא עושה, לית בזה משום שביתת בהמתו (מ"ב ל"ב שעה"צ ל"ו).
מה. ישראל שיש לו סוס, ובא המושל המכירו להשאילו או להשכירו, ובא המושל המכירו להשאילו או להשכירו, ואינו יכול לעמוד נגדו, מפני איבה.	לדעת הרמ"א יכול לעשות כל צדדי היתר איזה מהן שירצה, אפילו אם הבהמה כולה של ישראל כאלו היה בשותפות האינו יהודי, היינו דאף קבלת אחריות בלחוד שכתב המחבר לבסוף דבריו, מהני גם בזה, אף דאין לו רשות לאינו יהודי למכרה, כיון דעומדת ברשותו לענין יוקרא וחולא, וסתם הרמ"א בזה כדעת היש מתיירין בסעיף ד', ומסיים הרמ"א רק שיפרסם שעשה דרך היתר (שו"ע ה' מ"ב ל"א ל"ב).	דבמקום מצוה אין להחמיר - שצריכין למחר הליכתם, וזכות הרבים שיקיימו המצוה בשעתה, - כיון דאינו לחרישה, רק להוליך משאות. - דליכא מראית העין (בה"ל רק באה"ט י"ב).	יש אומרים דאסור למכור סוסים ועגלות לאינו יהודי ככוונה כדי להפקיע אסור בשבת, - וראוי לקנסם (בה"ל רק באה"ט י"ב).	דסבירא ליה דמה שמקל המחבר בשותפות, אפשר משום דמצריך לזה גם דעת הריב"ש, דסבירא ליה דבשותפות כיון דבעל כרחו של ישראל הוא עושה, לית בזה משום שביתת בהמתו (מ"ב ל"ב שעה"צ ל"ו).
מז. ישראל ונכרי שהם שותפים בבהמה לטחון ברחיים וכיוצא בזה.	לדעת הרמ"א יכול לעשות כל צדדי היתר איזה מהן שירצה, אפילו אם הבהמה כולה של ישראל כאלו היה בשותפות האינו יהודי, היינו דאף קבלת אחריות בלחוד שכתב המחבר לבסוף דבריו, מהני גם בזה, אף דאין לו רשות לאינו יהודי למכרה, כיון דעומדת ברשותו לענין יוקרא וחולא, וסתם הרמ"א בזה כדעת היש מתיירין בסעיף ד', ומסיים הרמ"א רק שיפרסם שעשה דרך היתר (שו"ע ה' מ"ב ל"א ל"ב).	דבמקום מצוה אין להחמיר - שצריכין למחר הליכתם, וזכות הרבים שיקיימו המצוה בשעתה, - כיון דאינו לחרישה, רק להוליך משאות. - דליכא מראית העין (בה"ל רק באה"ט י"ב).	יש אומרים דאסור למכור סוסים ועגלות לאינו יהודי ככוונה כדי להפקיע אסור בשבת, - וראוי לקנסם (בה"ל רק באה"ט י"ב).	דסבירא ליה דמה שמקל המחבר בשותפות, אפשר משום דמצריך לזה גם דעת הריב"ש, דסבירא ליה דבשותפות כיון דבעל כרחו של ישראל הוא עושה, לית בזה משום שביתת בהמתו (מ"ב ל"ב שעה"צ ל"ו).

סימן רמז
דיני אינם יהודים המביאים כתבים בשבת

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
<p>סעיף א'</p> <p>א. ליתן לאינו יהודי בערב שבת לעשות לו מלאכה, כשקצב לו דמים.</p>	<p>מותר ליתן לאינו יהודי לעשות לו מלאכה אפילו בערב שבת, אפילו ליכא שהות לגמור המלאכה מבעוד יום, אם קצב לו דמים, והיינו סך ידוע, ולא שכיר יום (מ"ב א' סימן רנ"ב שו"ע ב' מ"ב י"ד).</p>	<p>כיון דקצץ לו דמים בעד מלאכתו, ואינו מקפיד עליו שיעשנו תיכף, תו כי עביד ביום השבת אדעתה דנפשיה קעביד, למהר להשלים מלאכתו, ולא מינכר כלל שהמלאכה הנעשית בשבת הוא בשליחות ישראל (מ"ב י"ג סימן רנ"ב מ"ב י"ג).</p>		
<p>ב. ליתן לאינו יהודי בערב שבת לעשות לו מלאכה, כשלא קצב לו דמים.</p>	<p>מותר לכולי עלמא ליתן לאינו יהודי אפילו בערב שבת לעשות לו מלאכה, אפילו לא קצב לו דמים, אם יש שהות לגמור המלאכה קודם שבת (מ"ב א' סימן רנ"ב מ"ב י"ט).</p>	<p>כיון דיכול לגמרו קודם שבת</p>	<p>אסור ליתן לאינו יהודי בערב שבת לעשות לו מלאכה כשלא קצב לו דמים, אם אין שהות לגמרה קודם שבת. - אף על פי שיש בדעתו שיתן לו שכר על המלאכה (שו"ע א' מ"ב א' סימן רנ"ב רמ"א ב').</p>	<p>דכשנתנו לו בערב שבת ואין שהות לגמרה קודם שבת, מיחזי כאילו נתנו לו על מנת שיעשה בשבת. - דלא סמכא דעתיה שיתן לו שכר ובדישראל קא טרח (שו"ע א' מ"ב י' סימן רנ"ב מ"ב י"ט).</p>
<p>ג. ליתן לאינו יהודי ביום חמישי או קודם לכן לעשות לו מלאכה, כשלא קצב לו דמים.</p>	<p>יש מתירין ליתן לאינו יהודי ביום חמישי או קודם לכן לעשות לו מלאכה אפילו לא קצב לו דמים, ואפילו אם ידוע שלא יוכל לגמור המלאכה קודם שבת. - ולפי דעת הרמ"א מותר אפילו אינו צריך לכך, ואינו דומה לשולח אגרת שהרמ"א אוסר לשלוח שלא לצורך כשאין שהות (שו"ע א' מ"ב י"א סימן רנ"ב מ"ב י"ט ומג"א ח').</p>	<p>טעמיהו דכיון שלא אמר לו ישראל בהדיא שיעשה בשבת, אין לאסור כי אם סמוך לשבת, דאז נראה כשלוחו של ישראל לזה, דאמירה לאינו יהודי שבות אפילו אמר לו בערב שבת לעשות מלאכה בשבת. אבל אם הוא מופלג מן השבת, לא מיחזי כאומר לו עשה מלאכה בשבת, דאפילו אמר לו הרי אמירה לאינו יהודי שבות אפילו אמר לו לעשות בשבת, לפיכך אין לאסור רק בערב שבת. - דבשולח אגרת הוה ליה כאלו אמר לו לילך בכל יום ואפילו בשבת, אבל זה שמקבל כלים לביתו לעשות בקבלות אין קפידא לישראל מתי יעשה המלאכה (מ"ב י"א סימן רנ"ב מ"ב י"ט ומג"א ח').</p>	<p>לדעת המחבר אסור אפילו מיום ראשון, אם ידוע שלא יוכל לגמור המלאכה קודם שבת (שו"ע א' סימן רנ"ב מג"א ח').</p>	
<p>סעיף ב'</p> <p>ד. ליתן לאינו יהודי ערב שבת לעשות מלאכה, כשאין שהות לגמור המלאכה קודם שבת.</p>	<p>מותר ליתן לאינו יהודי ערב שבת לעשות מלאכה אפילו כשאין שהות לגמור קודם שבת, אם קצב לאינו יהודי דמים בעד מלאכתו. - ומותר אפילו אם רק התנה עמו שיתן לו שכרו אף על פי שלא פירש כמה יתן לו (שו"ע ב' מ"ב א').</p>	<p>דאז אדעתא דנפשיה קעביד ולא בשביל ישראל, כדאיתא לקמן בסימן רנ"ב ס"ב - דאם התנה עמו שיתן לו שכרו אף על פי שלא פירש כמה יתן לו דינו כקוצץ, דסמכא דעתיה דאינו יהודי ובדידיה קא טרח ולא מיחזי כאילו אמר לו שיעשה בשבת, כיון דקצב לו דמים בעד מלאכתו, ואינו מקפיד עליו שיעשה תיכף, ולא מינכר כלל שהמלאכה הנעשית בשבת הוא בשליחות ישראל (שו"ע א' מ"ב א' י"ג סימן רנ"ב מ"ב י"ט).</p>	<p>אסור ליתן לאינו יהודי ערב שבת לעשות מלאכה כשאין שהות לגמור קודם שבת, אם לא קצב לו דמים. - אף על פי שהישראל יש בדעתו שיתן לו שכר על המלאכה (שו"ע א' ב').</p>	<p>דכשנתנו לו בערב שבת, ואין שהות לגמור קודם שבת, מיחזי כאילו נתנו לו על מנת שיעשה בשבת. - דלא סמכא דעתיה ובדישראל קא טרח (שו"ע א' מ"ב י' רנב מ"ב י"ט).</p>
<p>ה. לומר לאינו יהודי שיעשה לו המלאכה בשבת, או שילך בשליחתו בשבת.</p>			<p>אסור לומר לאינו יהודי שיעשה מלאכה או שילך בשבת, אף על פי שקצב לו דמים, ויש שהות לגמור המלאכה קודם שבת (שו"ע א').</p>	<p>דאז הוה ליה שליחו בשבת, ואמירה לנכרי שבות אף הרב א'.</p>
<p>ו. לומר לאינו יהודי קודם שבת ראה שתהא שם ביום א' או ביום ב' או שיגמור מלאכתך ביום א' או ביום ב' וכיוצא בזה, באופן שמותר ליתן לאינו יהודי שיעשה לו המלאכה בשבת או שילך בשליחתו בשבת כגון בקצץ.</p>	<p>באופן שמותר ליתן לאינו יהודי שיעשה לו המלאכה בשבת או שילך בשליחתו בשבת כגון בקצץ, מותר גם לומר לאינו יהודי ראה שתהא שם ביום א' או ב' או שיגמור מלאכתו ביום א' או ב' וכיוצא בזה, אם אפשר לו להיות שיגמור מלאכתו, אפילו אם לא יעשה המלאכה בשבת או כשאפשר לו להיות שם אפילו אם לא ילך גם בשבת (מ"ב ד').</p>		<p>אפילו באופן שמותר ליתן לאינו יהודי שיעשה לו המלאכה בשבת או שילך בשליחתו בשבת כגון בקצץ, אסור לומר לאינו יהודי ראה שתהא שם ביום א' או ב' או שיגמור מלאכתו ביום א' או ב' וכיוצא בזה, אפילו בקצב לו דמים, אם ידוע לו שאי אפשר לו שיגמור מלאכתו או להיות שם, אלא אם כן יעשה בשבת או ילך בשבת (מ"ב ד').</p>	<p>כיון דאי אפשר לגמור המלאכה או ההליכה אלא אם כן יעשה בשבת, הוי כאילו בשבת, והוי כשליחו (מ"ב ד' סימן רנ"ב מ"ב י"ט).</p>
<p>ז. ליתן לאינו יהודי בביתו, לעשות לו מלאכה, באופן שמותר ליתן לאינו יהודי, כגון בקצץ.</p>	<p>מותר ליתן אפילו בערב שבת עם חשיכה, דהיינו עד שעוד השמש זורחת, כשהאינו יהודי לא יעשה המלאכה בבית ישראל (שו"ע א' מ"ב ב').</p>	<p>דכיון דקצץ מותר בערב שבת אדעתיה דנפשיה עביד, ולא מינכר כלל שהמלאכה הנעשית בשבת הוא בשליחות ישראל (מ"ב י"ג).</p>	<p>אסור ליתן לאינו יהודי לעשות לו מלאכה, כשהאינו יהודי יעשה המלאכה בבית ישראל, אפילו אם הוא דבר שמנהג כל העיר לתנו בקבלנות, ולא אתי למחשדיה בשכיר יום (סימן רנ"ב מ"ב י"ט).</p>	<p>דבבית ישראל אסור, דיאמרו שצוה לעשות בשבת (סימן רנ"ב מ"ב י"ט).</p>

משבצות		סימן רמז	חיים	כה
האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
<p>ה. הזמן שצריך האינו יהודי לצאת מפתח בית ישראל, כשנותן הישראל בביתו לאינו מלאכה. באופן שמותר ליתן לאינו יהודי, כגון בקצץ או יש שהות להגיע, והאינו יהודי לא יעשה המלאכה בבית ישראל</p> <p>ס. ליתן לאינו יהודי ערב שבת לעשות לו מלאכה או שילך, באופן שמותר ליתן לאינו יהודי לעשות לו מלאכה או שילך, כשיודע שהאינו יהודי יעשה המלאכה או ילך בשבת.</p> <p>י. לשלוח אגרת שנכתב בכתב אינם יהודים, ביד אינו יהודי בערב שבת, (והוא הדין לשלוח שאר כלים וחפצים או מעות שאינם ניכרים לכל שהם של ישראל ביד אינו יהודי בערב שבת, ש"ע הרב ו').</p>	<p>כשנותן הישראל בביתו לאינו יהודי לעשות לו מלאכה, צריך שיצא האינו יהודי מפתח ביתו של ישראל קודם חשיכה, דהיינו עד שעוד השמש זורחת (ש"ע א' מ"ב ב').</p> <p>באופן שמותר ליתן לאינו יהודי ערב שבת לעשות לו מלאכה או שילך, מותר אפילו אם האינו יהודי אמר מעצמו שיעשה המלאכה בשבת או שילך בשבת (מ"ב ג').</p> <p>מותר לכולי עלמא לשלוח אגרת שנכתב בכתב אינם יהודים, ביד אינו יהודי בערב שבת, אם קצץ לו דמים, אפילו לעיר שאין שם בי דואר, ואפילו יוצא מביתו ערב שבת עם חשיכה וליכא שהות להגיע מבעוד יום, ואפילו היא דרך רחוקה מאוד. – אבל אם לא קצץ מותר רק אם אם יש שהות מבעוד יום להגיע לבית ראשון הסמוך לחומה שבאותה העיר ששולחם לשם. – ואם יודע ומכיר המקום שצריך להגיע, אז מותר רק אם אם יש שהות להגיע למקום למי שנשתלח לו, – אפילו אינו קבוע בי דואר באותה העיר. – (והא"ר רצה לחדש דמותר לשלוח אגרת שנכתב בכתב אינם יהודים ביד אינו יהודי בלא קצץ אפילו אן שהות להגיע מבעוד יום) (ש"ע א' מ"ב א' ה' שעה צ"ב י' ש"ע הרב דו"י מחצית השקל ג').</p>	<p>כיון שהישראל לא אמר לו זה, ואינו יהודי אדעתיה דנפשיה קעביד, בשביל שכירותיה (מ"ב ג').</p> <p>דאז אדעתא דנפשיה עביד. – כיון דיכול לעשותו קודם השבת, ולא חיישין שמא לא ימצאו בביתו ויצטרך לחפש אחריו בשבת, כמו שחשין באגרת שנכתב בכתב ידו של ישראל, דאגרת שנכתב בכתב אינם יהודים דינו כמו בכל מלאכות, כיון דאינו ניכר מעשה ישראל, ואף אם לא ימצא האיש בביתו ויצטרך לילך אחריו בשבת אין בכך כלום, כיון שבשעה שהישראל משלחו אין הדבר ידוע לו שלא ימצא בביתו, והרי משלחו בשליחות שאפשר לגמרה מבעוד יום, וכשהולך אחר כך גם בשבת אינו נראה כשלוחו של ישראל, כיון שבשעה ששלחו לא היה ידוע שיצטרך לילך בשבת. – דרך אי לא ידעין המקום שהוא דר תלינן שדר סמוך לחומה. – דאין חילוק בין קבוע בי דואר באותה העיר לשאינו קבוע, אלא באגרת שהיא בכתב יד ישראל, שניכר לכל שהיא של ישראל, וכשהנכיר מוליכה בשבת אחר האיש שנשלחה אליו יש קצת מראית העין שיאמרו שבשבת נתנה לו הישראל להוליכה. – (כיון דליכא רשות הרבים ביום הזה) – (מ"ב א' ה' באה"ט א' ש"ע הרב ב'י מחצית השקל ג').</p>	<p>כשנותן הישראל בביתו לאינו יהודי לעשות לו מלאכה, אסור שיצא האינו יהודי מפתח ביתו של ישראל בשבת (מ"ב ב').</p> <p>אסור לומר לו לעשות המלאכה בשבת, וכן אסור לומר לו שילך בשבת (ש"ע א').</p> <p>אסור לשלוח ערב שבת אגרת אפילו כשנכתב בכתב אינם יהודים או שאר כלים וחפצים או מעות שאינם ניכרים לכל שהם של ישראל, ביד אינו יהודי בערב שבת, ש"ע הרב ו').</p> <p>אסור לשלוח ערב שבת אגרת אפילו כשנכתב בכתב אינם יהודים או שאר כלים וחפצים או מעות שאינם ניכרים לכל שהם של ישראל, ביד אינו יהודי בערב שבת, ש"ע הרב ו').</p>	<p>דבשבת חיישין שרואה סבור שישראל צוהו (סימן רמ"ז ש"ע ב').</p> <p>דמחזי כשלוחו של ישראל. – דאז נעשה שלוחו בשבת (מ"ב י' י"א).</p>
<p>יא. לשלוח ערב שבת אגרת שנכתב בכתב ידו של ישראל על ידי אינו יהודי, כשקצץ עם האינו יהודי דמים, (וכן הדין בשאר כלים וחפצים שניכרים לכל שהם של ישראל, ש"ע הרב ו').</p>	<p>מותר לשלוח אגרת אפילו שנכתב בכתב ידו של ישראל על ידי אינו יהודי, אם קצץ עם האינו יהודי דמים, אפילו לעיר שאין שם בי דואר, ואפילו היא דרך רחוקה מאוד, ואפילו יוצא מביתו ערב שבת עם חשיכה (ש"ע א' מ"ב א' ש"ע הרב ד').</p>	<p>כיון דקצץ עם האינו יהודי דמים האינו יהודי אדעתא דנפשיה קעביד, ולא בשביל ישראל, כדאיתא לקמן בסימן רנ"ב ס"ב (ש"ע א' מ"ב א').</p>		
<p>יב. לשלוח ערב שבת אגרת שנכתב בכתב ידו של ישראל על ידי אינו יהודי ליד הבי דואר, כשלא קצץ עם האינו יהודי דמים (וכן הדין בשאר כלים וחפצים שניכרים לכל שהם של ישראל, ש"ע הרב ו').</p>	<p>מותר לשלוח על ידי אינו יהודי אפילו ערב שבת אגרת אפילו שנכתב בכתב ידו של ישראל ליד הבי דואר, אפילו לא קצץ לו דמים, אם יש שהות להגיע מבעוד יום לבית הסמוך לחומה לעיר שנשתלח שם, כלומר לבית ראשון מבפנים, אם קבוע בי דואר במתא (פירוש, איש ידוע הממונה שכל כתב אליו יובל והוא משלחו למי ששלוח אליו קבוע שם תמיד), ובכלל זה הוא מה שקורין עכשיו פאשט מייסטער, שרגיל להיות במקומות גדולים, שהוא עומד על המשמר בעתים ידועים, לקבל כתבים, ולשלחם להשייכים הכתבים ההם (ש"ע א' מ"ב ח' ט').</p>	<p>דאם אם קבוע בי דואר במתא אין חשש שלא ימצאו ויצטרך לילך אחריו בשבת, שאף אם איהר דרכו והולך גם בשבת אין בכך כלום שהליכה זו אינה מחמת הישראל אלא מחמת עצמו. ואף שאפשר שיצטרך לילך בשבת מבית הראשון הסמוך לחומה שבאותה העיר עד בית של מי שצריך ליתן האגרת לידו, מכל מקום כיון שאין כאן אסור אלא מדברי סופרים, תולין להקל לומר שאותו אדם שצריך ליתן האגרת לידו הוא דר בבית הסמוך לחומה (מ"ב א' ה' ש"ע הרב ב').</p>	<p>אסור לשלוח על ידי אינו יהודי ערב שבת אגרת שנכתב בכתב ידו של ישראל ליד הבי דואר, אם לא קצץ עם האינו יהודי דמים, אפילו יש שהות להגיע לבית הסמוך לחומה מבעוד יום, אם לא קבוע בי דואר במתא, (פירוש איש ידוע שכל כתב אליו יובל והוא משלחו למי ששלוח אליו) – ואם אי אפשר להגיע לבית הראשון הסמוך לחומה, אסור אפילו קבוע בי דואר במתא (ש"ע א').</p>	<p>דכיון שכתב ידו של ישראל נושא, וניכר מעשה ישראל, חיישין שמא לא ימצאו האינו יהודי ליד הבי דואר, ויאמרו בשבת נתן לו להוליך. – דכשנתנו לו בערב שבת ואין שהות לגמרה קודם שבת, מחזי כאילו נתנו לו על מנת שיעשה בשבת (מ"ב ה' רנ"ב מ"ב י"ט).</p>
<p>יג. לשלוח ביום חמישי או קודם לכן אגרת שנכתב בכתב ידו של ישראל על ידי אינו יהודי ליד הבי דואר, כשלא קצץ עם האינו יהודי דמים, (וכן הדין בשאר כלים וחפצים שניכרים לכל שהם של ישראל, ש"ע הרב ו').</p>	<p>יש מתירין אם משלחו ביום ה' או קודם לכן, אפילו לא קצץ, ואפילו לא קביע בי דואר במתא, – ואפילו כשיודע שלא יוכל להגיע לשם קודם שבת. וכתב הרמ"א והשו"ע הרב דיש לסמוך עלייהו אם צריכים לכן. – ולדעת המחבר מותר לשלוח אפילו ביום שני או ביום שלישי, אם הוא דרך קרוב כגון מהלך יום אחד (ש"ע א' מ"ב ז' י"א).</p>	<p>דכיון שלא אמר לו ישראל בהדיא שילך בשבת, אין לאסור כי אם סמוך לשבת דאז נראה כשלוחו של ישראל ליד ואמירה לאינו יהודי שבות, אפילו אמר לו בערב שבת לעשות מלאכה בשבת. אבל כששולח מופלג מן השבת קצת, לא מיחזי כאומר לו עשה המלאכה בשבת, ולפיכך אין לאסור כי אם ביום ערב שבת. – דכיון שהוא מופלג מן השבת, לא מיחזי כשלוחו. – דאף אם לא ימצאו בביתו, יש שהות הרבה ללכת (מ"ב ז' י"א).</p>	<p>לדעת המחבר אסור לשלוח אגרת שנכתב בכתב ידו של ישראל על ידי אינו יהודי אפילו מיום ראשון, אפילו אם יוכל להגיע לשם קודם שבת, אם אינו קבוע בי דואר במתא, (פירוש איש ידוע שכל כתב אליו יובל והוא משלחו למי ששלוח אליו) – ולדעת הרמ"א יש להחמיר כן, אם אינם צריכים לכן (ש"ע א').</p>	<p>דכיון שכתב ידו של ישראל נושא, וניכר מעשה ישראל, חיישין שמא לא ימצאו האינו יהודי, ויצטרך לילך אחריו בשבת, ויאמרו בשבת נתן לו להוליך. – דכשולח השלוח הזה ליד כאילו אמר לו לילך בכל יום אפילו בשבת, וחמיר מליתן לאינו יהודי לעשות מלאכה ביום חמישי או קודם לכן (מ"ב ה' סימן רנ"ב מג"א ח').</p>

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
י. מה שנזכר בסימן זה, שמוותר אם יש שהות, להגיע לבית הסמוך לחומה.	מה שנזכר בסימן זה, שמוותר אם יש שהות, להגיע לבית הסמוך לחומה, לפירוש הב"ח מותר לשלוח, אפילו אם ידעין דהבי דואר דר בקצה האחר של העיר (שו"ע א' מחצית השקל סק"ג).	דתלינן להקל לומר שמא ימצא הבי דואר בבית ראשון. וצריך לחלק דלמה תלינן כאן מספק לקולא, ולא תלינן מספק לקולא בלא קבוע הבי דואר, לומר, שמא ימצא מיד כשבא לעיר האיש שצריך לשלוח לו (מחצית השקל סק"ג).	מה שנזכר בסימן זה, שמוותר אם יש שהות, להגיע לבית הסמוך לחומה, אפשר שאם ידוע לו דהבי דואר נמצא בקצה האחר של העיר, צריך זמן שיגיע להבי דואר מבעוד יום, - אפילו העיר מוקף חומה, ויכול להגיע מבעוד יום לבית הסמוך לחומה. - ולדעת בית יוסף יש שהות להגיע לבית הסמוך לחומה זה לחומרא, שצריך שיגיע קודם שבת לבית הסמוך לחומה בקצה האחר, והוא סוף העיר (שעה"צ י' מחצית השקל סק"ג).	כדי להגיע להבי דואר, - דאפילו דאין איסור מעביר בתוך העיר, מכל מקום יש לומר שעוסק בשליחותו של ישראל בשבת. - דשמה לא ימצאנו בביתו ויהיה בבית אחר בקצה העיר (שעה"צ י' מחצית השקל סק"ג).
טו. לשלוח ערב שבת אגרת שנכתב בכתב ידו של ישראל, על ידי אינו יהודי, לחבירו, כשלא קצץ לו דמים, ויש שהות להגיע לשם מבעוד יום.	יש אומרים וכן נוטה דעת מהר"ר אברהם מפראג המובא בב"ח, דמותר לשלוח אגרת אפילו כשנכתב בכתב ידו של ישראל על ידי אינו יהודי לחבירו, אפילו בערב שבת ובלא קצץ, כל שיכול להגיע שם מבעוד יום, ובפשטות היינו כל שיכול להגיע לבית ראשון הסמוך לחומה של העיר שהאיש שם (מ"ב ו').	דכשאדם משלח אגרת על ידו לחבירו, אין לחוש שמא לא ימצאנו בביתו וילך אחריו בשבת. ואינו דומה להמשלח ליד הבי דואר, דשם יש לחוש שמא לא ימצאנו וילך אחריו בשבת (מ"ב ו').	לדעת הט"ז והמג"א, לשלח אגרת כשנכתב בכתב ידו של ישראל על ידי אינו יהודי לחבירו דינו לאיסור כדין השולח ליד הבי דואר, שאסור אם לא קצב אפילו יכול להגיע לשם קודם שבת (מ"ב ו').	דס"ל דבשולח אגרת בכתב ישראל לחבירו, גם כן יש חשש שמא לא ימצאנו בביתו, ויצטרך לילך אחריו בשבת (מ"ב ו').
טז. לשלוח ערב שבת אגרת שנכתב בכתב ידו של ישראל, על ידי אינו יהודי לחבירו, כשאמר לו שאם לא ימצא חבירו ימסור לבני ביתו של חבירו, כשלא קצץ לו דמים, ויש שהות להגיע לשם מבעוד יום.	מותר לכולי עלמא לשלוח ערב שבת אגרת שנכתב בכתב ידו של ישראל, על ידי אינו יהודי לחבירו, אפילו בערב שבת ובלא קצץ, אם אמר לאינו יהודי שילך לשם ואם לא ימצאנו ימסור לבני ביתו של אותו האיש, כל שיכול להגיע לבית ראשון הסמוך לחומה של העיר שהאיש שם (מ"ב ו').	דאז אין חשש שמא לא ימצאנו בביתו, ויצטרך לילך אחריו בשבת (מ"ב ו').		
יז. המתנה עם האינו יהודי שיתן לו שכרו, אבל לא פירש לו כמה יתן לו. שיהא דינו כקוצץ לו דמים.	אם התנה עם האינו יהודי שיתן לו שכרו, אף על פי שלא פירש לו כמה יתן, דינו כקוצץ לו דמים. ובלבד שיתנה עמו שיתן לו שכר דבר הראוי, או כפי מה שיתפשר עמו, אף על פי שלא פירש לו כמה יתן (שו"ע ב' בה"ל א).	דסמכא דעתיה דאינו יהודי, ובדידיה קא טרח (שו"ע ב').	אם אמר לו הישראל סתם שיתן לו שכר, ואין קבצתו ידוע, אין דינו כקוצץ (ס' ה"ב בה"ל א).	דהא אין האינו יהודי יודע כמה יתן לו, ושמה יתן לו דבר מועט (ס' ה"ב בה"ל א).
יח. אינו יהודי שמוצפה שיתן לו הישראל שכר או שמוסתפק אם יתן לו הישראל שכר או שיש בדעת הישראל ליתן לו שכר, שיהא דינו כקוצץ לו דמים.			אם האינו יהודי רק מצפה שיתן לו הישראל שכר אין דינו כקוצץ לו דמים, אף על פי שיש בדעת הישראל ליתן לו שכר והישראל מבין ממנו שמוצפה לשכר מאתו או ממי שנשלח לו, וכל שכן שאסור אם מסתפק האינו יהודי אם יתנו לו שכר (שו"ע ב' מ"ב י"ב).	דלא מבעיא אם האינו יהודי מסתפק כלל אם יתנו לו שכר דאסור דהוה ליה כלא קצץ לו כלל וחמור מוודאי בחינם. אלא אפילו אם הישראל מבין ממנו שמוצפה לשכר מאתו או ממי שנשלח לו אפילו הכי אסור כיון שהישראל לא הבטיחו עדיין לא סמכה דעתיה ובישראל קא טרח (שו"ע ב' מ"ב י"ב).
יט. לשלוח על ידי אינו יהודי, כששכרו בדבר קצוב לימים. דהיינו דבר קצוב בכל יום בהליכתו ובחזרתו, ולא עבור פעולתו.	סעיף ג' מותר לשוכרו וליתן האגרת לידו ביום חמישי וקודם לכן, אם אינו מקפיד מתי ילך, אפילו לדעת המחבר דאוסר לשלוח בלא קצץ אפילו מביום חמישי, וכל שכן לדעת הרמ"א דמתיר לעיל בהג"ה לשלוח אפילו לא קצץ כלל ביום ה' (מ"ב י"ד).	דעדיף מלא קצץ כלל, דאדעתא דנפשיה עביד פעולתו, כיון שקוצב לו שכר, והואיל ואינו מקפיד עמו באיזה יום ילך, אם כן כשילך בשבת אינו נראה כשולחו, אף ששכרו לימים. ואינו דומה לשכיר יום, הואיל וקבל עליו כל מלאכת הולכת האגרת, הרי זה דומה לקבלן (מ"ב י"ג שו"ע הרב ז').	אסור לשוכרו וליתן האגרת לידו בערב שבת, אפילו אם אינו מקפיד עמו באיזה יום ילך (שו"ע ז' שו"ע הרב ז').	דשמא יצא בשבת, ויהא נראה כאילו צוהו לילך בשבת, כיון ששכרו לימים, ושכרו סמוך לשבת, ויוצא בשבת, נראה כאלו התנה עמו כך, רצה לומר דאף שמוותר לעיל בקצץ אפילו בערב שבת, היינו כשהוא קוצץ לו סך קצוב בעד פעולתו, דאז אדעתיה דנפשיה עביד, ולא מינכר כלל שהמלאכה הנעשית בשבת הוא בשליחות הישראל, אבל כששכרו לימים שקוצב לו שכר בעד כל יום, אף שאינו מקפיד עליו מתי ילך ואדעתיה דנפשיה עביד פעולתו גם בזה, ולפיכך עדיף מלא קצץ כלל ומותר בד' וה' אף לדעת המחבר, מכל מקום כששוכרו בערב שבת אסור, דכיון שיוצא תיכף בשבת, נראה כאלו התנה עמו כך, ובשליחותו הולך, מאחר שנתן לו שכר בעד היום (שו"ע ג' מ"ב י"ג שו"ע הרב ז').

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
<p>כ. לשלוח האגרת בערב שבת על ידי אינו יהודי, כשנתרצה האינו יהודי להוליכו בחנם. כשאין לאינו יהודי מתחיל עם הישראל, לומר שילך לו בחנם.</p> <p>סעיף ד'</p>	<p>מותר לשלוח האגרת בערב שבת על ידי אינו יהודי לדעת המחבר אפילו אם הישראל מתחיל לדבר עם האינו יהודי, - כשאין לאינו יהודי ספק שיקבל שכר (שו"ע ד' שעה צ"ב).</p>	<p>שהרי האינו יהודי מאליו הוא עושה זה, ואינו אלא להחזיק טובה לישראל מפני מה שקיבל ממנו, והוזה ליה כאילו קצץ, פירוש דאין הישראל כופה אותו על כך, אלא מעצמו הוא מתרצה להוליך האגרת ותלין שמה שנתרצה הוא מפני הטובה שקיבל ממנו מכבר, ואדעתיה דנפשיה קעביד, - דאז ודאי דעת האינו יהודי על הטובה שקבל ממנו, והרי זה כעושה בשביל שכר (שו"ע ד' מ"ב ט"ו שו"ע הרב ט' שעה צ"ב).</p>	<p>כתב הרמ"א יש חולקים וסבירא להו דכל שעושה בחנם אסור. וכתב הרמ"א וכן כתב השו"ע הרב דטוב להחמיר כדבריהם, ומשמע מלשון זה דרך טוב לחוש לדעה זו, וכן משמע בט"ז דדעתו כדעה הראשונה, אבל בד"מ סימן רנ"ב משמע דדעתו הוא כהיש חולקין, וכן בלבוש ובא"ר בסימן זה משמע דאסור בחנם. ועל כן כתב המ"ב מהנכון שיקצוב לו על כל פנים איזה דבר מועט עבור זה, וכ"כ בח"א. - ואפילו לדעת המחבר אסור אם יש לאינו יהודי ספק אם יקבל שכר (שו"ע ד' מ"ב ט"ז שעה צ"ב).</p>	<p>דס"ל דכשישראל התחיל לדבר עמו, עושה אדעתא דישאל. - דאז הוי כקצץ, כיון שקיבל עליו שיהיה זה שכרו, - דכיש לו ספק, הוזה ליה כלא קצץ, וחמור מבחינים וודאי (שו"ע ד' מ"ב ט"ז שעה צ"ב).</p>
<p>כא. לשלוח האגרת בערב שבת על ידי אינו יהודי, כשנתרצה האינו יהודי להוליכו בחנם. כשהאינו יהודי מתחיל עם הישראל לומר שילך לו בחנם.</p>	<p>כתב הרמ"א דמותר לשלוח האגרת בערב שבת על ידי אינו יהודי, כשנתרצה האינו יהודי להוליכו בחנם, כשהאינו יהודי מתחיל לומר להישראל שילך לו בחנם, וכן פסק הט"ז (שו"ע ד' שעה צ"ב).</p>	<p>שאז בודאי דעתו בשביל טובת הנאה שקיבל ממנו כבר, והי זה כעושה בשביל שכר (שו"ע ד' מ"ב ט"ז שו"ע הרב ט').</p>		
<p>כב. לשלוח האגרת על ידי אינו יהודי, אם הולך האינו יהודי מעצמו לאותו מקום, ולא קצץ לו דמים.</p> <p>סעיף ה'</p>	<p>אם האינו יהודי הולך מעצמו למקום אחר, וישראל נותן לו אגרת, מותר בכל גוונא אפילו שכתב בכתב ידו של ישראל, ואפילו לא קצץ לו שכר, אלא בסתמא אף על פי שאין בי דואר קבוע שם, ודוקא אם יש שהות להגיע שם מבעוד יום קודם השבת (שו"ע ה' מ"ב י"ח שו"ע הרב ד').</p>	<p>כיון שאין האינו יהודי הולך בשליחותו, אלא שמעצמו הולך לשם, בודאי אם לא ימצא האיש בביתו, לא יחפש אחריו, דכיון שאינו הולך בשליחותו, לא ילך אחריו אם לא ימצאנו בביתו, אף על פי דקיימא לן בסעיף א' דאסור לשלוח על ידו כשאין קבוע בי דואר, דחיישין שמא לא ימצאנו בביתו וילך אחריו בשבת, אפילו הכי שרינן כאן (מ"ב י"ח).</p>	<p>אסור לשלוח האגרת על ידי אינו יהודי, אם הולך האינו יהודי מעצמו לאותו מקום, ולא קצץ לו דמים, אם יודע שהאינו יהודי מרבה הדרך בשבילו, - או כשאין שהות להגיע שם מבעוד יום (מ"ב י"ז י"ח באה"ט ז').</p>	<p>דאז עושה בשביל ישראל. - שאף שאינו טורח כלום בהליכה בשביל ישראל, מכל מקום מה שהוא מוציא האגרת מרשות ברשות הרבים או אפילו בכרמלית הוא עושה מלאכות אלו בשביל ישראל כשלא קצץ (מ"ב י"ח שו"ע הרב י"ב באה"ט ז').</p>
<p>כג. ליתן אגרת לאינו יהודי בשבת להוליכו.</p>	<p>במקום הפסד גדול יש להתיר ליתן אגרת לאינו יהודי בשבת להוליכו, דהיינו על הפאצ"ט בשבת על ידי אינו יהודי (מ"ב י"ח).</p>	<p>דהוי שבות דשבות במקום פסידא, דמותר (מ"ב י"ח).</p>	<p>שלא במקום הפסד אסור לכולי עלמא, אפילו הולך מעצמו, ואפילו קצץ לו שכרו מבעוד יום עבור זה. ועל כן אסור ליתן אגרת על הפאצ"ט בשבת, - ואפילו במקום שיש עירוב (מ"ב י"ח).</p>	<p>דלא מהני קציצה על שבת גופא, דאפילו להשאל לאינו יהודי אסור, - שנראה כפסק עמו או מכר לו (מ"ב י"ח, סימן רמ"ו שו"ע ב"מ א"א ו').</p>
<p>כד. ליתן אגרת לאינו יהודי בערב שבת, שהאינו יהודי יתן אותו על הפאצ"ט בשבת.</p>	<p>במקום הפסד גדול יש להתיר ליתן אגרת לאינו יהודי בשבת להוליכו, דהיינו על הפאצ"ט בשבת על ידי אינו יהודי (מ"ב י"ח).</p>	<p>דהוי שבות דשבות במקום פסידא, דמותר (מ"ב י"ח).</p>	<p>שלא במקום הפסד יש להחמיר אפילו בערב שבת, שלא יתן אגרת לאינו יהודי, שהאינו יהודי יתן אותו על הפאצ"ט בשבת, אפילו בקצץ (מ"ב י"ח).</p>	<p>שהרי מיוחד לו מלאכתו על שבת (מ"ב י"ח).</p>
<p>כה. לשלוח האגרת על הפאצ"ט (כחיים דואר).</p>	<p>מותר ליתן האגרת על הפאצ"ט בערב שבת, וכל שכן דמותר קודם לכן (מ"ב י"ח).</p>	<p>דעל הפאצ"ט תמיד קצץ, דאפילו אינו משלם כאן מכל מקום ישלם מי שנשלח לו (מ"ב י"ח).</p>	<p>אסור ליתן בשבת לשלוח האגרת על הפאצ"ט (כחיים דואר).</p>	<p>דבשבת אסור אפילו הולך האינו יהודי מעצמו, או קצץ לו שכרו מבעוד יום (מ"ב י"ח).</p>
<p>כו. לשלוח אגרת על ידי אינו יהודי, ששכר לו לשנה או יותר לכל מלאכות.</p> <p>סעיף ו'</p>	<p>מותר לשלוח אגרת מיום חמישי וקודם לכן, על ידי אינו יהודי אפילו כששכר לו לשנה או יותר לכל מלאכות, אפילו אינו יכול להגיע קודם שבת, - אפילו לדעת המחבר - וכתב השו"ע הרב דמותר אפילו שלא בעת הצורך (מ"ב י"ט שו"ע הרב י').</p>	<p>- דלא פסיקא לה להמחבר דאינו חשוב קצץ, כיון דיש מתירים בשכיר שנה שעושה מלאכה בשביל ישראל כמו שנתבאר בסימן רמ"ה, ולכן סמך המחבר על היש מתירין מיום חמישי וקודם לכן בלא קצץ. - והשו"ע הרב כתב ואף על פי שאין דבריהם עיקר, מכל מקום יש לצרף דבריהם לדברי האומרים שבד' וה' מותר לשלוח אגרת בכל ענין, אף על פי שלא קצץ כלל, ולסמוך על זה להקל לגמור, אף שלא בעת הצורך (בה"ל לשנה באה"ט ה' שו"ע הרב י').</p>	<p>אסור לשלוח אגרת ערב שבת על ידי אינו יהודי ששכר לו לשנה או יותר לכל מלאכות להגיע קודם שבת, כמו שנתבאר בסימן רמ"ד שהעיקר כהאוסרין בזה (שו"ע ו' שו"ע הרב י').</p>	<p>דמה שהוא שכירו לשנה לא נחשב כקציצה, ודינו בכל הפרטים כמבואר לעיל בסעיף א' בלא קצץ, אלא דבזה מקילין דאין אסור אלא בערב שבת, דכל ההיתר קציצה שאין נפקא מינה לישראל אם יעשה בשבת או ביום אחר, אבל כששכיר לכל מלאכות וודאי שיצטרך למחר למלאכה אחרת, ואם כן מרייח הישראל במלאכת האינו יהודי בשבת, והוזה ליה כשלוחו (מ"ב כ' בה"ל לשנה).</p>
<p>כז. לשלוח אגרת על ידי אינו יהודי ששכר לו לשנה או יותר רק לשלוח אגרת.</p>	<p>יש מתירין לשלוח אגרת אפילו בערב שבת על ידי אינו יהודי ששכר לו לשנה או יותר אם לא שכרו רק לשליחות אגרת, וכן מתיר השו"ע הרב על דרך שנתבאר בסימן רמ"ד (דמ"א ו' סימן מ"ד שו"ע ה').</p>	<p>כמו שנתבאר לעיל סימן רמ"ד היינו דעה הראשונה שם, דסבירא להו דהוה נחשב כקצץ (דמ"א מ"ב כ').</p>	<p>אפילו לדעת היש מתירין לשלוח אגרת בערב שבת על ידי אינו יהודי ששכר לו לשנה או יותר אם לא שכרו רק לשליחות אגרת, אסור לומר לו שילך בשבת (מ"ב כ').</p>	<p>דאז נעשה שלוחו (מ"ב י').</p>

סימן רמ"ח דיני המפליג בספינה וההולך בשיירה בשבת

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
<p>א. להפליג בספינה בימים המלוחים, לדבר הרשות.</p> <p>סעיף א'</p>	<p>כתב הרמ"א מותר להפליג בספינה בימים המלוחים, אפילו לדבר הרשות, כשמפליג משלשה ימים קודם שבת או קודם לכן, אפילו אין בגובה המים י' טפחים, - ואפילו במקום שיצטרך הישראל לעשות אחר כך מלאכה בשבת להוליך הספינה, היינו דאין לו למנוע מחמת זה מלישב בספינה כשהוא קודם ג' ימים (ש"ע א' מ"ב בהקדמה א' ט').</p>	<p>כיון שהתחיל קודם ג' ימים, ואיסור תחומין אינו אלא מדבריהם, לא רצו להחמיר כל כך לאסור כשנכנס לספינה קודם ג' ימים, כיון שהוא אינו עושה כלום והספינה היא שמולכה אותו מתוך לתתום, - שהרי עכשיו הוא נכנס בהיתר, וכשיגיע השבת ויצטרך לעשות מלאכה מפני פיקוח נפש מותר הוא ואין כאן חילול. ואותן הפוסקים דס"ל דהטעם הוא משום מלאכה או משום תחומין, מה שחילק הברייטא לדידהו בין תוך ג' ימים לקודם ג' ימים, הוא משום דשלשה ימים קודם שבת מקרי קמא שבתא, וחל עליו להזהר שלא יבוא לידי חילול שבת, אבל קודם ג' ימים דהם מקרי בתר שבת העבר, עדיין לא חל עליו אזהרת שבת הבאה, ומותר להפליג בהם, ואז אף אם יצטרך אחר כך לבוא לידי חילול שבת משום פיקוח נפש מותר, ואפילו להדיעה שאסור להפליג בספינה הוא מפני שנראה כאלו צף וטש על פני המים בשבת, והוא אסור לכולי עלמא מפני גזירה שמא יעשה חבית של שיטין, וקודם ג' ימים מותר דעל ידי שהוצרך להפליג זמן הרבה קודם שבת אית ליה היכרא, ולא יבוא לעשות חבית של שיטין (מ"ב בהקדמה ז' ח' ש"ע הרב ד').</p>	<p>אסור להפליג בספינה בימים המלוחים לדבר הרשות פחות משלשה ימים קודם השבת. - ואפילו כשמפליג ג' ימים קודם שבת במקום שיצטרך הישראל לעשות אחר כך מלאכה בשבת להוליך הספינה, צריך לעשות כל מה שיכול שלא יצטרך בעצמו לחלל את השבת, כגון שיעשה על ידי אינו יהודי (וכדומה) (ש"ע א' מ"ב בהקדמה ט').</p>	<p>המ"ב בהקדמה כתוב דהרבה טעמים נאמרו על זה בפוסקים, א. יש אומרים הטעם שמא יצטרך הישראל לעשות מלאכה בעצמו בשבת משום פיקוח נפש במקום סכנה הוא, ב. שיעשה האינו יהודי בעל הספינה עבורו מלאכה בקשירת הקלע ושאר חילולים, ג. משום איסור תחומין, ד. יש אומרים מפני שנראה כאלו צף וטש על פני המים בשבת, והוא אסור לכולי עלמא, מפני גזירה שמא יעשה חבית של שיטין, וכדלקמן בסימן של"ט. והרי"ף סבירא ליה דעיקר האיסור משום ביטול מצות עונג שבת, דכל ג' ימים הראשונים יש להם צער מחמת נענוע הספינה, שגופו משתבר, וכדכתיב יתנונו כשכור, וגם מחמת סרחון העולה מן הימים המלוחין, ואין רוחו חזרת לבוא עד אחר ג' ימים שהורגל בזה, וכמו שכתב סעיף ב', וסבירא ליה דאי משום חשש מלאכה או תחומין ודאי היה אסור אף קודם ג' ימים, ולא היה מותר גם לדבר מצוה, אבל המחבר אף שנמשך בסעיף ב' אחר הרי"ף שהעתיק פירושו מכל מקום גם הוא סבירא ליה כהפוסקים דקודם ג' ימים שרי אף במקום שיצטרך אחר כך לבוא לידי חילול שבת על ידי מלאכה, וכמו שכתב סעיף ד', אלא דסבירא ליה דאף אי לא היה בו שום חשש מלאכה ותחומין, כגון שהיא כולה של אינו יהודי דכשנעשה בה מלאכה מסתמא אדעתיה דאינו יהודי נעשה, וגם היא במקום שעמוק יותר מעשה טפחים, דאין בזה משום איסור תחומין להרבה פוסקים, וכדלקמן בסימן ת"ד אפילו הכי אסור משום ביטול עונג שבת לחוד. - (ש"ע ב' מ"ב בהקדמה).</p>
<p>ב. להפליג בספינה בימים המלוחים, לדבר הרשות ערב שבת, אם הוא דרך מועט, כמו מצור לצידון, שאין ביניהם כי אם מהלך יום אחד.</p>	<p>מותר להפליג בספינה בימים המלוחים, לדבר הרשות ערב שבת בבוקר אם הוא דרך מועט כמו מצור לצידון שאין ביניהם כי אם מהלך יום אחד אם יש אפשרות שיהיה רוח טוב ויגיע קודם שבת (ש"ע א').</p>	<p>דכשיש רוח טוב הולכין ביום אחד, לכן מותר להלך בערב שבת לפי שאפשר שיהיה רוח טוב ולא יצטרך לילך בשבת (ש"ע א' מ"ב י"א).</p>	<p>אסור להפליג בספינה בימים המלוחים, לדבר הרשות ערב שבת אחר שעה או שתיים ביום. - וכמו כן אסור להפליג אפילו דרך מועט ערב שבת, שלא להפליג בערב שבת כלל (ש"ע א' מ"ב י').</p>	<p>דאם ימשך שעה ושתיים על היום אסור דלא יגיע לשם קודם השבת. - דאז דרך מועט בכלל האיסור שנהגו (ש"ע א' מ"ב י').</p>
<p>ג. להפליג בספינה בימים המלוחים, לדבר מצוה.</p>	<p>מותר להפליג בספינה אפילו בערב שבת, אם הולך לדבר מצוה, אפילו לא יקיים עונג שבת, ומכל מקום לכתחלה יפסוק עם הנכרי שישבות ולא ילך בשבת, כשלא יהיה אז חשש סכנה בדבר, - בין אם הוא מפליג מערב שבת בין מקום, ואם אחר כך לא ישובת וילך אף שאין חשש סכנה בדבר אין בכך כלום. - ולא מבעיא אם הספינה הולכת במקום שהמים עמוקים יותר מעשה טפחים דמותר, ואין לחוש ליציאת חוץ לתתום, - אלא אפילו יש מוקמות שהמים מועטין פחות מעשרה טפחים, גם כן מותר לצאת בערב שבת בספינה, ומותר אפילו הוא בענין שכשיגיע קרוב לעיר אפשר שיצטרך לילך חוץ לתתום מפני הסכנה, ואפילו הספינה הולכת בשביל ישראל, ואפילו יצטרך לעשות מלאכות גמורות האסורות מן התורה (ש"ע א' מ"ב א' ש"ע הרב ז').</p>	<p>דאף דבדאי לא יקיים עונג שבת על ידי זה, כמו שכתב המחבר בסעיף ב', אפילו הכי מותר, כיון דלצורך מצוה הולך, וקיימא לן דעוסק במצוה פטור מן המצוה. - כיון שהוא תוך ג' ימים הסמוך לשבת. - דקיימא לן אין תחומין למעלה מעשה טפחים. - דכיון שעכשיו מפליג בהיתר, לא גזרו חכמים כשהולך לדבר מצוה, אף שיצטרך אחר כך לחלל שבת מפני פיקוח נפש (מ"ב א' ב' ש"ע הרב ז').</p>	<p>אסור לו להפליג בספינה תוך ג' ימים שלפני השבת, לילך עמהם גם בשבת, כשהספינה מהלכת למטה מי' טפחים, אף על פי שהולך לדבר מצוה, אם אין שם חשש סכנה כשיצא מהספינה ולא ילך עמהם חוץ לתתום בשבת (ש"ע הרב ח').</p>	<p>דאסור לחלל שבת לצורך מצוה, אפילו בדבר שאין בו אלא איסור שבות מדברי סופרים, ולא התירו אלא אם כן הוא שבות דשבות, כמו שכתב בסימן ש"ז (ש"ע הרב ח').</p>
<p>ד. להפליג בספינה בימים המלוחים תוך ג' ימים לשבת, כשליכא חשש שיצטרך היהודי לעשות מלאכה בשבת, וליכא חשש תחומין.</p> <p>סעיף ב'</p>	<p>מותר להפליג בספינה אפילו בערב שבת, כשליכא חשש שיצטרך היהודי לעשות מלאכה בשבת, וליכא חשש תחומין, אם הולך לדבר מצוה, אפילו לא יקיים עונג שבת, רק צריך שיפסוק עם האיני יהודי שישבות, ואם אחר כך לא ישבות אין בכך כלום (ש"ע א' מ"ב א').</p>	<p>דהולך לדבר מצוה, הוה ליה עוסק במצוה שפטור ממצוה (מ"ב א').</p>	<p>אסור להפליג בספינה לדבר הרשות פחות משלשה ימים קודם השבת, אפילו כשליכא חשש שיצטרך היהודי לעשות מלאכה בשבת, וליכא חשש תחומין (ש"ע ב').</p>	<p>משום ביטול עונג שבת, שכל ג' ימים ראשונים יש להם צער ובלבול, ככ"ז (ש"ע ב').</p>

משבצות חיים		סימן רמז	חיים		כט
האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם	
ה. להפליג בספינה לדבר רשות, כשיש רק החשש שיצטרך היהודי מלאכה בשבת, וליכא חשש תחומין.	מוותר לו ליכנס בספינה קודם ג' ימים, אפילו אם הוא בענין שאפשר שיצטרך הישראל לחלל שבת בהולכת הספינה, אפילו במלאכה האסורה מן התורה מפני פיקוח נפש (שו"ע הרב ה').	שהרי עכשיו הוא נכנס בהיתר, וכשיגיע השבת ויצטרך לעשות מלאכה מפני פיקוח נפש מותר הוא, ואין כאן חילול (שו"ע הרב ה').	תוך ג' ימים קודם שבת אסור ליכנס לספינה כשהולך לדבר רשות, אפילו אם היא מהלכת למעלה מ' טפחים, אם יודע שיצטרך לחלל שבת מפני פיקוח נפש, אפילו בדבר שאינו אסור אלא מדברי סופרים (שו"ע הרב ה').	לפי שנראה כנכנס בכוונה למקום סכנה כדי שיחלל שבת אחר כך. ואין חששין הוששים להיכנס קודם ג' ימים, הוא לפי שג' ימים הראשונים שבשבע הן נקראים ימים שאחר השבת העבר, ואינם מתייחסים לשבת הבאה, לפיכך אינו מחוייב לזהר בהם שלא לעשות בהם דבר שיודע שיצטרך אחר כך לחלל שבת הבאה, שכשיגיע שבת ויצטרך לחללו מפני פיקוח נפש מותר הוא, ואין כאן חילול מה שאין כן בג' ימים האחרונים שבשבע, שנקראים ימים שלפני השבת, ומתייחסים לשבת הבאה, מחוייב הוא מדברי סופרים לזהר בהם שלא לעשות בהם דבר שיודע שיצטרך אחר כך לחלל השבת, שלא יתא נראה כאלו מתכוין בעשייתו כדי לחלל השבת אחר כך (שו"ע הרב ה').	משום איסור תחומין (שו"ע א').
ו. להפליג בספינה לדבר רשות, כשיש רק החשש תחומין, וליכא חשש שיצטרך היהודי לעשות מלאכה בשבת.	אם נכנס לספינה קודם ג' ימים לפני השבת דהיינו בשלישי בשבת או קודם לכן, מותר לילך בה בשבת חוץ לתחום, אף אם ידוע לו שמהלכת למטה מ' טפחים, או אפילו למטה מג' טפחים (שו"ע הרב ה').	דכיון שאיסור תחומין אינו אלא מדבריהם, לא רצו להחמיר כל כך לאסור כשנכנס לספינה קודם ג' ימים, כיון שהוא אינו עושה כלום, והספינה היא שמוליכה אותו מחוץ לתחום (שו"ע הרב ה').	אסור ליכנס בתוכה בתוך ג' ימים שלפני השבת, אפילו אם היא מהלכת למעלה מ' טפחים, ואפילו אם ידוע לו שלא יצטרך לחלל השבת כלל, שהנכרים עושים הכל, מכל מקום אסור אם עיקר ההליכה של הספינה הוא בשביל ישראל, כגון שרובה ישראל, אף על פי שהם עוסקים מעצמם בלא אמירת ישראל, והם מתכוונים לטובתם לקבל השכר שקצצו להם בעד שיוליכו אותם למחוז חפצם, והרי הם קבלנים לכך ומותר להניח לקבלן שיעשה מלאכתו בשבת (שו"ע הרב ה').	לפי שמה שהנכרים עוסקים בהולכת הספינה בשבת, יש בזה איסור גמור, שהישראל נהנה בשבת עצמה מנוף המלאכה שעושה הנכרי בשבילו בשבת, והרי כל המלאכה נקראת על שם הישראל, שאף על פי שהנכרי מתכוין כדי שיוע לו טובה מזה, מכל מקום כיון שעכשיו בשעת עשיית המלאכה יש לישראל הנאה ממנה, הרי היא נעשית בשבילו יותר מבשביל הנכרי, שהנכרי גם כן מתכוין בשביל הישראל, אלא שעושה כן בעד השכר שיתן לו, ואינו דומה לקבלן המתקן כלים לישראל בשבת שאין הישראל נהנה בשבת עצמה מנוף מלאכה זו אלא לאחר השבת כשיגמרום וישתמש בהם (שו"ע הרב ז').	דמסתפק אי מעכב או לא. - דסבירא ליה שהפסיקא מעכב (שעה"צ א').
ז. להפליג בספינה כשעיקר ההליכה של הספינה הוא בשביל ישראל, כגון שרובה ישראל.	מותר להפליג בספינה קודם ג' ימים, אפילו כשעיקר ההליכה של הספינה הוא בשביל (שו"ע הרב ז').	דמה שאין חוששים לחלל השבת כשמפליג ג' ימים קודם שבת הוא, לפי שג' ימים הראשונים שבשבע הן נקראים ימים שאחר השבת העבר, ואינם מתייחסים לשבת הבאה, לפיכך אינו מחוייב לזהר בהם שלא לעשות בהם דבר שיודע שיצטרך אחר כך לחלל שבת הבאה, שכשיגיע שבת ויצטרך לחללו מפני פיקוח נפש מותר הוא, ואין כאן חילול, מה שאין כן בג' ימים האחרונים שבשבע, שנקראים ימים שלפני השבת, ומתייחסים לשבת הבאה, מחוייב הוא מדברי סופרים לזהר בהם שלא לעשות בהם דבר שיודע שיצטרך אחר כך לחלל השבת, שלא יתא נראה כאלו מתכוין בעשייתו כדי לחלל השבת אחר כך (שו"ע הרב ה').	העו"ש מסתפק אם מותר להפליג בספינה תוך ג' ימים לשבת לדבר מצוה, אם אי אפשר לו לפסוק עם האינו יהודי שישבות, כגון שהאינו יהודי אומר לו שלא ישבות. - ולדעת המג"א אסור לו לילך (שעה"צ א').	דמסתפק אי מעכב או לא. - דסבירא ליה שהפסיקא מעכב (שעה"צ א').	
ח. להפליג בספינה תוך ג' ימים לשבת לדבר מצוה, כשאי אפשר לו לפסוק עם האינו יהודי שישבות, מעכב, וכתב השו"ע הרב דיש להקל כן, אם יש חשש שתבטל המצוה שהולך אליה מחמת איחור דרכו, וכן יש להקל בשעת הדחק, אם אי אפשר בקל למצוא ספינה לאחר השבת להפליג בה (מ"ב ז' שו"ע הרב א').	רוב האחרונים הסכימו דמותר לו להפליג בספינה תוך ג' ימים לשבת לדבר מצוה, כשאי אפשר לו לפסוק עם האינו יהודי שישבות, והפסיקה אינו מעכב, וכתב השו"ע הרב דיש להקל כן, אם יש חשש שתבטל המצוה שהולך אליה מחמת איחור דרכו, וכן יש להקל בשעת הדחק, אם אי אפשר בקל למצוא ספינה לאחר השבת להפליג בה (מ"ב ז' שו"ע הרב א').	דרוב האחרונים הסכימו, דהפסיקה הוא רק למצוה בעלמא, ואינו מעכב (מ"ב ג').	לדעת המג"א אסור להפליג בשבת אפילו לדבר מצוה, - וכתב השו"ע הרב דאסור לו ליכנס בספינה בשבת עצמה, אף על פי שהולך לדבר מצוה, אפילו מהלכת למעלה מ' טפחים, ואפילו לילך לתוך התחום, ואפילו היא מהלכת בשביל נכרים (מ"ב ב' שו"ע הרב ט').	דבשבת לא יוכל לפסוק עמו שישבות, ואסור לילך דהמג"א סבירא ליה דהפסיקה לעיכובא. - לפי שאסרו ליכנס כלל בספינה בשבת, אפילו אינה מהלכת כלל, אלא צפה על פני המים, כמו שיתבאר בסימן של"ט, לפי שנראה כאלו הוא עצמו צף ושט על פני המים, ואסור לשוט בשבת, משום גזירה שמא יעשה הבית של שייטין, שמלמדין את עצמן לשוט במים על חבית (מ"ב ב' שעה"צ א' שו"ע הרב ט').	
ט. להפליג בספינה בשבת לדבר מצוה, כשלא קנה שבייתה בהספינה בין השמשות.	יש שמצדדים לומר דאפילו בשבת מותר לדבר מצוה (מ"ב ב').	כיון שלדבר מצוה	באופנים שאסור להפליג בספינה בשבת, אסור להפליג בספינה אפילו ביום טוב שני (מ"ב ה').	באופנים שאסור להפליג בספינה בשבת, אסור להפליג בספינה אפילו ביום טוב (מ"ב ה').	
י. להפליג בספינה תוך ג' ימים ליום טוב, באופנים שאסור להפליג בספינה תוך ג' ימים לשבת.			באופנים שאסור להפליג בספינה בשבת, אסור להפליג בספינה אפילו ביום טוב (מ"ב ה').	באופנים שאסור להפליג בספינה בשבת, אסור להפליג בספינה אפילו ביום טוב (מ"ב ה').	
יא. להפליג בספינה ביום טוב, באופנים שאסור להפליג בספינה בשבת.			באופנים שאסור להפליג בספינה בשבת, אסור להפליג בספינה אפילו ביום טוב (מ"ב ה').	באופנים שאסור להפליג בספינה בשבת, אסור להפליג בספינה אפילו ביום טוב (מ"ב ה').	
יב. יום רביעי בשבת האם חשוב כלפני הג' ימים לפני השבת, להתירא. או כהג' ימים לפני שבת, לאסורא.	הגר"א כתב שמוכח בתוספתא ובירושלמי שיום רביעי מותר, ויום הרביעי אינו בכלל הג' ימים קודם השבת (מ"ב ד').	דסבירא ליה דהשלשה ימים קודם שבת, נחשבים עם השבת גופא (מ"ב ד').	לדעת המג"א בשם הרבה אחרונים אסור ביום רביעי כהג' ימים לפני שבת, וכן כתב השו"ע הרב (מ"ב ד' שו"ע הרב א').	דבפשטות ג' ימים קודם השבת, היינו מבינים רביעי בשבת (מ"ב ד').	

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
יג. להפליג בספינה, בספנה שמושכים אותה על ידי בהמות.	מותר להפליג בספינה שמושכים אותה על ידי בהמות קודם ג' ימים לשבת, אפילו אין בגובה המים י' טפחים, ואפילו במקום שיצטרך הישראל לעשות אחר כך מלאכה בשבת להוליך הספינה. - ולפי הרמ"א בסעיף ב' מותר להפליג בספינה שמושכים אותה על ידי בהמות בנהרות אפילו בתוך ג' ימים, כשליכא איסור תחומין, ולא יצטרך הישראל לעשות מלאכה בשבת (שו"ע א' מ"ב ו').	קודם ג' ימים לשבת הטעם כנ"ל. - שאין איסור במה שהבהמות מושכות הספינה בשפת הנהר, דאינו דומה ליושב בקרון שאסור להלך בו אפילו בתוך התחום, וזה שמא יחתוך זמורה להנהיג בה הבהמות, כמו שכתב בסימן ש"ה, לפי שהיושב בקרון קרוב הוא אצל הבהמות ודרך הוא שלפעמים הוא מנהיג הבהמות, אבל היושב בספינה רחוק הוא מנהיג הבהמות, ומוליכים את הספינה על ידי חבלים ארוכים, ואין דרכו לעולם להנהיג אותן (מ"ב ו' י"ח שו"ע הרב י"א).	לדבר הרשות אין מפליגין בספינה שבים פחות משלשה ימים קודם שבת, אפילו כשליכא איסור תחומין, ולא יצטרך הישראל לעשות מלאכה בשבת (שו"ע א' מ"ב ו').	משהו ביטל עונג שבת, שכל ג' ימים ראשונים יש להם צער ובלבול, כנ"ל (שו"ע ב').
יד. להולך שהבהמות מושכות, או להולך כשהבהמות מושכות הספינה בשפת הנהר. כשליכא איסור תחומין, ולא יצטרך הישראל לעשות מלאכה בשבת.	לפי הרמ"א בסעיף ב' מותר להפליג בספינה שמושכים אותה על ידי בהמות בנהרות אפילו בתוך ג' ימים אם לא היה איסור אחר, כגון בנהרות הנובעים ולמעלה מעשרה, וגם לא יצטרך הישראל לעשות מלאכה (שו"ע ב' מ"ב ו').	דאין איסור במה שהבהמות מושכות הספינה בשפת הנהר, רצה לומר דאם לא היה איסור אחר, כגון בנהרות הנובעים ולמעלה מעשרה, וגם לא יצטרך הישראל לעשות מלאכה, אין לאסור ליסע בספינה היכא שהבהמות מושכות הספינה, דאינו דומה ליושב בקרון והבהמה מושכת אותו, דאסור שמא יחתוך זמורה להנהיג, אבל הכא הבהמות הולכות ברחוק ממנו, ועל כן מותר אפילו בתוך ג' ימים (שו"ע ב' מ"ב ו' י"ח).	אסור ליסע בשבת בקרון שהבהמה מושכת אותו, אפילו אם ישב בהקרון קודם ג' ימים לשבת (מ"ב י"ח).	גזירה מדרבנן, שמא יחתוך זמורה להנהיג (מ"ב י"ח).
טו. להפליג בנהרות, תוך שלשה ימים קודם השבת, לדבר הרשות.	מותר להפליג בספינה בנהרות אפילו בערב שבת, אפילו לדבר הרשות, אם הספינה הולכת בשביל אינם יהודים, ואין צריך לפסוק עמו שישבות. - וגם שהספינה יהיה למעלה מ', או על כל פנים הוא מסופק אם היא מהלכת למעלה מ' טפחים או למטה מ' טפחים. - וגם לא יצטרך הישראל לעשות מלאכה בשבת (שו"ע ב' מ"ב י"ב).	דאחד מהטעמים שאין מפליגין בספינה שלשה ימים קודם השבת, דיש להם צער ובלבול בג' ימים הראשונים, אבל בנהרות אין שום צער למפליגין בהם, ולפיכך מותר להפליג בהם אפילו בערב שבת. - דכיון תחומין דרבנן הוא, ואפילו תחומין ד"ב מיל, דבימים ונהרות אין בהן איסור דאורייתא לדברי הכל, שאין דומין לדגלי מדבר שהיתה ביבשה, לפיכך תלין בספיקו להקל, ואמרינן דעמוק עשרה טפחים מקרקע הספינה לקרקע המים, ואין תחומין למעלה מעשרה, לפי שיש ספק אם יש איסור תחומין למעלה מ' טפחים, אפילו ב"ב מיל ביבשה, כמו שכתב בסימן ת"ד, וכיון שעל פני המים אין איסור תחומין אפילו י"ב מיל אלא מדברי סופרים לדברי הכל, אם כן הרי זה ספק דברי סופרים שהולכין בו להקל בכל מקום (שו"ע ב' מ"ב י"ב שו"ע הרב ד').	אסור להפליג בספינה בנהרות תוך שלשה ימים קודם השבת אפילו לדבר הרשות, - אם יודע שיצטרך לעבור על איסור תחומין, דהיינו שיצא חוץ לתחום בשבת כשידוע שאין בעמקם של הספינה עשרה טפחים, אף על פי שהמים עמוקים עשרה, אם הספינה משוקעת במים ואין בין קרקע הספינה לקרקע המים י' טפחים. - או כשיצטרך הישראל לעשות מלאכה בשבת אפילו איסור רק דרבנן (שו"ע ב' מ"ב י"ב ט"ז).	דשלשה ימים קודם השבת שייכים לשבת הבא וחל עליו להזהר שלא יבא לידי חילול שבת. - משהו איסור תחומין - (שו"ע ב' מ"ב ח').
טז. היושב בספינה למעלה מעשרה מקרקעית המים, וקרקע הספינה סמוך לקרקע הנהר בתוך י' טפחים. שיהא אסור משום איסור תחומין.	יש אומרים שאין איסור משום איסור תחומין כשהוא יושב למעלה מ' טפחים מקרקעית המים, ואין רגליו תלויות למטה מ' טפחים, אפילו קרקע הספינה סמוך לקרקע הנהר בתוך ה' טפחים, ולדעת הרמ"ב יש לסמוך על דבריהם כשהוא צריך לכך, וכן כתב השו"ע הרב (מ"ב י"ד שו"ע הרב ג').	כיון שהוא למעלה מ' מקרקעית המים (מ"ב י"ד).	לדעת מג"א יש איסור תחומין אפילו אם הוא יושב בספינה במקום גבוה שהוא למעלה מ' מקרקעית המים (מ"ב י"ד).	כיון שהספינה רחבה ארבעה וניחא להילוך, כעומד למטה דמיא (מ"ב י"ד).
יז. להפליג בספינה בשבת, היכא דמותר להפליג מערב שבת.	מותר להפליג בספינה בשבת היכא דמותר להפליג מערב שבת כשנוכח בספינה מערב שבת וקנה בה שבייתה. ויש אומרים דמותר אפילו יצא מן הספינה אחר בין השמשות רק שיזהר לחזור לאותה ספינה שקנה בה שבייתה ולא יכנס לספינה אחרת. - ויש אומרים דלכתחילה יסדר שלחן בספינה וידליק שם נרות ואחר שישבות שבייתה יעשה גם קידוש ואחר כך יכול לילך לביתו ולנים שם ולמחר יחזור לספינה, - וכתב הרמ"א דכן נהגו בקצת מקומות, ואין למחות, וכתב השו"ע הרב דאין למחות בידם אף שהעיקר כסברא הראשונה (שו"ע ג' שו"ע הרב ט').	דמאחר שקנה בה שבייתה מערב שבת, מותר אחר כך ליכנס בה בשבת ולהפליג, דהספינה הוה ליה כביתו, ואינו נראה כשט שהולכת גם בשבת ונראה כשט, לא גזרו חכמים, כיון שהוא אינו עושה כלום בשבת, שמאליו הוא שט על ידי כניסתו לתוכה מערב שבת שהיא שעת היתר, ולפיכך אפילו אם היא מפלגת מהיבשה בשבת עצמו אין בכך כלום, כיון שנוכח לתוכה מערב שבת. - דהיינו שגם לדעת זו בעינן שישב שם כל בין השמשות, אלא שסוברין דלכתחילה נכון לעשות שם גם כן קידוש ולאכול מעט, כדי לפרסם הדבר שקנו שם שבייתה, ולא יבואו לחשדו, - כיון שיש להם על מי שיסמכו (מ"ב כ"ב כד שו"ע הרב ט').	לדעת המחבר אסור לחזור לתוך הספינה בשבת אפילו היכא דמותר להפליג מערב שבת וקנה בה שבייתה מערב שבת, אם יצא מהספינה אחר בין השמשות. ולכולי עלמא אסור להפליג בספינה בשבת אפילו היכא דמותר להפליג מערב שבת, אם לא קנה בה שבייתה, היינו שלא ישב בה כל בין השמשות עד שתחשך. - וכמו כן אסור להפליג בספינה בשבת בספינה שריבה ישראל (שו"ע ג' מ"ב כ"א באה"ל וכן שו"ע הרב ט').	דאם יצא או לא קנה בה שבייתה אסור ליכנס בה בשבת לפי שנכניסה זו שבשבת יש בה איסור משום שט על פני המים וזה אסור כמו שכתב סימן של"ט, - שצריכים להזהר כשישב שם בספינה כל בין השמשות עד שתחשך ולא יצא ממנה כלל באמצע בין השמשות, שכל רגע ורגע שבבין השמשות יש ספק שמא הוא תחלת הלילה, וברגע של תחלת הלילה צריך להיות בספינה. - שהאינו יהודי עושין המלאכות בשביל ישראל (מ"ב כ"א שו"ע הרב ט').

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
י. לצאת מהספינה בשבת כשהגיע להיבשה. כשהלך הספינה בשבת רחוק מהיבשה שהגיע.	אם הגיע שבת בספינה להיבשה, מותר לילך במקום שהגיע על היבשה עד אלפים לכל רוח, אם היה הספינה לעולם למעלה מעשרה מקרקעית הים, ובספינה תלינן לקולא, וגם לא יצא מהספינה מעת שקנה שבייתה (מ"ב כ"ב).	כיון שמעולם לא יצא מהתחום, שאין תחומין למעלה מ' טפחים (מ"ב כ"ב).	אם הגיע שבת בספינה להיבשה אסור לצאת ליבשה אפילו נכנסה לתוך עיר המוקפת חומה לדירה, ואסור לזוז מד' אמותיו, אם יצא מהספינה מעת שקנה שבייתה, או כשהיתה הקרקעית הספינה למטה מעשרה לקרקעית המים, והלך הספינה בשבת רחוק אלפים מהיבשה שהגיע (מ"ב כ"ב שו"ע הרב ט').	שאז מתחיל התחומין ממקום שיצא או ממקום שלמטה מעשרה בספינה, דאינו מועיל הקנין שבייתה על הספינה אפילו לדעת הרמ"א הנ"ל אלא שיהיה מותר לכנוס בהספינה בשבת, אבל כשמגיע אחר כך ליבשה אסור לו לזוז מד' אמותיו, כמו שכתב בסיומן ות"ד (מ"ב כ"ב).
יט. לילך בספינה גופא בשבת כשקנה שבייתה בספינה.	אם קנה שבייתה ערב שבת בספינה מותר להלך בספינה גופא את כולה, אפילו אם יצא מבערב לביתו אחר שקנה שבייתה (מ"ב כ"ב).	כיון ששבת באויר מחיצות מבעוד יום (מ"ב כ"ב).		
כ. לקנות שבייתה בספינה ערב שבת, כשחל יום טוב בערב שבת.	מותר לקנות בה שבייתה ערב שבת, אפילו אם חל יום טוב בערב שבת (מ"ב כ"ב).	דאין בזה משום הכנה מיום טוב לשבת (מ"ב כ"ב).		
כא. לקנות שבייתה בספינה ערב שבת, כדי להפליג ביום טוב שאחר השבת או להיפך או בשני ימים טובים.	בב' ימים טובים של ראש השנה, יכול לקנות שבייתה בערב יום טוב הראשון אף ליום טוב השני (שו"ע הרב י').		אם קנה שבייתה בערב שבת אינה מועלת ליום טוב שאחר השבת, וכן אינו מועיל לשבת הקנין שבייתה שקנה מעיום טוב, וצריך לחזור ולקנות שבייתה בבין השמשות של מוצאי שבת ליום טוב, וכן הדין בב' ימים טובים של גלויות (מ"ב כ"ג שו"ע הרב י').	
כב. לצאת בשיירא במדבר כשצריכין לחלל שבת מפני הסכנה. דמפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם.	ביום ראשון וביום שני וביום בשלישי מותר לצאת לצאת בשיירא במדבר אפילו כשצריכין לחלל שבת מפני הסכנה, וכתב השו"ע הרב דאין למחות ביד המקילין, אפילו שבוודאי יבואו לידי חילול (שו"ע ד' שו"ע הרב י').	דהימים אלו נקראים על שם שבת העבר, ואין צריך להזהר עתה שלא יבוא לידי חילול שבת הבא (שו"ע ד' מ"ב כ"ו כ"ז).	בשלושה ימים קודם שבת אסור לצאת בשיירא במדבר כשצריכין לחלל שבת מפני הסכנה, כשצריכין לחלל שבת אפילו כשהוא רק באיסור דרבנן, ובכלל זה גם כן ליל שלישי אור ליום רביעי. - ובכנה"ג כתב בשם הריב"ל דכשיודע בוודאי שיבוא לידי חילול שבת, אסור אפילו מתחילת השבוע, אפילו לדבר מצוה. וכתב השו"ע הרב דיש להחמיר כדבריהם, אבל אין למחות ביד המקילין, הואיל ויש להם על מי שיסמכו (שו"ע ד' מ"ב כ"ה כ"ו כ"ז שו"ע הרב י').	דשלושה ימים קודם השבת שייכים לשבת הבא, וחל עליו להזהר שלא יבוא לידי חילול שבת, והרי כמתנה לחלל שבת, - דלילה שייך ליום רביעי. - דסבירא ליה לא התירו לדבר מצוה או קודם ג' ימים שלפני השבת אלא להפליג בספינה שאין שם ודאי גמור שיצטרך לחלל שבת, שאפשר כשיגיע השבת יגיעו לנמל אחר ויעמדו שם כל השבת, ואזי לא יחללו בעשיית מלאכה ולא בתחומין, אף על פי שאין במים עומק י' טפחים, אף על פי שקרוב לוודאי הוא שיצטרך לחללו, הקילו חכמים קודם ג' ימים או לדבר מצוה אפילו בתוך ג' ימים, אבל כשהוא ודאי גמור שיצטרך לחללו לא הקילו כלל בשום ענין (מ"ב ח' באהל"ל וביום שו"ע הרב י').
כג. לחלל שבת כשיצא בשיירא במדבר, וצריכין לחלל שבת מפני הסכנה.	מותר לחלל שבת אם יארע כשיצא בשיירא במדבר שצריך לחלל שבת, ואין כאן חילול (שו"ע ד').	מפני פיקוח נפש, רצה לומר כיון דממילא נסבב הדבר לבסוף ובאונס של פיקוח נפש אין כאן חילול (מ"ב כ"ז).	כשיודע שבוודאי יבוא לידי חילול, סומכין עכשיו שמסכנים בעצמם קצת שלא לחלל שבת. - וכן צריך לעשות כל מה שיכול לעשות שלא יצטרך בעצמו לחלל את השבת, כגון לעשותו על ידי אינו יהודי וכדומה (מ"ב ט' כ"ו).	כדי שלא יהי איסור למפרע על מה שיצא, כיון שיש אומרים דכשיודע בוודאי שיבוא לידי חילול אסור אפילו מתחילת השבוע. - דפשיטא דמחויב לעשות כן (מ"ב ט' כ"ו).
כד. להבטיח לשיירא בעת שמשתתף עמם, שיסייעם באיזה עשיית מלאכה בשבת.			לכולי עלמא אסור להבטיח לשיירא בעת שמשתתף עמם שהוא שיסייעם באיזה עשיית מלאכה בשבת, ואפילו במלאכה דרבנן, אף שעל ידי זה תתבטל הנסיעה שלו, שלא ירצו להשתתף עמו, ואפילו אם הוא דבר מצוה (מ"ב כ"ז).	פשוט דהרי הוא מתנה בהדיא לחלל את השבת (מ"ב כ"ז).
כה. לצאת כשצריכים לחלל שבת, כשהעולה לארץ ישראל.	מותר להעולה לארץ ישראל, לצאת בשיירא אם נודמנה לו שיירא, אפילו בערב שבת, רק שצריך לפסוק עמהם שישבות בשבת, ואם אחר שיהיו במדבר לא ירצו לשבות עמו, יכול ללכת עמהם חוץ לתחום מפני פקוח נפש (שו"ע ד').	כיון דדבר מצוה הוא, יכול לפרוש (שו"ע ד').	אם אינם רוצים לפסוק לישבות בשבת, לא ילך עמהם אפילו בתחילת השבוע, אפילו הולך בדבר מצוה (מ"ב כ"ט באהל"ל ופוסק).	דהפסיקא בחשש שיעבור איסור דאורייתא לעשות מלאכה לחלל שבת בידיים הוא לעיכובא (באהל"ל ופוסק).

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
ג. העולה לארץ ישראל על מנת להחזיר, שיחשב הולך לדבר מצוה.	יש אומרים דהעולה לארץ ישראל, אפילו על מנת להחזיר, חשוב הולך לדבר מצוה (מ"ב כ"ח).	דלהלן בה הילך ד' אמות נמי הוי מצוה, שהרי אמרו חכמים כל המהלך ד' אמות בארץ ישראל מובטח לו שהוא בן עולם הבא, ובפרט לפי מה שהקיל רמ"א בסוף הסימן בהג"ה, ודאי דגם זה הוא בכלל דבר מצוה (מ"ב כ"ח שו"ע הרב י"ג).	יש אומרים דהעולה לארץ ישראל לא חשוב הולך לדבר מצוה (מ"ב כ"ח).	דס"ל דוקא אם הולך כדי להתיישב בה, חשוב הולך לדבר מצוה (מ"ב כ"ח).
ז. ללכת חוץ לתחום בשבת, אם אחר שיצא בשיירא למדבר אינם רוצים לשבות עמו.	היוצא בשיירא למדבר ואחר שיהיו במדבר לא רצו לשבות עמו, ובדיעבד אפילו יצא בערב שבת לטייל והגיע למקום שיש לו חשש סכנה להפרד מהשיירא יכול ללכת עמהם חוץ לתחום אפילו חוץ ל"ב מיל, - וכן אם מתיירא להתעכב במדבר שומא יפגשו בו חיות רעות, או יפגעו בו לסטים ויגזלו ממנו בהמתו ולא יוכל ללכת ברגליו ויסתכן, או יקחו ממנו ולא יוכל להחיות את עצמו במדבר, או שיקחו ממנו מלבושיו בזמן הקור, יכול ללכת אפילו חוץ מ"ב מיל עד שיגיע למקום שאין שם שוב חשש סכנת נפשות, ויפרד מהם (שו"ע ד' מ"ב ל"א שו"ע הרב י"ד).	מפני פיקוח נפש, - דכולם הוא בכלל ספק פיקוח נפש (שו"ע ד' מ"ב ל"א).	היוצא בשיירא למדבר ואחר שיהיו במדבר לא רצו לשבות עמו, כשמגיע למקום שאין שם סכנת נפשות צריך להפרד מהם ולשבות שם, ולא ילך עמהם. - ואפילו הוא סמוך לעיר, לא יכנס לתוכה כשיצא שלא ברשות (מ"ב ל"א שו"ע הרב י"ד).	- לפי שאין לו שם אלא ד' אמות כדי היוצא חוץ לתחום (שו"ע הרב י"ד).
ח. ההולך בשיירא, ויצא לחוץ התחום בשבת, ומפני פיקוח נפש, ונכנס לעיר. שיהיה מותר לילך בכל העיר. או אם הניחוהו מחוץ לעיר, שיהיה לו אלפים לכל (מ"ב ל"ב).	ההולך בשיירא לדבר מצוה גמורה, ויצא לחוץ התחום בשבת מפני פיקוח נפש. - או אם יצא קודם שלשה ימים לשבת, אפילו לדבר הרשות, ויצא לחוץ התחום בשבת מפני פיקוח נפש. - או שלא היה בקי בהלכה, והיה סבור שמותר לצאת בתוך שלשה ימים אף לדבר הרשות, ויצא לחוץ התחום בשבת מפני פיקוח נפש, ונכנס לעיר אחת בשבת, מותר להלך את כולה ואלפים אמה לכל רוח סביבותיה, ואפילו אם קודם שהגיע לעיר לא היה לו שם חשש סכנה, מותר ליכנס לעיר אם הוא בתוך אלפים לעיר וילך כל העיר (שו"ע ד' מ"ב ל"ב שו"ע הרב י"ד).	דכיון דבאונס יצא חוץ לתחום מפני פיקוח נפש, וגם מתחלתו לדבר מצוה נפק. - דכיון דברשות נפק, על כן לא הוי כשאר יצא חוץ לתחום דאין לו אלא ד' אמות, כיון דהשתא היה צריך לצאת מפני פיקוח נפש יש לו אלפים אמה לכל רוח. - כיון שבתחלת יציאתו לא יצא באיסור במתכוין והוא ליה שוגג, ואחר כך כשהגיע השבת היה במקום סכנה, ומה שהלך בשבת חוץ לתחום דינו כיוצא חוץ לתחום כדי להציל נפשות, שיש לו שם אלפים אמה לכל רוח, כמו שיתבאר בסימן ת"ז (מ"ב ל"ב ל"ג שו"ע הרב י"ד).	ההולך בשיירא ויצא לחוץ התחום בשבת מפני פיקוח נפש ונכנס לעיר, או אם הניחוהו מחוץ לעיר, אף שעתה היה מותר לו ללכת עמהם חוץ לתחום מפני פיקוח נפש, אין לו אלא ד' אמות, אם יצא מתחלה לדבר הרשות בתוך שלשה ימים לשבת, ולא יצא לדבר מצוה גמורה. - ואפילו אם יצא לסחורה או לראות פני חבריו, הרי זה כיוצא לדבר הרשות ממש לענין זה, אף על פי שיש אומרים שמקרי צורך מצוה (מ"ב ל"ב ל"ג שו"ע הרב י"ד).	כיון שעבר מתחלה על דעת חכמים במה שיצא תוך ג' ימים, הרי הוא כשאר יוצא חוץ לתחום דאין לו אלא ד' אמות. - דאף דדעת ההג"ה שגם זה מקרי צורך מצוה, מכל מקום לענין שיהיה יכול להלך בתוך כל העיר, וכן במה שכתב המחבר ואפילו וכו' יש לו אלפים לכל רוח, אין לסמוך על זה, כיון שהרבה פוסקים חולקין על זה (מ"ב ל"ב ל"ג).
ט. ההולך לסחורה או לראות פני חבריו או ההולך לטייל. האם חשוב הולך לדבר מצוה.	כתב הרמ"א יש אומרים דכל מקום שאדם הולך לסחורה, אפילו יש לו מזונות, והולך לסחורה להרוחה. או לראות פני חבריו, חשוב דבר מצוה. ועל כן נהגו בקצת מקומות להקל בענין הפלגת הספינות והליכת שיירא תוך שלשה ימים, - וכתב הרמ"א שאין למחות בידן (שו"ע ד' מ"ב ל"ד).	דס"ל דאינו חשוב דבר הרשות רק כשהולך לטייל. - כי חשובים הכל לדבר מצוה, - הואיל ויש להם על מי שישמוכו (שו"ע ד').	ההולך לטייל לכולי עלמא חשוב דבר הרשות. - ולדעת המג"א אין להקל בהליכת שיירא לסחורה או לראות פני חבריו, לחושבו לדבר מצוה. - ולדעת המ"ב אין כדאי לכתחילה להקל במקום שלא נהגו להקל. - והשו"ע הרב כתב אם הולך בתוך ג' ימים לסחורה או לראות פני חבריו יש למחות בידו (מ"ב ל"ה ל"ו שו"ע הרב י"ג).	- דהמג"א סבירא ליה דאסור אפילו קודם ג' ימים אם יודע שיחלל שבת. - דכמה פוסקים סוברים דבעינן מצוה גמורה. - הואיל ורבו האוסרים שאין זה חשוב דבר מצוה כלל. - (מ"ב ל"ו מחצית השקל סק"פ).
י. ההולך לגבות מעות מאינו יהודי שהוא גוסס, כל עוד שאינו חולה, האם חשוב הולך לדבר מצוה.	הא"ר מיקל להפליג תוך שלשה ימים לשבת עבור לילך לגבות מעות מאינו יהודי שהוא חולה, כל עוד שאינו גוסס כדבר מצוה (מ"ב ל"ד).	דסבירא ליה שלא גרע מההולך לסחורה (מ"ב ל"ד).	לדעת המג"א אסור להפליג תוך שלשה ימים לשבת עבור לילך לגבות מעות מאינו יהודי שהוא חולה, כל עוד שאינו גוסס (מ"ב ל"ד).	דסבירא ליה דכל עוד שאינו גוסס לא מקרי פסידא ודאית (מ"ב ל"ד).

סימן דמט
דינים השייכים לערב שבת

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
א. לילך ברגליו ערב שבת, יותר משלש פרסאות. <div>סעיף א'</div>	מותר לילך ערב שבת ברגליו יותר משלש פרסאות, אם המקום שכלו השלש פרסאות אי אפשר לו להכין צרכי שבת, וכתב שו"ע הרב דאז גם מוטב שילך אפילו כמה פרסאות. – וכן מותר לילך ערב שבת ברגליו יותר משלש פרסאות, אם המקום שכלו השלש פרסאות אינו מקום ישוב בטוח, אפילו יש עמו צדה כדי צרכי שבת, ומותר לו ליסע משם עד שיבוא למקום בטוח. – וכן מותר לילך ערב שבת ברגליו יותר משלש פרסאות, אם שלח להודיעם שהוא הולך לשם, או שהודיעם קודם נסיעתו מביתו. (שו"ע א' מ"ב ד' ה' שו"ע הרב א' ב').	דממילא אי אפשר להכין לו הצרכי שבת, – דאם ילך אולי יגיע למקום שיוכל להכין שם צרכי שבת, או שאחרים יכינו לו, אבל אם ישאר שם שבדאי לא יוכל להכין. – דעמידה בדרך אינו מקום בטוח, דכל הדרכים בחזקת סכנה, ולכן אפילו יש עמו צדה כדי צרכי שבת מותר לו ליסע משם, עד שיבוא למקום בטוח. – דאז הם יכינו לו הצרכי שבת. (שו"ע א' מ"ב ד' ה' שו"ע הרב ב').	אסור לילך ערב שבת ברגליו יותר משלש פרסאות מתחלת היום, והוא קרוב לשליש היום כפי מהלך אדם בינוני י' פרסאות ביום, כשהוא בשוב במקום שיוכל להכין צרכי שבת, בין שהולך לבית אחרים, בין שהולך לביתו, והיינו למקום ששובת שם. – ואסור לילך יותר משלש פרסאות אף שהוא מכין שבביתו יהיה לו יותר עונג שבת. – ואפילו אם הוא בענין שאם ילך יותר יגיע לביתו, ובני ביתו אפשר ששמו אל לבם שזמא יבא היום, והכינו גם בשבילו. (שו"ע א' מ"ב א' ב' ג' שו"ע הרב א').	כדי שיעמוד לביתו בעוד היום גדול, ויוכל להכין צרכי סעודה לשבת. – דמכל מקום שזמא לא ידעו כלל מביאתו, ולא הכינו בשבילו. – דשמה לא שמו אל לבם כלל מביאתו, ולא הכינו לו כלום. (שו"ע א' מ"ב ג' שו"ע הרב א').
ב. לנסוע בעגלה או לרכוב על הסוס ערב שבת יותר משלש פרסאות.	מותר לנסוע בעגלה או לרכוב על הסוס ערב שבת הרבה יותר משלש פרסאות עד שלש היום, וכתב השו"ע הרב דהיינו ד' שעות וד' חומשים משעות בינוניות, שהן כ"ד למעת לעת. – ובהב"ח משמע להקל בנוסע בעגלה, אפילו אחר חצות היום. (מ"ב א' שו"ע הרב ג').	כיון דהנסוע בעגלה או הרכוב על הסוס נוסע במהרה, ושליש היום, הוא לפי החשבון שלוש פרסאות של אדם בינוני המהלך ברגליו, שהם שליש מעשרה פרסאות שאדם הולך ביום. – (מ"ב א').	צריך שיעמוד לשבות בעוד היום גדול, אפילו לדעת הב"ח דמתיר ליסע אפילו אחר חצות. (מ"ב א').	
ג. לילך ערב שבת יותר משלש פרסאות, כשהולך לדבר מצוה.	יש להקל לילך ערב שבת יותר משלש פרסאות כשהולך לדבר מצוה, אם משער שיעגיע בעוד היום גדול. (בה"ל אין).	כיון דעוסק במצוה, פטור ממצות עונג שבת. (בה"ל אין).	אפשר דאסור לילך עד סמוך לערב, אפילו כשהולך לדבר מצוה. (בה"ל אין).	
ד. לילך ערב שבת יותר משלש פרסאות, כשמוליך מזונותיו עמו.	יש מקילין לילך ערב שבת יותר משלש פרסאות, כשמוליך מזונותיו עמו. (בה"ל ויזכר).	כיון שמזונותיו עמו ואינו צריך להכין. (בה"ל ויזכר).	יש מחמירין לילך ערב שבת יותר משלש פרסאות אפילו כשמוליך מזונותיו עמו. (בה"ל ויזכר).	
ה. לילך ערב שבת יותר משלש פרסאות, במדינות אלו הולכין כל היום, בין כשהולך לביתו בין כשהולך להתארח לבית אחרים, ואין נזהרים כלל מלילך יותר מג' פרסאות בכל ענין. (מ"ב ג' שו"ע הרב ד').	במדינות אלו הולכין כל היום, בין כשהולך לביתו בין כשהולך להתארח לבית אחרים, ואין נזהרים כלל מלילך יותר מג' פרסאות בכל ענין. (מ"ב ג' שו"ע הרב ד').	דבמדינות אלו רוב בני אדם מכינים צרכי שבת בריוח, ולכן אין נזהרין בזה כלל. (מ"ב ג').	צריך להזהר לכתחילה שלא ילך או יסע עד סמוך לערב, וישים האדם ללבו וימהר לשבות אפילו בכפר, ולא שישיתנו היצר לומר עוד היום גדול והדרך טוב. (מ"ב ג').	מפני שכמה פעמים נכשלים על ידי זה ובאים לידי חילול שבת, כי בעל אושפיזא או אפילו בביתו כשבא סמוך לשבת מוסיפין לבשל בשבילו, ומחללין שבת, וגם כמה פעמים יארע דלא יגיע למלון ולביתו מבעוד יום עד שחשכה ממש, וכמה חילול שבת יש בהוצאה והכנסה וציאה מחוץ לתחום ושביית בהמתו. (מ"ב ג').
ו. לקבוע בערב שבת סעודה ומשתה, שאינו רגיל בימי החול.	מותר לקבוע בערב שבת סעודה ומשתה שאינו רגיל בימי החול כשזמנו בערב שבת, כגון סעודת ברית מילה, או סיום מסכתא. – ואם אחר כך לא יוכל לקיים סעודת שבת שבליה אין בכך כלום. – ומכל מקום לכתחלה מצוה להקדימה בשחרית, ובידיעבד יכול לעשותה אפילו ממנחה ולמעלה. (שו"ע ב' מ"ב י"ג ט"ז בה"ל או מותר שו"ע הרב ו').	כיון דהיא גם כן סעודת מצוה, אין לדחותה מפני סעודת שבת, כיון שזוהי גם כן סעודת מצוה ויכול לאכול הסעודת שבת למחר שבת ביום כל השלש סעודות. – משום כבוד שבת, שהרי משעה עשירית ואילך מצוה להמנע מלקבוע אפילו סעודה קטנה שרגיל בה בחול אם היא סעודת הרשות כמו שיתבאר, אם כן גם בסעודת מצוה כיון שאפשר להקדימה קודם שעה עשירית יש לו להקדימה לכתחלה, וכמו שמבואר בסימן תרצ"ה ס"ב לענין סעודת פורים. (מ"ב י"ג שו"ע הרב ו' א' בה"ל מותר).	אסור לקבוע בערב שבת סעודה ומשתה של רשות שאינו רגיל בימי החול, או אפילו סעודת מצוה שאין זמנו בערב שבת. וכל היום בכלל האיסור. – ואסור לעבור אפילו פעם אחת בחייו. – ואפילו בסעודת מצוה, אם משער שעל ידי אכילתו יתבטל לגמרי מסעודת הלילה, יש למנוע מזה. – וכתב השו"ע הרב דטוב שלא לאכול בסעודה זו, אלא מנין מצומצם לבד מן השייכים לסעודה, כגון הקרובים והשויבים בסעודת נשואין והקרובים ובעלי הברית, דהיינו המוהל והסנדק בסעודת מילה. (שו"ע ב' מ"ב א' אסור מותר שו"ע הרב ז').	מפני כבוד שבת שינסס לשבת כשהוא תאב לאכול, שאף שאוכלה בבוקר, כיון שהוא מרבה בסעודתו שלא כרגילותו, שוב לא יאכל בלילה לתיאבון. ויש אומרים שלא יטרד בסעודה ולא יתעסקו בצרכי שבת. ויש אומרים דמזלזל שעושה סעודה שזה לשבת, ואיתא בגמרא דהיתה משפחה בירושלים שקבעה סעודתא בערב שבת ונעקרה – ראייה לזה סעודת אירוסין. – דאכילה גסא בלילה לא נחשב אכילה כלל. – (שו"ע א' מ"ב ז' י' י"א בה"ל אסור מותר מפני).
ז. לעשות סעודת פדיון הבן בערב שבת.	לדעת המ"ב מותר לעשות סעודת פדיון הבן בערב שבת אפילו עבר זמנו. – ולדעת השו"ע הרב מותר רק סעודת פדיון הבן שהוא בזמנו. דהיינו ביום ל"א. (מ"ב י"ב שו"ע הרב ח').	כיון שמן הדין אפילו אחר ל' יום כל שעתא ושעתא רמיא חיובא עליה לפדותו, ממילא מותר לעשות גם כן הסעודה. – דסבירא ליה דרק אז דינה כסעודת מילה. (מ"ב י"ב שו"ע הרב ח').	לדעת השו"ע הרב אם אירע איזה אונס שלא פדאו ביום ל"א, אין לעשות אז סעודה של משתה. אלא יפדנו אז בלא סעודה של משתה. (שו"ע הרב ח').	דכיון שכבר נדחית המצוה מזמנה ידחנה גם הסעודה מערב שבת, מפני כבוד השבת. (שו"ע הרב ח').
ח. לעשות ברית מילה וסעודת ברית מילה בערב שבת.	מותר לעשות ברית מילה וסעודת ברית מילה בערב שבת, אפילו אינו ביום שמיני ללידתו, כגון שהיה חולה בשמיני ונדחית. (מ"ב א').	דמכל מקום מקרי זמנה קבוע, דכל שעתה זמנה, דאסור להניחו ערל אפילו יום אחד. (מ"ב י"ב).	יש אוסרים לימול מילה שלא בזמנו בערב שבת. (באה"ט ד').	

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
ט. לקבוע בערב יום טוב סעודה ומשתה, שאינו רגיל בימי החול.			סעודה שאסור לקבוע בערב שבת, אסור לקבוע גם בערב יום טוב (מ"ב ח').	דיום טוב נמי מצוה לענגו ולכבדו (מ"ב ח').
י. לעשות סעודת אירוסין ערב שבת.	מותר לעשות סעודת אירוסין ערב שבת אם ארס בערב שבת (מ"ב ט').	כיון דמותר לארס בערב שבת, משום שמא יקדמנו אחר, ממילא מותר גם הסעודה לזה, והסעודה חשובה כמו סעודת מילה ופדיון הבן שזמנה קבוע (מ"ב ט').	אם ארס קודם ערב שבת ואירעו אונס שלא היה יכול לעשות הסעודה ביום האירוסין, אסור לעשות הסעודה בערב שבת (שו"ע ב' מ"ב ט' שו"ע הרב ח').	דאף דסעודת אירוסין היא מצוה, מכל מקום היה לו להקדימה, וכיון שכבר נדחית מזמנה דהיינו יום האירוסין ידחנה גם כן מפני כבוד השבת (מ"ב ט' שו"ע הרב ח').
יא. לעשות סעודת אירוסין ערב שבת.	אם היו הנשואין בערב שבת מותר לעשות גם הסעודה, - ובפרט בזמנו שהמנהג לקדש בשעת נשואין (מ"ב ט' שעה צ"א).	- דלא גרע מסעודת אירוסין, כיון ששייך שמה יקדמנו אחר (שעה צ"א).	אף על פי שאם היו הנשואין בערב שבת, מותר לעשות אז גם הסעודה, אפילו הכי טוב ונכון לדחות הסעודה של נשואין למחר או ליום אחר. - אבל הירושלמי אוסר לעשות סעודת נשואין בערב שבת (מ"ב ט' שעה צ"א).	- דלא שייך שמה יקדמנו אחר על נשואין שכבר נתקדשה (מ"ב ט' שעה צ"א).
יב. לעשות סעודה או לאכול מיני מרקחת בשדוכין שלנו ערב שבת, או ערב יום טוב.	מותר לאכול מיני מרקחת ערב שבת, כמו שנהגין לאכול בשעת כתיבת התנאים (מ"ב ט').	דלא מקרי סעודה (מ"ב ט').	אסור לעשות סעודה בשדוכין שלנו ערב שבת כמו שעושין בשדוכין שלנו, אפילו נגמר השידוך ערב שבת (מ"ב ט').	דסעודה שעושין בשדוכין שלנו לא הוי סעודת מצוה (מ"ב ט').
יג. לקבוע סעודה ומשתה שרגיל בימי החול, דהיינו סעודה קטנה שאינה של משתה ערב שבת, או ערב יום טוב.	מן הדין מותר להתחיל הסעודה כל היום ערב שבת, או ערב יום טוב סעודה ומשתה שרגיל בימי החול, דהיינו סעודה קטנה שאינה של משתה (שו"ע א').	כיון שאינו עושה סעודה רחבה רק כמו שרגיל בה בחול (מ"ב ט'ז').	מצוה למנוע מלקבוע מתשע שעות ולמעלה. וכן אם הוא עשיר ביותר, ועושה סעודה רחבה בכל יום כמו בשבת, מצוה למנוע ערב שבת (שו"ע א' בה"ל שאינו).	כדי שתהא תאב לאכול סעודת שבת, ויאכל סעודת שבת לתיאבון (שו"ע א' בה"ל שאינו).
יד. לחשוב התשע שעות, שנכון למנוע מלקבוע ערב שבת סעודה קטנה שנהוג בה בחול, היינו מט' שעות ולמעלה, והיינו שעות זמניות, והוא רביעית היום עד הלילה (שו"ע ב' מ"ב י"ז).	התשע שעות, שנכון למנוע מלקבוע ערב שבת סעודה קטנה שנהוג בה בחול, היינו מט' שעות ולמעלה, והיינו שעות זמניות, והוא רביעית היום עד הלילה (שו"ע ב' מ"ב י"ז).		לדעת המ"ב בימות החורף בזמן שהימים קצרים מאד, מצוה למנוע מלקבוע סעודה הרגילה אפילו קודם תשע שעות, כל שהוא משער בנפשו שעל ידי זה לא יהיה תאב לאכול בלילה (מ"ב י"ז בה"ל מתשע).	דבימי הקצרים הרביע היום זמן קצר, ובדאי לא יהיה תאב לאכול בלילה אחר אכילתו הסעודה הרגילה, ולא עדיף מאם היה אסטניס (מ"ב י"ז בה"ל מתשע).
טו. לאכול בלי קביעות סעודה ערב שבת או ערב יום טוב.	מותר לאכול ולשתות בלי קביעות סעודה כלל, אפילו סעודה שרגיל בה בחול, ומותר מן הדין להתחיל לאכול כל היום, - ולכא אפילו מצוה להמנע לאכול בלי קביעות סעודה עד שחשיכה, דהיינו עד בין השמשות. - וכן מותר לאכול מעט פת להשקיט רעבונו (שו"ע ב' מ"ב ט"ו בה"ל מלקבוע שו"ע הרב ט').	- שיוכל לקיים הסעודת שבת כראוי. - דאינו בכלל קביעות סעודה לענין זה (בה"ל מלקבוע).	נכון למנוע על כל פנים מתשע שעות ולמעלה לאכול פת כדי שביעה כרגילותו בחול. - וכן אסור בערב פסח, כמו שיתבאר בסימן תע"א (בה"ל מלקבוע שו"ע הרב ט').	דבכלל קביעות סעודה. - שנכון למנוע כדי שתהיה תאב לאכול בלילה (בה"ל מלקבוע).
טז. לשתות ערב שבת או ערב יום טוב.	מותר לשתות ערב שבת או ערב יום טוב בלי קביעות סעודה (שו"ע ב').	שלא יתבטל על ידי זה מלהכניס לשבת כשהוא תאב לאכול	מצוה למנוע על כל פנים מתשע שעות ולמעלה, שלא ישתה כל כך הרבה מיני משקה, עד שיהא שבע (מ"ב י"ד).	כי הוא בוודאי מקלקל תאות המאכל, והחוש יעיד על זה, ולפעמים יוכל להבטל על ידי שכרותו מסעודת שבת לגמרי (מ"ב י"ד).
יז. לאכול ערב שבת לאחר שחשכה. או לאחר שקיבל עליו שבת, קודם הסעודה. או שבת בבוקר אחר קידוש, קודם הסעודה.	להד"מ מותר לאכול מיני מזונות בשבת קודם הסעודה. ויש נוהגים שבת בבוקר אחר קידוש אוכלין מזונות קודם הסעודה. - ולדעת השו"ע הרב אין למחות ביד המקילין לאכול שום דבר בלא קביעות סעודה ערב שבת שחשכה או לאחר שקיבל עליו שבת מבעוד יום, כשדעתו להתחיל סעודת שבת קודם שחשיכה, אפילו לאחר שקידש על הכוס קודם אכילת עיקר סעודת שבת, דהיינו מלחם שמברכים עליו המוציא, שהוא עיקר סעודת שבת, שמבלעדו אינו יוצא ידי חובת ג' סעודות, כמו שיתבאר בסימן רע"ד. - ואנשי מעשי מחמירין גם בבוקר במקום דאפשר לברך על הפת תיכף אחר קידוש ואוכלין הכל בתוך הסעודה. - ולכולי עלמא לא ימלא כרסו משארי אכילות קודם סעודת הפת. - וכל שכן במקומות שנוטלין לידים קודם קידוש שעל הכוס (בה"ל מותר שו"ע הרב י').	דסבירא ליה כיון דאנן קיימא לן אוכל והולך עד שתחשך, אם כן שמה מינה לא חיישינן אלתאבון. - כיון שמן הדין אין חיוב גמור לאכול סעודת שבת לתיאבון (בה"ל מותר שו"ע הרב י').	לדעת המג"א אסור לאכול גרימ"ל בשבת קודם הסעודה. - ולדעת השו"ע הרב מצוה להמנע מלאכול שום דבר אפילו בלא קביעות סעודה ערב שבת לאחר שחשכה, או לאחר שקיבל עליו שבת אפילו סעודת שבת קודם שחשיכה, אפילו לאחר שקידש על הכוס קודם אכילת עיקר סעודת שבת, דהיינו מלחם שמברכים עליו המוציא, שהוא עיקר סעודת שבת, שמבלעדו אינו יוצא ידי חובת ג' סעודות, כמו שיתבאר בסימן רע"ד. - ואנשי מעשי מחמירין גם בבוקר במקום דאפשר לברך על הפת תיכף אחר קידוש ואוכלין הכל בתוך הסעודה. - ולכולי עלמא לא ימלא כרסו משארי אכילות קודם סעודת הפת. - וכל שכן במקומות שנוטלין לידים קודם קידוש שעל הכוס (בה"ל מותר שו"ע הרב י').	כיון דעיקר הסעודה הוא לחם. - דסבירא ליה נהי דאין מחמירין מבעוד יום כדקיימא לן אוכל והולך עד שתחשך, אבל כשהגיע זמן סעודת שבת לכולי עלמא מצוה לאכול לתיאבון. - לפי שאם יאכל ממאכל אחר קודם אכילת הלחם לא יאכל הלחם לתיאבון. - כדי לאכול לתאב העיקר הסעודה שהוא הלחם - דאז אסור לאכול קודם המוציא, כדי שלא יהא הפסק רב בין נטילה להמוציא, ב. דגורם ברכה שאינו צריכה, ג. דאסור להקדים בירכת בורא מיני מזונות קודם לברכת המוציא (בה"ל מותר שו"ע הרב י').

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
ית. לברך ולאכול קודם הסעודה מחמת שרוצה להשלים מאה ברכות, על ידי שמברך עליו גם ברכה אחרונה, כיון שאינו נפטר בברכת המזון שלאחר הסעודה.			יש בזה איסור גמור מן הדין אם מה שאוכלו קודם הסעודה הוא מחמת שרוצה להשלים מאה ברכות על ידי שמברך עליו גם ברכה אחרונה כשאוכלו קודם הסעודה שאינו נפטר בברכת המזון שלאחר הסעודה (שו"ע הרב י"א).	שאסור לגרום חיוב ברכה כשאפשר לפוטרה בברכה אחרת. ועוד יש איסור במה שמקדים ברכת אותו מאכל לברכת הלחם, שברכת הלחם קודמת לכל הברכות, מה שאין כן כשאוכלו קודם הסעודה מחמת שאינו הפץ ומתאוה לאכלו כלל בתוך הסעודה אלא קודם הסעודה, אז אינו צריך כלל להקדים לפניו ברכת הלחם (שו"ע הרב י"א).
סעיף ג' יט. לקבוע תענות יחיד (להתענות) כל ערב שבת, כשהתענית אין לו זמן קבוע, ואפשר לו להתענות אותו תענית ביום אחר.	דרך אנשי מעשה להתענות בכל ערב שבת. ומנהג טוב הוא למי שהוא איסטניס כל כך שאם יאכל ביום לא יוכל לאכול בלילה לתאבון, ואין התענית מזיק לו (שו"ע ג' מ"ב י"ח).	כדי שיהיה תאבים לאכול בלילה (מ"ב י"ח).	הב"ח והמג"א ושאר אחרונים הסכימו דאין להתענות בערב שבת, דהיינו שאין קובעים תענית לכתחלה בערב שבת, אלא אם כן שיטעום מעט קודם קבלת שבת, אם הוא אינו אסטניס כל כך שאם אוכל ביום לא יוכל לאכול בלילה לתאבון לא יתענה (מ"ב י"ח שו"ע הרב י"ב).	כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה (מ"ב י"ח).
ג. להתענות תענות יחיד בערב שבת.	מותר לקבוע להתענות תענות יחיד בערב שבת כשזמנו הוא בערב שבת, כגון המתענה תעניות של ימי מיתת הצדיקים, וכן המתענה בערב ראש חודש ואינו צריך לדחות התענית ליום אחר אם אירע זמנו בערב שבת, (וכן המתענה בכל ימות השבוע שבאותו יום מתענה הוא גם כן) (שו"ע הרב י"ב).	דאף על פי שכל התעניות אלו שבערב שבת אינם חובה כלל, אפילו הכי אינו צריך לדחותו מפני כבוד השבת, לפי שאיסור זה שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה איסור קל הוא, ולא חששו לו אלא שלא לקבוע בו התענית לכתחלה, כשאפשר לקובעו ביום אחר, אבל מי שאי אפשר לו לקובעו ביום אחר אין לו לדחות התענית לגמרי בשביל כך (שו"ע הרב י"ב).	אסור להתענות תענות יחיד שאין קבוע לו זמן בערב שבת ויכול להתענות ביום אחר לדעת הב"ח והמג"א ושאר אחרונים שהסכימו דאין להתענות בערב שבת, דהיינו שאין קובעים תענית לכתחלה בערב שבת, אלא אם כן שיטעום מעט קודם קבלת שבת, אם הוא אינו אסטניס כל כך, שאם אוכל ביום לא יוכל לאכול בלילה לתאבון (מ"ב י"ח שו"ע הרב י"ב).	כיון שאפשר להתענות ביום אחר אסור להתענות בערב שבת, כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה (מ"ב י"ח שו"ע הרב י"ב).
נא. המקבל להתענות ערב שבת תענית יחיד. שיצטרך להשלים התענית עד צאת הכוכבים. (תענית יחיד נקרא מי שקיבל על עצמו להתענות בערב שבת זה, או שדרסו להתענות בכל ערב שבת, או ערב ראש חודש שחל בערב שבת, (היינו אותם אנשים שאין אומרים יום כיפור קטן ביום ה' שלפניו דאלו האומרים מתעניין גם כן ביום ה', א"ר בסימן ת"ח) או המתענה תעניות של ימי מיתת הצדיקים, או שמתענה יום שמת בו אביו ואמו, או כ' סיון, או שמתענה תעניות המבוארים בסימן תק"פ, מ"ב כ"ב).	המקבל להתענות ערב שבת תענית יחיד, לדעת המחבר אין צריך להשלים התענית, אם פירש בשעת קבלת התענית עד שישלימו הציבור תפילתו, ואז מותר אפילו עוד היום גדול. וכן אם התנה להתענות רק עד אחר מנחה גדולה גם כן מהני תנאו. - ולדעת הראב"ד מותר לאכול תפן ממשקעה חמה, והוא כבר קיבל עליו שבת, אף שעדיין לא היתפלל עדיין. - וכתב הרמ"א יש אומרים דלא ישלים, אלא מיד שיוצאים מבית הכנסת יאכל, דהיינו שאם השלים תפלת ערבית של שבת מבעוד יום צריך לאכול מיד, ואינו רשאי להתענות עד צאת הכוכבים, דכיון שקיבל עליו שבת בתפלה אסור לו להתענות עוד. - ולענין הלכה כתב המ"ב שהרמ"א מכריע וכן כתב בשו"ע הרב דיש לנהוג בתענית יחיד לא ישלים, אפילו לא פירש בשעת קבלת תענית, ומכל מקום לכתחלה טוב יותר שיפרש כן בשעת קבלת התענית שמקבל התענית אלא עד לאחר יציאה מבית הכנסת, אבל בדיעבד אין זה לעיכובא ואין צריך להשלים. - ולכתחילה לא ישלים פעם ראשון כשחל בערב שבת (שו"ע ד' מ"ב כ' שו"ע הרב י"ב בה"ל ויש).	דתנאי בתענית יחיד מהני אפילו היתנה התנאי להתענות רק עד אחר מנחה גדולה, - דסבירא ליה דמיקרי על ידי זה גם כן השלמה - דיש אומרים סבירא להו דבין בתענית יחיד ובין בתענית ציבור, כגון עשרה בטבת שחל בערב שבת לא יתענה רק עד שיצא מבית הכנסת, דאז כבר קבלו שבת בתפלה שמתפללים מפלג המנחה, ומקרי על ידי זה השלמת התענית מה שמתענה עד אחר קבלת שבת, והוא הדין בערב יום טוב עד אחר קבלת יום טוב, אבל בחול גם ליש אומרים לא מקרי השלמת התענית עד צאת הכוכבים - דכיון שקיבל עליו שבת בתפלה אסור לו להתענות עוד, שאין מתעניין בשבת אפילו שעה אחת כשמתכוין לשם תענית, כמו שיתבאר בסימן רפ"ח, ואף אם קיבל התענית במנחה שחייב הוא להשלימו, אף על פי כן יאכל מיד לאחר השלמת הצבור את התפלה, שהמתענה עד אחר קבלת שבת זהו גם כן השלמה, שכבר נשלם יום החול וחל עליו השבת. - כיון דיש אומרים דכל תענית ערב שבת אין צריך להשלים רק עד אחר קבלת שבת, מכריע הרמ"א דבתענית יחיד, דהיינו שיחיד גזר על עצמו תענית, לסמוך על היש אומרים, דלא ישלים. רק בתענית ציבור דחמירא מזה, צריך להשלים כדין, דאפילו תנאי לא מהני, דלאו בדידיה תליא מילתא. - כדי שלא יצטרך להשלים תמיד (מ"ב כ' כ"א שו"ע הרב י"ב בה"ל ויש).	המקבל להתענות ערב שבת תענית יחיד, לדעת המחבר צריך להתענות עד צאת הכוכבים, אפילו התפלל מעריב מקודם, אם לא שפירש בשעת קבלת התענית עד שישלים הצבור תפלתו. - ולדעת הרמ"א אם בפעם הראשון שהתענה ערב שבת השלים עד צאת הכוכבים, צריך לנהג כן לעולם (שו"ע ד' מ"ב כ"ב בה"ל ויש).	
ג. לפרוע התענית שהיה עליו כבר, על ידי התענית שהתענה ערב שבת, ולא ישלים תעניתו.	לדעת הרמ"א בפשטות יכול לפרוע התענית שהיה עליו כבר, על ידי התענית שהתענה ערב שבת, ולא ישלים תעניתו (בה"ל א"ע).	דסבירא ליה להרמ"א דחשוב תענית ואינו צריך להשלים, אפילו אם לא התנה שלא ישלים התענית (בה"ל א"ע).	לדעת המחבר אינו יכול לפרוע התענית שהיה עליו כבר, על ידי התענית שהתענה ערב שבת, ולא השלים תעניתו, וצריך לצום יום אחר לפרוע התענית (בה"ל א"ע).	כיון דלא הישלים התענית כדין (בה"ל א"ע).

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
ג. המקבל להתענות בלשון נדר, שיצטרך להשלים התענית עד צאת הכוכבים.	המתענה תענית ציבור שבת, יש אומרים דאין צריך להשלים רק עד שיצא מבית כנסת, (והב"י משמע דמצדד להורות כהפוסקים דסבירא להו דהאי מתענים ומשלימים, היינו אם ירצה להשלים בתענית ציבור, כגון עשרה בטבת) (מ"ב כ"א בה"ל ע"א).	האי יש אומרים סבירא להו דבין בתענית יחיד ובין בתענית ציבור, כגון עשרה בטבת שחל בערב שבת לא יתענה רק עד שיצא מבית הכנסת, דאז כבר קבלו שבת בתפלה שמתפללים מפלג המנחה, ומקרי על ידי זה השלמת התענית, מה שמתענה עד אחר קבלת שבת, והוא הדין בערב יום טוב עד אחר קבלת יום טוב, מה שאין כן בחול גם ליש אומרים לא מקרי השלמת התענית עד צאת הכוכבים (מ"ב כ"א).	מי שאסר עצמו לאכל יום אחד בלשון נדר, לכולי עלמא אסור לאכול עד שתחשך (בה"ל ויש).	שאז כלה היום (בה"ל ויש).
ד. המתענה תענית ציבור ערב שבת שיצטרך להשלים התענית עד צאת הכוכבים.	המתענה תענית ציבור שבת, יש אומרים דאין צריך להשלים רק עד שיצא מבית כנסת, (והב"י משמע דמצדד להורות כהפוסקים דסבירא להו דהאי מתענים ומשלימים, היינו אם ירצה להשלים בתענית ציבור, כגון עשרה בטבת) (מ"ב כ"א בה"ל ע"א).	האי יש אומרים סבירא להו דבין בתענית יחיד ובין בתענית ציבור, כגון עשרה בטבת שחל בערב שבת לא יתענה רק עד שיצא מבית הכנסת, דאז כבר קבלו שבת בתפלה שמתפללים מפלג המנחה, ומקרי על ידי זה השלמת התענית, מה שמתענה עד אחר קבלת שבת, והוא הדין בערב יום טוב עד אחר קבלת יום טוב, מה שאין כן בחול גם ליש אומרים לא מקרי השלמת התענית עד צאת הכוכבים (מ"ב כ"א).	המתענה תענית ציבור ערב שבת, לדעת המחבר צריך להשלים עד צאת הכוכבים. - ולדעת הרמ"א וכן כתב השו"ע הרב בתענית ציבור שהשלמה בו הוא חובה צריך להשלים גם בערב שבת, - ואפילו אם התנה מאתמול שלא יתענה אלא עד לאחר יציאה מבית הכנסת אין תנאו מועיל כלום (שו"ע ד' שו"ע הרב י"ב).	דלדעת המחבר צריך להשלים עד צאת הכוכבים אפילו בתענית יחיד, - דהרמ"א מכריע להחמיר בתענית ציבור דחמורא, - שלא מהני תנאי דלאו בדידיה תליא מילתא (שו"ע ד').
ה. להתנות שלא ישלים התענית עד צאת הכוכבים.	בתענית יחיד יכול להתנות, וכמו כן יכול להתנות בתענית יחיד להתענות אפילו רק עד אחר מנחה גדולה. וכן הדין בתענית ציבור שגזרו מחדש בשביל איזה ענין (מ"ב כ"א).	דתענית יחיד בדידה תלי' - דתענית ציבור שגזרו מחדש לא חמירא כל כך, ומהני תנאי (מ"ב כ"א).	בתענית ציבור בכלל לא מהני תנאי להתנות שלא ישלימו התענית, וצריך להשלים בין לדעת המחבר ובין לדעת הרמ"א (מ"ב כ"א).	דתענית ציבור לאו בדידיה תליא מילתא (מ"ב כ"א).
ו. המתענה בכל ערב שבת, והשלים פעם ראשון, שיצטרך להשלים התענית בכל ערב שבת עד צאת הכוכבים.	המתענה בכל ערב שבת, והשלים פעם ראשון, אין צריך להשלים התענית, אם הותנה בפירוש שאין דעתו להתנהג כן לעולם. - ולכתחלה יותר טוב שלא ישלים בפעם ראשון וכמו שכתב הרמ"א (מ"ב כ"ב).	דכיון דהתענית הוא תענית יחיד ובדידיה תליא יכול להתנות. - וכדי שלא יצטרך להשלים תמיד (מ"ב כ"ב).	כתב המג"א המתענה בכל ערב שבת והשלים פעם ראשון צריך לנהוג כן לעולם (מ"ב כ"ב).	דמסתמא כל זמן שלא התנה בפירוש שאין דעתו להשלים תמיד, אמרינן דדעתו לנהוג כן לעולם (מ"ב כ"ב).
ז. המתענה יום שמונת בו אביו ואמו, דהיינו יום היארצייט או ערב ראש חודש, או בכל עשרת ימי תשובה, או בכל סיון, או המתענה תענית של ימי מיתת הצדיקים ושאר תעניות המבוארים בסימן תק"פ, והשלים התענית בפעם ראשון שיצטרך להשלים התענית ערב שבת עד צאת הכוכבים.	המתענה... והשלים התענית בפעם ראשון, אין צריך להשלים התענית אם הותנה בפירוש שאין דעתו להתנהג כן לעולם. - ולכתחלה יותר טוב שלא ישלים בפעם ראשון כשחל בערב שבת, וכמו שכתב הרמ"א. - ויש אומרים דאפילו השלים התענית בפעם הראשון בימי החול, אין צריך להשלים כשיארע התענית ערב שבת. וכן מקיל המ"ב למי שמצטער, שיכול ולאכול תיכף אחר יציאתו מבית הכנסת, אף שהיום גדול. וכתב השו"ע הרב דהמיקל לעת הצורך כסברא זו לא הפסיד (מ"ב כ"ב שו"ע הרב י"ג).	דכיון דהתענית הוא תענית יחיד ובדידיה תליא יכול להתנות. - כדי שלא יצטרך להשלים תמיד. - דסבירא ליה מסתמא לא קיבל על עצמו להשלים גם על כשחל ערב שבת. - לסמוך על המקילין (מ"ב כ"ב).	המתענה... והשלים התענית בפעם ראשון, כשיארע התענית בערב שבת, והשלימו עד צאת הכוכבים צריך לנהוג כן לעולם בכל פעם שיארע בערב שבת, והוא שבשעה שהשלים בפעם הראשון היה בדעתו לנהוג כן לעולם, או שהשלים ג' פעמים בערב שבת, ולא התנה שיהא בלי נדר. - ויש אומרים אם בתחלה כשהתחיל להתענות אחד מהתעניות הנ"ל חל בחול, ובחול הלא משלימין, ועל כן יש פוסקים דסבירא להו דאפילו כשיארע אחר כך בערב שבת גם כן צריך להשלים עד צאת הכוכבים, אם לא שהתנה בפירוש שאין דעתו להתנהג כן לעולם, וכתב השו"ע הרב שכן נהגו העולם (מ"ב כ"ב שו"ע הרב י"ג).	דמסתמא דעתו להתנהג כן תמיד, שהוא כמו נדר וצריך שיתירו לו שלשה. - שבתענית יום שמת בו אביו ואמו כשחל בחול בשנה הראשונה והשלים אז התענית בודאי היה בדעתו לנהוג כן לעולם, לפי שלא עלה על דעתו לחשוב היאך יתנהג להבא כשיארע בערב שבת, לפיכך הרי זה כנדר, וצריך להשלים לעולם אף כשיארע בערב שבת, וכן בתענית ימי מיתת הצדיקים וערב ראש חודש אם כשהתענה פעם הראשון בחול והשלימו היה בדעתו לנהוג כן לעולם, או שהתענה והשלים ג' פעמים בחול, ולא התנה שיהא בלי נדר, הרי זה כנדר, וצריך להשלים אף כשיארע בערב שבת (מ"ב כ"ב שו"ע הרב י"ג).
ח. המתענה תענית חלום ערב שבת, שיצטרך להשלים התענית ערב שבת עד צאת הכוכבים.	יש מהפוסקים שסוברין דגם בתענית חלום די להמתין עד שיצא מבית הכנסת ערבית (מ"ב כ"ג).	דבזה מקרי השלמה (מ"ב כ"ג).	לדעת המחבר וכן הסכימו האחרונים דתענית חלום צריך להתענות עד צאת הכוכבים - ואין להקל בזה (שו"ע ד' מ"ב כ"ג).	שהרי אפילו בשבת מתענים תענית חלום, כל שכן שצריך להשלים, - דכיון שמתענה מפני סכנה לבטל ולבער חלום רע, שמא לא יועיל לבטל החלום אם לא ישלים עד הלילה (מ"ב כ"ג).

סימן ר"נ

דיני הכנה לסעודות שבת

האופן / הדין	מותר - יעשה	הטעם	אסור – לא יעשה	הטעם
<div>סיף א'<div>לקנות צרכי שבת ביום הששי, דהיינו בערב שבת.</div></div>	יותר טוב לקנות צרכי שבת ביום הששי, דהיינו בערב שבת, מלקנות ביום חמישי, כשקונה דברים שאינם צריכים הכנה להכנינם שיהיו ראויים להנאתם, כגון במשקין, ומיני מגדים, וכיוצא בהם. - ואפילו בבשר, אם מוציא ביום חמישי רק בשר כחוש, ויש לו ספק שימצא ביום ששי בשר שמן, טוב להמתין לקנות ביום ששי (שו"ע א' מ"ב ב' שו"ע הרב ז').	שלקנות צרכי שבת ביום הששי מינכר יותר שקונה לכבוד שבת. - דאולי ימצא ביום ששי בשר יותר שמן לכבוד שבת (מ"ב ב').	יותר טוב לקנות צרכי שבת ביום חמישי מלקנות ביום ששי, כשקונה דברים שצריכים הכנה רבה להכנינם, כגון בשר שצריך למלוח וכדומה. - וכן יותר טוב לקנות ביום חמישי, דברים שאולי לא ימצא לקנותו ביום ששי לצורך שבת. - וכן בימים הקצרים יותר טוב להקדים לקנות צרכי שבת ביום חמישי (מ"ב ב' שו"ע א').	דמה דאמר רב חסדא ישיכים להוצאת שבת וילין מקרא דוהיה, היינו דצריך להקדים כל מה שיוכל, וע"כ אפילו אחר קבלת התורה שנצטוו על מצות תדירות בכל יום והיא מצות קריאת שמע יורו את עצמו לזה תיכף אחר שיקיים קריאת שמע, וגם תפלה לדעת הרמב"ם היא דאורייתא, וגם מחמת סמיכת נאולה לתפילה דגם זמן קריאת שמע מקרי השכמה, וכדכתיב ויגש הפלשתי השכם והערב, ואח"כ כדי לבטלם מקריאת שמע שחרית וערבית, אלמא דג' שעות על היום הוא בכלל השכמה עדיין, וממילא מה דמטריח את עצמו תיכף אחר זה להוצאת שבת לא נפיק מכלל זה, דצריך לקרות קריאת שמע מקודם כיון שכבר הגיע זמנה שמא יעבור זמנה עד שיקנה אבל התפלה נמשך זמנה יותר, ואפילו לשיטת דסבירא להו דלהכין צרכי שבת דאורייתא, הלא קריאת שמע הוא תדיר, ותדיר קודם, ומיירי דבמעט זמן של הקריאה לא יאחר הקנייה - דמסתברא דבימים הקצרים כל מה שיוכל להקדים ההכנה ביום ה' עדיף דביום ששי הזמן קצר להכין (מ"ב ב' בה"ל ישיכים).
<div>ג' להשכים להכין צרכי שבת ביום הששי, דהיינו בערב שבת.</div>	ישיכים בבוקר ביום ששי להכין צרכי שבת מיד אחר קריאת שמע ותפלה. - ואם רגילין למכור בבוקר השכם קודם התפלה ולא ימצא לקנות אחר התפלה יקנה ואחר כך יתפלל, אף שיש לחוש ש"מא יעבור גם זמן תפלה. - ואין זה בכלל מה שאמרו, אסור לעשות חפציו קודם שיתפלל. - וכתב הפמ"ג דאפשר דלטעם של התנחומא, דכתיב והיה ואין והיה אלא מיד, צריך להיות ההשכמה יותר בהקדם, דהיינו אפילו קודם קריאת שמע ותפלה אם אפשר, אף שיראה שלא יעבור על ידי זה זמן קריאת שמע ותפלה, וכתב על זה הבה"ל דלא נהגו העולם כוותיה, ואין לסמוך עליו (שו"ע א' מ"ב א' בה"ל ישיכים שו"ע הרב ג').	דכתיב והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו, וגומר הכנה דומיא דהבאה, והבאת הזמן הלא היתה לאלתר בבקר, דכתיב וילקטו אותו בבקר בבקר, אף הכנה על שבת תהיה מיד בבקר, והיינו מיד אחר קריאת שמע ותפלה, דומיא דהבאה שהיתה בבקר, והיא זמן ג' שעות על היום. - דמכל מקום מצוה זו של הכנת סעודות שבת היא עוברת בודאי, שאחר כך לא ימצא לקנות. - דאינו בכלל חפציו, שלהכין צרכי שבת בכלל חפצי שמים היא. - דאף שנוכל ליישב סברת הפמ"ג, דסבירא ליה דלהתנחומא דילף מוהיה אין והיה אלא מיד, גילתה לנו התורה דהכא שאני מכל מקום למעשה אין לסמוך על זה כלל, דאפשר דאפילו להתנחומא שצותה אז התורה ההכנה מיד שיהיה יום הששי אין שום ראייה לזמנו, דהלא ידוע דשבת ניתן להם במרה קודם קבלת התורה, ולא היה אז עדיין עליהם מצות קריאת שמע, ולכן חל עליהם מצות הכנה ביום הששי תיכף כשקם ממסתו, מה שאין כן אחר כך שנצטוו על קריאת שמע בזמן קימה, והיא מצוה תדירה בכל יום היא קודם (מ"ב א' בה"ל ישיכים שו"ע הרב ג').	לא יקדים להכין צרכי שבת ביום ששי בבוקר קודם קריאת שמע ותפלה. - וגם אם הוא רגיל ללמוד אחר התפלה איזה שיעור קצוב או שלומד עם רבים אל יבטלנו. - ובימים קצרים עדיף להקדים להכין ביום חמישי (מ"ב א' בה"ל ישיכים).	אם רגילין למכור בבוקר השכם קודם התפלה ולא ימצא לקנות אחר התפלה, לדעת הבה"ל אם הצבור מתפללין לא יתפלל קודם עמהם, ומוטב להתפלל אחר כך ביחיד, משיתפלל בצבור ולא ימצא אחר כך מה לקנות לצרכי שבת (בה"ל ישיכים).
<div>ג' להתפלל עם הצבור. אם רגילין למכור צרכי שבת בבוקר השכם קודם התפלה, ולא ימצא לקנות אחר התפלה.</div>	אם רגילין למכור בבוקר השכם קודם התפלה ולא ימצא לקנות אחר התפלה, לדעת השו"ע הרב אם הצבור מתפללין יתפלל קודם עמהם (שו"ע הרב ג').	שכתב, שאם אחר כך לא ימצא לקנות, מכל מקום אם הצבור מתפללין אל יפרוש מהם (שו"ע הרב ג').	אם רגילין למכור בבוקר השכם קודם התפלה ולא ימצא לקנות אחר התפלה, לדעת השו"ע הרב אם הצבור מתפללין יתפלל קודם עמהם (שו"ע הרב ג').	אם רגילין למכור בבוקר השכם קודם התפלה ולא ימצא לקנות אחר התפלה, לדעת השו"ע הרב אם הצבור מתפללין יתפלל קודם עמהם (שו"ע הרב ג').
<div>ה. ללמוד אחר התפלה שחרית ביום ששי, דהיינו בערב שבת, קודם שמכין לשבת.</div>	אם הוא רגיל אחר התפלה ללמוד בכל יום איזה שיעור קצב שיש לו קצבה, אין לו לבטלו בערב שבת. או שלומד עם רבים אף דבר שאינו רגיל ללמוד בכל יום, מכל מקום אם לומד עם רבים, אל יבטלנו כדי לקנות ולהכין צרכי שבת. ואפילו כשלומד ביחיד, אם הוא דבר שדרך ללמודו בערב שבת, כגון פירוש רש"י מפרשת השבוע, כמו שיתבאר בסימן רפ"ה יכול ללמוד כדרכו (מ"ב א' שו"ע הרב ג').	אם הוא רגיל אחר התפלה ללמוד בכל יום איזה שיעור קצב שיש לו קצבה, אין לו לבטלו בערב שבת. או שלומד עם רבים אף דבר שאינו רגיל ללמוד בכל יום, מכל מקום אם לומד עם רבים, אל יבטלנו כדי לקנות ולהכין צרכי שבת. ואפילו כשלומד ביחיד, אם הוא דבר שדרך ללמודו בערב שבת, כגון פירוש רש"י מפרשת השבוע, כמו שיתבאר בסימן רפ"ה יכול ללמוד כדרכו (מ"ב א' שו"ע הרב ג').	אם הוא רגיל אחר התפלה ללמוד בכל יום איזה שיעור קצב שיש לו קצבה, אין לו לבטלו בערב שבת. או שלומד עם רבים אף דבר שאינו רגיל ללמוד בכל יום, מכל מקום אם לומד עם רבים, אל יבטלנו כדי לקנות ולהכין צרכי שבת. ואפילו כשלומד ביחיד, אם הוא דבר שדרך ללמודו בערב שבת, כגון פירוש רש"י מפרשת השבוע, כמו שיתבאר בסימן רפ"ה יכול ללמוד כדרכו (מ"ב א' שו"ע הרב ג').	אם הוא רגיל אחר התפלה ללמוד בכל יום איזה שיעור קצב שיש לו קצבה, אין לו לבטלו בערב שבת. או שלומד עם רבים אף דבר שאינו רגיל ללמוד בכל יום, מכל מקום אם לומד עם רבים, אל יבטלנו כדי לקנות ולהכין צרכי שבת. ואפילו כשלומד ביחיד, אם הוא דבר שדרך ללמודו בערב שבת, כגון פירוש רש"י מפרשת השבוע, כמו שיתבאר בסימן רפ"ה יכול ללמוד כדרכו (מ"ב א' שו"ע הרב ג').
<div>ה. לומר, ולחשוב, בכל מה שהוא עושה לכבוד שבת.</div>	טוב שיאמר על כל דבר שקונה לצורך שבת, זהו לכבוד שבת. - וכן בכל מה שהוא עושה, טוב לחשוב שעושה לכבוד שבת (מ"ב ב' שו"ע הרב ו').	כי הדיבור הוא פועל הרבה בקדושה - (מ"ב ב').	טוב שיאמר על כל דבר שקונה לצורך שבת, זהו לכבוד שבת. - וכן בכל מה שהוא עושה, טוב לחשוב שעושה לכבוד שבת (מ"ב ב' שו"ע הרב ו').	טוב שיאמר על כל דבר שקונה לצורך שבת, זהו לכבוד שבת. - וכן בכל מה שהוא עושה, טוב לחשוב שעושה לכבוד שבת (מ"ב ב' שו"ע הרב ו').
<div>ו. להכין צרכי שבת, ערב שבת בין השמשות.</div>	אף על פי שהכין ערב שבת בהשכמה, מצוה היא לכתחילה שיוסיף גם ערב שבת בין השמשות (מ"ב ב').	רמז לדבר והיה משנה כלומר שיכינו שנית (מ"ב ב').	אף על פי שהכין ערב שבת בהשכמה, מצוה היא לכתחילה שיוסיף גם ערב שבת בין השמשות (מ"ב ב').	אף על פי שהכין ערב שבת בהשכמה, מצוה היא לכתחילה שיוסיף גם ערב שבת בין השמשות (מ"ב ב').

האופן / הדין	מותר - יעשה	הטעם	אסור – לא יעשה	הטעם
ו. לזכור בימי החול לכבד את השבת.	אמרנו על שמאי הזקן, שכל ימיו היה אוכל לכבוד שבת, היה מוצא בהמה נאה, אומר זו לשבת מצא אחרת נאה הימנה אוכל הראשונה, ומניח השניה על שבת, נמצא שהאכילה היא כדי שתשאר היפה של שבת. - והסכימו הרבה פוסקים, שגם הלל מודה שכדברי בית שמאי עדיפא טפי בשאר כל אדם שאין בטחונו חזק כל כך. - ודבר שאינו שכיח ליקנות ולא נפסד עד שבת בוודאי יניח לשבת (מ"ב ב').	דכתיב בתורה זכור את יום השבת לקדשו, ודרשו בית שמאי שתהא זוכרו מאחד בשבת, נזדמן לך חלק יפה תהא מתקנו לשבת. - דהלל היה בוטח בה' שבודאי יומין לו לשבת מנה יפה משאר הימים, וכדי לחזק מדת בטחונו היה נוהג כך, אבל בשאר כל אדם שאין בטחונו חזק כל כך גם הוא מודה דכשמאי עדיפא טפי - דדבר פשוט הוא, כיון דלא שכיח לקנותו, אזי כשיזדמן לו יניח אותו לשבת (מ"ב ב').	הלל הזקן מדה אחרת היתה בו, שהיה אומר ברוך אדני יום יום יעמס לנו צרכנו, והיה בוטח בה' שבוודאי יזמין לו לשבת מנה יפה משאר ימים, ולא הניח היפה מבאמצע השבוע לשבת (מ"ב ב').	כדי לחזק בטחונו עשה כך (מ"ב ב').
ה. לטעום ערב שבת מכל תבשיל.	מצוה לטעום ערב שבת מכל תבשיל ותבשיל (מ"ב ב').	כדי לתקנם יפה כהוגן בערב שבת, ויש אומרים דהטעימה בשבת מכל מין בודאי היא מצוה ורמז לזה טועמיה חיים זכ"ו (מ"ב ב' שעה"צ ח').		
ט. להכין בעצמו לכבד שבת.	ישתדל להכין בעצמו שום דבר לצרכי שבת, אפילו יש לו כמה עבדים לשמשו, - ואפילו מי שהוא אדם חשוב ביותר, ואין דרכו ליקח דברים מן השוק, ולא להתעסק במלאכות שבבית, - חייב להשתדל ולעשות שום דבר מצרכי השבת בעצמו. וגדולי החכמים היו עושים בעצמם מלאכות שאין לפי כבודם, יש מהם שהיה מחתך הירק דק דק בעצמו, ויש מהם שהיו מבקעים עצים בעצמם, ויש מהם שהיה מציץ האור תחת העצים בעצמו, ויש מהם שהיה מתקן הבית ומפנה כלי החול ומכניס כלים הצריכים לשבת, ובעסק זה היה יוצא ונכנס תמיד בביתו בערב שבת להוציא כלי החול ולהכניס משאות כלי תשמיש ובגדי חופש ומיני מגדים. - ומבטלין בשביל זה מהלימוד. - ובפרט בימים הקצרים, - ומכל שכן כשרואה שכבר הוא סמוך לשבת, שאז הוא מחוייב לעסוק בכל כחו, וכתב המ"ב ראיתי אנשי מעשה גדולי תורה שהיו מכבדין הבית בעצמן בימים הקצרים, - וזהו חיוב גמור על כל אדם (שו"ע א' מ"ב ד' שו"ע הרב ד').	דמצות כבוד שבת מוטל על כל אדם, וכדכתיב וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד, ומצוה בו יותר מבשלוcho, והוא הדין בכל המצות מצוה בו יותר מבשלוcho - שזהו כבודו של שבת להראות כבוד השבת, שהוא חשוב עליו וחדר לכבודו, כאדם שמקבל את רבו בביתו, שהוא מראה לו שהוא חשוב עליו ותרד לכבודו לטרוח ולהרבות בשבילו, ומהם ילמוד כל אדם לטרוח בעצמו ואל יאמר איך אפגום כבודי, כי זהו כבודו שמכבד השבת, - שכבוד שבת מטלת על גופו וממילא מצוה בו יותר מבשלוcho, אי נמי דענין כבוד שבת חמירא אפילו שאינו מצוה שבגופו. - דאי לאו הכי לא היו מבטלים כל הני אמוראים תורתן עבור זה - שלא יחללו אחרים השבת - כדי שלא יתחלל שבת - דמאי שנא דאין לו מי שיכין או שהשליח אין לו פנאי (שו"ע א' מ"ב ג' ד' שעה"צ ט' בה"ל ישתדל שו"ע הרב ד').	אפילו אדם חשוב ביותר, לא יאמר לא אפגום בכבודי להכין בעצמו לכבד שבת. - ואין אומרים גדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה, שלא יצטרך להכין בעצמו לכבד שבת. - ואינו חובה גמורא להכין בעצמו לכבד שבת (שו"ע א' בה"ל ישתדל).	כי זה הוא כבודו, שמכבד השבת. - דניכר שעושה בגמרא בשם חובה רק על הדלקת הנר (שו"ע א' בה"ל ישתדל).
י. להרהר בתשובה ערב שבת.	כתבו הספרים, יהרהר בתשובה ויפשפש במעשיו בכל ערב שבת (מ"ב ג').	דשבת מקרי כלה מלכתא, וכאלו מקבל פני המלך יתברך שמו (מ"ב ג').	אין נאה לקבל שבת בלי תשובה (מ"ב ג').	דאין נאה לקבל שבת כשהוא לבוש נבלויי הסחבות של חלקת העונות (מ"ב ג').
יא. לכבד הבית בערב שבת. ולפנות קורי עכביש שקורין שפי"ן וועב"ש מהבית בערב שבת.	יש לפנות קורי עכביש (שקורין שפי"ן וועב"ש) מהבית בערב שבת, וכל שכן שצריך לכבד הבית מהאבק והעפר מבעוד יום (מ"ב ג').	דזהו הכל בכלל כבוד שבת, שצריך שידמה בדעתו כאלו יבוא אליו להתאכסן מלך בשר ודם כמה מכבד הבית ומציע המטות, וכל שכן שבת מלכתא (מ"ב ג').		
יב. להשחיז הסכין ערב שבת.	יש להשחיז הסכין בערב שבת (דמ"א א').	כי זהו מכבוד השבת שמכין עצמו לאכילה, ורמז לדבר והכינו את אשר יביא, ובתיבת את נרמז הסכין, מלשון לאתים ולמזמרות, ואומר וידעת כי שלום אהלך, ודרשו חכמים זו השחזות סכין, כי אם קהה הברזל ולא יוכל להתוך אין זה שלום בית, דיוכל לבוא לפעמים לידי קטטה חס ושלום (דמ"א א' מ"ב ה' באה"ט ב' שו"ע הרב ה').		
יג. להרבות בבשר ויין וכו' בשבת.	ירבה בשבת בבשר ויין ומגדנות כפי יכלתו (שו"ע ב').	דכל המענג השבת, נותנים לו נחלה בלי מצרים, וניצול משעיבוד מלכות, וחוכה לעשירות עבור זה (דמ"ב מ"ב א').		
יד. למעט ערב שבת בלימודו, ושאר עסקיו.	יש לאדם למעט קצת בלימודו בערב שבת, וכל שכן בשאר עסקיו (שו"ע הרב ב').	כדי שיהא פנוי להכין צרכי שבת (שו"ע הרב ב').	אין צריך למעט בלימודו ושאר עסקיו בערב שבת, אם הכין כבר ביום ה', או שיש לו מי שיכין לו (שו"ע הרב ב').	לפי שלימוד הישיבה הוא דבר שאין לו קצבה, שרגילין לפלפל, ושמא ימשכו הרבה בפלפולם, ולא יחא להם פנאי אחר כך להכין צרכי שבת (שו"ע הרב ג').
טו. לקבוע ישיבה בערב שבת.			נוהגין בקצת מקומות שלא לקבוע ישיבה בערב שבת (שו"ע הרב ג').	